DOCUMENT RESUME

ED 176 567 FL 010 638

TITLE	Albanian: Basic Course. Volume II, Lessons 17-26.
INSTITUTION	Defense Language Inst., Monterey, Calif.
PUB DATE	Aug 65
NOTE	201p.; For related documents, see FL 010 626-628, FL 010 634, and FL 010 637-648; Tapes accompany the text
AVAILABLE FROM	Defense Language Institute, Foreign Language Center, Nonresident Instruction Division, Presidio of Monterey, California 93940
LANGUAGE	Albanian; English
EDRS PRICE	MF01/PC09 Plus Postage.
DESCRIPTORS	Adult Education; *Albanian; *Audiolingual Methods; Classroom Materials; *Grammar; *Instructional Materials; *Language Instruction; Postsecondary Education; *Second Language Learning; Speech Communication; Uncommonly Taught Languages; Vocabulary
IDENTIFIERS	*Dialogs (Language Learning)

ABSTRACT

This second of ten volumes of audiolingual classroom instruction in Albanian for adult students treats Albanian grammar, syntax, and usage in a series of exercises consisting of grammar perception drills, grammar analysis, readings, question-and-answer exercises, and dialogues illustrating specific grammatical features. A vocabulary list is attached to each exercise. (JB)

****
* Reproductions supplied by EDRS are the best that can be made *
* from the original document. *
****

ED176567

U S DEPARTMENT OF HEALTH, EDUCATION & WELFARE
NATIONAL INSTITUTE OF EDUCATION

THIS DOCUMENT HAS BEEN REPRODUCED EXACTLY AS RECEIVED FROM THE PERSON OR ORGANIZATION ORIGINATING IT. POINTS OF VIEW OR OPINIONS STATED DO NOT NECESSARILY REPRESENT OFFICIAL NATIONAL INSTITUTE OF EDUCATION POSITION OR POLICY.

"PERMISSION TO REPRODUCE THIS MATERIAL HAS BEEN GRANTED BY
DLIFLC
Robert P. Schoffman
TO THE EDUCATIONAL RESOURCES INFORMATION CENTER (ERIC)."

FL000638

01AB47

ALBANIAN

BASIC COURSE
VOLUME II
LESSONS 17-26

AUGUST 1965

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

This pamphlet is for use by the faculty, staff and students of the Defense Language Institute solely for official purposes. It is NOT for general distribution. It may NOT be released to other persons, quoted or extracted for publication, or otherwise copied or distributed without specific permission in each instance from the Director, Defense Language Institute.

Roy M Kessler

ROY M. KESSLER
Colonel, USA
Director

PREFACE

The Albanian Course, consisting of 110 lessons in 12 volumes, is one of the Defense Language Institute's Basic Course Series. The material was developed at the Defense Language Institute and approved for publication by the Institute's Curriculum Development Board.

The course is designed to train native English language speakers to Level 3 proficiency in comprehension and speaking and Level 3 proficiency in reading and writing Albanian. The texts are intended for classroom use in the Defense Language Institute's intensive programs employing the audio-lingual methodology. Tapes accompany the texts.

All inquiries concerning these materials, including requests for authorization to reproduce, will be addressed to the Director, Defense Language Institute, U. S. Naval Station, Anacostia Annex, Washington, D. C. 20390.

Table of Contents

	Page
SEVENTEENTH LESSON	
Grammar Perception Drill	1
Dialogue Number 17	3
Main Features: nouns (masculine, indefinite and definite singular and plural, nominative) of the type: oficer, krahën, libër; rradhuer; ushtár, berbér, infermier; mësues, gjykatës; agim, katund, dyqan	
Idiomatic Translation of Dialogue Number 17	4
Cartoon Guide	5
Grammar Analysis:	6
Sentence	
Noun: gender, number, form, case; masculine nouns; indefinite and definite singular; indefinite plural; definite plural	
Grammar Drill	12
Reading Text	15
Questions on Reading Text	16
Homework	17
Vocabulary	19
EIGHTEENTH LESSON	
Grammar Perception Drill	21
Dialogue Number 18	23
Main Features: nouns (masculine, indefinite and definite singular and plural, nominative) of the type: shok, dialog, krah; brisk, vig; plak; barí	
verbs: me nxânë, me studjue (present tense)	
Idiomatic Translation of Dialogue Number 18	24
Cartoon Guide	25

	Page
Grammar Analysis: Feminine nouns ending with -k, -g, -h and long vowel: indefinite and definite singular; indefinite plural; definite plural	26
Grammar Drill	29
Reading Text	33
Questions on Reading Text	34
Homework	35
Vocabulary	37

NINETEENTH LESSON

Grammar Perception Drill	39
Dialogue Number 19	43
Main Features: nouns (feminine, indefinite and definite singular and plural, nominative) of the type: sofër, pjatë; saksí, lule; lugë	
Idiomatic Translation of Dialogue Number 19	44
Cartoon Guide	45
Grammar Analysis: Feminine nouns: indefinite singular; definite singular; indefinite plural; definite plural	46
Grammar Drill	50
Reading Text	53
Questions on Reading Text	54
Homework	55
Vocabulary	57

TWENTIETH LESSON

Grammar Perception Drill	60
Dialogue Number 20	65
Main Feature: nouns: accusative with and without preposition (all four forms and both genders); verbs: simple past of verbs ending with -ue	
Idiomatic Translation	66

	Page
Cartoon Guide	67
Grammar Analysis:	68
direct object	
direct object of a noun in indefinite form	
direct object of a noun in definite form	
direct object with a preposition	
verbs: the simple past	
Grammar Drill	74
Reading Text	78
Questions on Reading Text	79
Homework	80
Vocabulary	81

TWENTY-FIRST LESSON

Grammar Perception Drill	83
Dialogue Number 21	85
Main Feature:	
verbs: me hangër, me pí (present tense) mundem, etc.	
adjectives: i madh e madhe të mëdhaj, të mëdhaja	
i vogël, e vogël të vogjël, të vogla	
Idiomatic Translation of Dialogue Number 21	86
Cartoon Guide	87
Grammar Analysis:	88
verb: definition, person, number, tense, mood	
transitive verbs	
intransitive verbs	
reflexive verbs	
the infinitive	
formation of the present indicative	
nouns: feminine in form and masculine in meaning	
Grammar Drill	94
Reading Text	97
Questions on Reading Text	98
Homework	100
Vocabulary	101

TWENTY-SECOND LESSON

Grammar Perception Drill	103

	Page
Dialogue Number 22	105
Main Features:	
verbs: me thânë, me folë, me përgjegjë (present tense)	
adverbs: shqip, gjermanisht	
adverbial nouns: shqipja, gjermanishtja	
adverbial adjectives: gjuha shqipe, gjermanishte	
negation: as	
Idiomatic Translation of Dialogue Number 22	106
Cartoon Guide	107
Grammar Analysis:	108
adverbs (definition)	
names of countries	
adverbs meaning a certain language (formation)	
Grammar Drill	111
Reading Text	114
Questions on Reading Text	115
Homework	116
Vocabulary	117

TWENTY-THIRD LESSON

Grammar Perception Drill	119
Dialogue Number 23	121
Main Feature:	
adjectives: type: i, e, të bukur të bukura	
i, të rândësishëm e, të rândësishme	
ushtarak, -e ushtarakë	
populluer, popullore popullorë	
usage: only predicatively	
Idiomatic Translation of Dialogue Number 23	122
Cartoon Guide	123
Grammar Analysis:	124
descriptive adjectives (definition)	
descriptive adjectives with connecting particle	
descriptive adjectives without connecting particle	
Grammar Drill	129
Reading Text	132
Questions on Reading Text	133
Homework	134
Vocabulary	135

Page

TWENTY-FOURTH LESSON

Grammar Perception Drill 138
Dialogue Number 24 141
Main Features:
adjectives: masculine, noun and accusative singular and plural (used attributively)
Idiomatic Translation of Dialogue Number 24 142
Cartoon Guide 143
Grammar Analysis: 144
adjectives:
summary of the descriptive adjectives used predicatively
adjectives used attributively when a noun is masculine
Grammar Drill 148
Reading Text 151
Questions on Reading Text 152
Homework 153
Vocabulary 154

TWENTY-FIFTH LESSON

Grammar Perception Drill 156
Dialogue Number 25 159
Main Feature:
verbs: me dashë, me dhânë, me ardhë
adjectives: feminine (used attributively) nominative and accusative singular and plural
Idiomatic Translation of Dialogue Number 25 160
Cartoon Guide 161
Grammar Analysis: 162
adjectives: declension of feminine adjective
usuage of the word "nga"
Grammar Drill 165
Reading Text 168
Questions on Reading Text 169
Homework 170
Vocabulary 171

TWENTY-SIXTH LESSON

Grammar Perception Drill 173

	Page
Dialogue Number 26	175
Main Feature:	
verbs: me ndejtë, me lå, me qå, me përdorë	
adverbs: ndokund, sivjet, aspak, përmendsh	
four adjectives	
Idiomatic Translation of Dialogue Number 26	176
Cartoon Guide	177
Grammer Analysis:	178
the adjective (i, e, të mundun / (të munduna	
the declension of the noun together with the adjective:	
chart for the masculine nouns (nominative and accusative)	
chart for the feminine nouns (nominative and accusative)	
Grammar Drill	181
Translation Exercise	183
Reading Text	185
Questions on Reading Text	186
Homework	188
Vocabulary	189

TO THE STUDENT

The material included in these ten lessons is carefully selected and prepared for the needs of the English speaking students. A long experience in teaching Albanian to American students, and continuous research in the contrastive features of both English and Albanian have enabled us to acquire a deeper insight in modern language teaching.

Each lesson has a grammar analysis and we have tried as much as possible to introduce the grammatical feature in a comparative context. The definitions of English grammar are given not with the intention of teaching English grammar to American students, as at the first glance might appear, but rather with the aim of helping the student to grasp easier and quicker the Albanian grammatical features.

The student who wants to know not only about the "hows" but also about the "whys" of the language may read the grammar notes during his study period. In the grammar notes we have tried to use the minimum amount of technical terms thus limiting our explanations to a very elementary and practical level.

Students who attend the United States Army Language School are not taught grammar as such in the classroom, because the most important Albanian grammatical features are learned through continuous drills and real situations conducted and created in the classroom by the native instructors.

PJESA E PARË
USHTRIME GRAMATIKORE PARAPRAKE

FIRST PART
GRAMMAR PERCEPTION DRILL

1. a. Çka âsht ky?
Ai âsht nji libër.
Ku âsht libri?
Libri âsht mbi tryezë.
Sa libra janë mbi tryezë?
Mbi tryezë janë dy libra.
Ku janë librat tjerë?
Librat tjerë janë në raft.

b. Çka âsht ky?
Ai âsht nji krahën.
Ku âsht krahni?
Krahni âsht mbi tryezë.
Sa krahna janë mbi tryezë?
Mbi tryezë janë dy krahna.
Ku janë krahnat tjerë?
Krahnat tjerë janë në xhep.

2. a. Çë gradë ka ky?
Ai âsht ushtár.
Po ky, çë gradë ka?
Ai âsht tetár.
Ku âsht ushtari?
Ushtari âsht në klasë.
Ku âsht tetari?
Edhe tetari âsht në klasë.
Sa ushtarë janë në klasë?
Në klasë janë dy ushtarë.
Sa tetarë janë në klasë?
Në klasë janë tre tetarë.
Ku janë ushtarët dhe tetarët tjerë?
Ushtarët dhe tetarët tjerë janë jashtë.

b. A jeni rreshtér ju?
Jo, unë nuk jam rreshtér.
Kush âsht rreshtér.
Ai âsht rreshtér.
Ku âsht rreshteri?
Rreshteri âsht në klasë.
Sa rreshterë janë në klasë?
Në klasë janë dy rreshterë.
Ku janë rreshterët tjerë?
Rreshterët tjerë janë jashtë.

3. Çka âsht ky?
Ai âsht nji rradhuer.
Ku âsht rradhori?
Rradhori âsht mbi tryezë.
Sa rradhorë janë këtu?
Aty janë dy rradhorë.
Ku janë rradhorët tjerë?
Rradhorët tjerë janë në raft. (fjaluer, vizuer)

4. a. Sa fjalë ka nji mësim, zakonisht?
Nji mësim ka njizet fjalë, zakonisht.
Sa fjalë ka mësimi i sotshëm?
Mësimi i sotshëm ka mâ shumë.
A janë të vështira mësimet?
Jo, mësimet nuk janë të vështira.
A janë të gjata mësimet?
Vetëm disa mësime janë të gjata.

b. A âsht Monterey nji qytet i vjetër?
Po, Monterey âsht nji qytet i vjetër.
A janë qytete të bukura Monterey dhe Carmel-i?
Po, Monterey dhe Carmel-i janë qytete të bukura.
A janë qytetet n'Amerikë të bukura?
Po, qytetet n'Amerikë janë të bukura.

5. a. Çka âsht ai?
Ai âsht nxânës.
Ku âsht nxânsi?
Nxânsi âsht jashtë.
Sa nxânës janë jashtë?
Dy nxânës janë jashtë.
Ku janë nxânsit tjerë?
Nxânsit tjerë janë në klasë.

b. Çka âsht ai?
Ai âsht mësues.
Ku âsht mësuesi?
Mësuesi âsht në klasë.
Sa mësues janë në klasë?
Nji mësues âsht në klasë.
Sa mësues janë në zyrë?
Tre mësues janë në zyrë.
Ku janë mësuesit tjerë?
Mësuesit tjerë janë në bibliotekë.

PJESA E DYTË
DIALOGU

XVII
SECOND PART
DIALOGUE

1. Këtu shofim shumë sende; a i dini emnat e tyne?
2. Po, këta janë: nji portokall, nji pjepën dhe nji metër.

3. Çka janë ata?
4. Portokalli dhe pjepni janë pemë; metri âsht nji njisí për të matë gjatësîn.

5. Mirë! Këtu janë katër vetë: nji pushkatár, nji berbér dhe nji infermier; çka âsht ky?
6. Ai âsht nji punëtuer.

7. A janë civila ata?
8. Berberi, punëtori dhe infermieri janë civila; pushkatari jo.

9. Çka janë këta që shifni në këtë pikturë?
10. Nji burim, nji dyqan dhe nji katund.

11. A âsht i nxehët ai burim?
12. Nuk e dij; burimi që del nga mali âsht zakonisht i ftofët.

13. A ju pëlqejnë katundi dhe dyqani që shifni?
14. Katundi âsht shumë i bukur; dyqani nuk më pëlqen.

15. Këta këtu janë: nji mësues, nji gjykatës dhe nji përdás; a e dini ku janë?
16. Mësuesi âsht në klasë; gjykatsi âsht në gjykatore dhe përdasi âsht në rrugë.

17. Sa sende janë në këtë pikturë?
18. Aty janë dy pjepna, shumë portokalla dhe dy metra.

19. Sa vetë janë në këto dý piktura?
20. Dy pushkatarë, tre berberë dhe dy infermierë; dy mësues, dy gjykatës dhe tre përdás.

21. Po këtu, sa sende janë?
22. Trí burime, trí dyqane dhe dý katunde. Dyqanet janë të bukura.

23. A veshin uniformë infermierët, punëtorët dhe përdasit?
24. Vetëm përdasit veshin uniformë.

PJESA E DYTË
DIALOGU

SECOND PART
DIALOGUE

Idiomatic Translation - Përkëthim i lirë

1. Here we see many things; do you know their names?
2. Yes, these are an orange, a cantaloup and a meter-stick.

3. What are they?
4. The orange and the cantaloup are fruits; the meter is a measure of length.

5. O.K. Here are four people, a rifleman, a barber and a male nurse; what's he?
6. He is a worker (laborer).

7. Are they civilians?
8. The barber, the worker and the male nurse are civilians, the rifleman is not.

9. What are these that you see in this picture?
10. A spring, a store and a village.

11. Is that spring hot?
12. I don't know, a spring that comes out of the mountain is usually cold.

13. Do you like the village and the store that you see?
14. The village is very beautiful; I don't like the store.

15. These are a teacher, a judge and a mailman; do you know where are they?
16. The teacher is in the classroom, the judge is in the courthouse and the mailman is on the street.

17. How many things are there in this picture?
18. There are two cantaloups, many oranges and two meter-sticks.

19. How many people are there in these two pictures?
20. Two riflemen, three barbers, two male nurses, two teachers, two judges and three mailmen.

21. How about here, how many things are here?
22. Three springs, three stores and two villages. The stores are beautiful.

23. Do the male nurses, the workers and the mailmen wear uniforms?
24. No, only the mailmen wear uniforms.

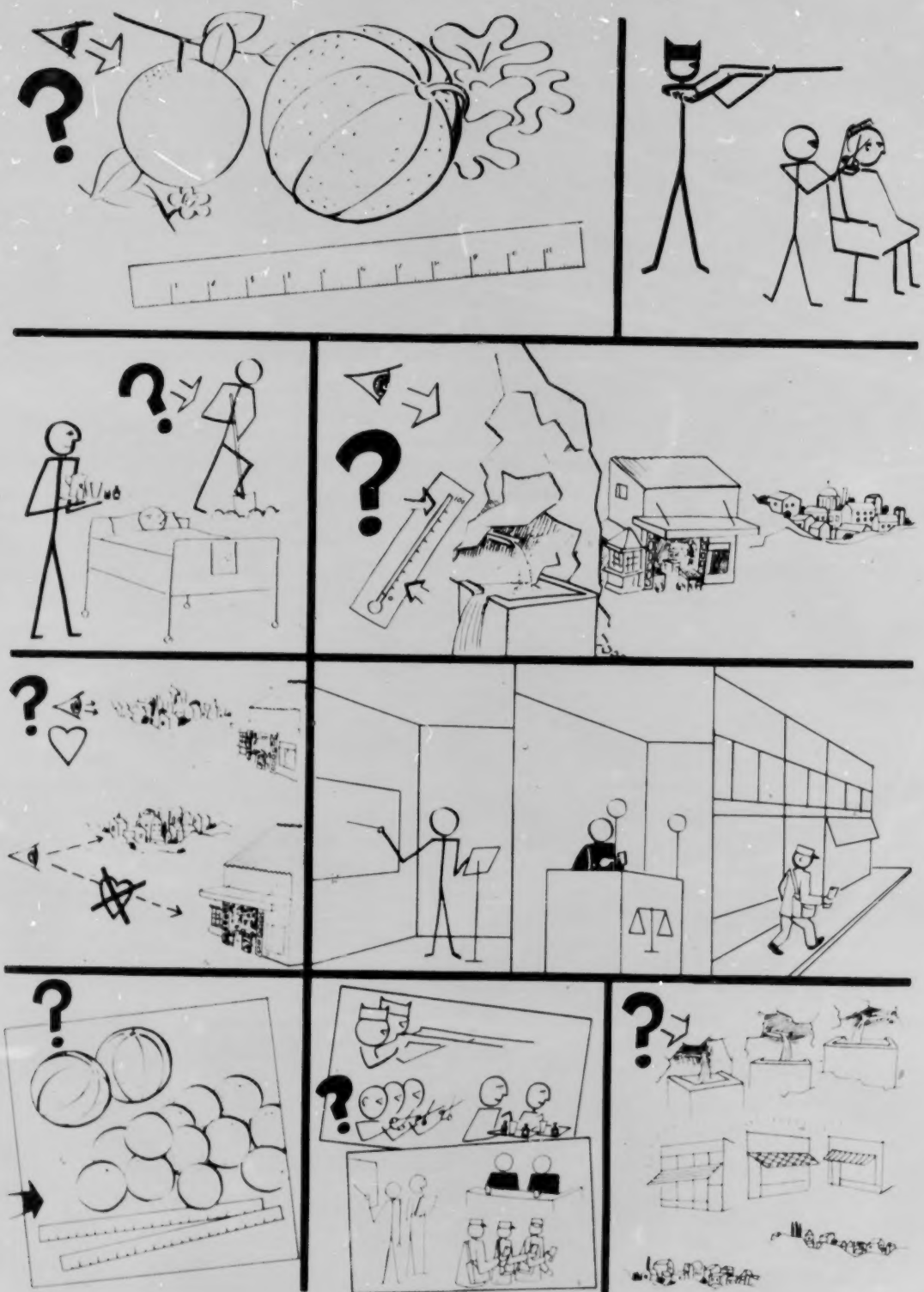

PJESA E TRETË
ANALIZË GRAMATIKORE

THIRD PART
GRAMMAR ANALYSIS

SENTENCE

1. Punëtori punon.

2. Punëtori i mirë punon shumë.

The above statements are two sentences. A sentence is a group of words that make sense. It delivers a complete thought which can stand by itself. It is the basic unit of written communication.

Every sentence is composed of two parts:

a. The "subject" - what the sentence is talking about, as in 1 - punëtori, and 2 - punëtori i mirë.

b. The "predicate" - what is said about the subject as in 1 - punon, and 2 - punon shumë.

The example 1 is called "a sentence skeleton" because it is made up of a single word for the subject and a single word for the predicate. A sentence skeleton therefore is absolutely necessary to every sentence. It is the backbone of a sentence as everything else is built around it.

The words remaining in a sentence after the sentence skeleton has been removed are known as "modifiers", as in sentence 2: "i mirë" is called an "adjective" and "shumë" an "adverb".

A sentence skeleton, then, is made up of a "simple subject" and a "simple predicate". A simple subject is a noun (portokalli âsht pemë), a pronoun (ai punon shumë) or any word which names something (me u-zgjue âsht mirë). A simple predicate always includes a "verb" - a word which tells an action or expresses a state of being (ai punon; portokalli âsht pemë). In addition to a verb however, a predicate may contain a "complement" (direct object, indirect object, predicate noun and predicate adjective). We shall deal with these parts of speech later.

NOUN

A "noun" is a name - a name of anything - (person, animal, object, place, quality, condition, etc.).

8117

A "common noun" is one that denotes a general group or class or indefinite person, animal, object, place, quality, condition as nxânës, metër, qytet, etc.

A "proper noun" is one that particularizes or distinguishes or individualizes from the general, as Agimi, Zotni Berati, etc. A proper noun is always capitalized.

The noun in Albanian has "gender", "number", "form", and "case".

Gender.- "Gender" is that difference made among nouns (other parts of speech have to agree with them) that indicates:

1. Whether they signify male sex or female sex. So, we have terms like "masculine nouns" and "feminine nouns". Example: masculine - mësues, djalë; feminine - mësuese, vajzë.

2. Not a natural distinction but a purely grammatical one. So many objects or things without sex are regarded as masculine or feminine. Example: masculine - libër, filxhan; feminine - tryezë, karrigë.

Today's lesson deals with the most important group of nouns in Albanian. We shall deal further with this group of nouns after we have dealt with "number", "form", and "case".

Number.- "Number is the property of nouns (and other parts of speech) by which is indicated one or more than one. A form indicating one is said to be of "singular number"; indicating more than one, of "plural number". The plural in Albanian is formed by endings.

Form.- A noun indicating one or anyone, some or a few, is said to be the "indefinite form"; Example: nji oficer, dy oficera; a noun specifying a definite person or object, definite persons or objects is said to be the "definite form"; Example: oficeri, oficerat.

Case.- "Case" means the relationship of nouns to other words in a sentence (other parts of speech have also cases). Any being or thing named in a sentence as the subject of thought is said to be the "nominative case". There are 5 cases in Albanian.

A noun is in the nominative case when it is the subject of a verb. The nominative case used as a subject answers the following questions:

kush? (for human beings; takes a verb in the 3rd (who) person singular.)

çka? (for things; takes a verb in the 3rd person (what) either singular or plural.)

Masculine Nours.- In the dialogue of this lesson we have introduced five groups of masculine nouns, all in the nominative case, indefinite singular and plural, definite singular and plural. These are the four basic forms of a noun as they appear in the vocabularies, beginning with the indefinite singular.

So we have:

singular		plural	
		GROUP A	
indefinite	definite	indefinite	definite
portokall (orange)	portokalli (the orange)	portokalla (oranges)	portokallat (the oranges)
pjepën (cantaloup)	pjepni (the cantaloup)	pjepna (cantaloups)	pjepnat (the cantaloups)
metër (meter)	metri (the meter)	metra (meters)	metrat (the meters)
		GROUP B	
pushkatár (rifleman)	pushkatari (the rifleman)	pushkatarë (riflemen)	pushkatarët (the riflemen)
berbér (barber)	berberi (the barber)	berberë (barbers)	berberët (the barbers)
infermier (male nurse)	infermieri (the male nurse)	infermierë (male nurses)	infermierët (the male nurse)
		GROUP C	
punëtuer (worker)	punëtori (the worker)	punëtorë (workers)	punëtorët (the workers)

GROUP D

burim (spring)	burimi (the spring)	burime (springs)	burimet (the springs)
dyqan (shop)	dyqani (the shop)	dyqane (shops)	dyqanet (the shops)
katund (village)	katundi (the village)	katunde (villages)	katundet (the villages)

GROUP E

mësues (teacher)	mësuesi (the teacher)	mësues (teachers)	mësuesit (the teachers)
gjykatës (judge)	gjykatsi (the judge)	gjykatës (judges)	gjykatsit (the judges)

1. The indefinite singular. In Albanian the nouns appear in the vocabularies in the indefinite singular. A noun may end in any consonant or vowel so there is no definite rule which tells us what ending makes a noun masculine. However, we should consider the following:

a. Nouns ending in the indefinite singular in -ën, (Group A), -ár, -ér (Group B), -uer (Group C), -ues, -ës, if they indicate a person (Group E) are usually masculine.

b. Nouns ending in the indefinite singular in -im, -an, (Group D) are also masculine, but in plural, as we will see later, change gender, becoming feminine.

2. The definite singular. The definite singular of a noun is formed from the indefinite singular by adding -i or -u. Here it can be said that nouns ending in -i or -u in the definite singular are all masculine; the -i and the -u are the badges of the masculine nouns. All the nouns listed above have one characteristic in common and that is they all form the definite singular by adding -i.

Now, what masculine nouns form their definite singular by adding -i to the indefinite singular? All those nouns which do not end in indefinite singular in -k, -g, -h, in a long vowel such as -á, -í, -é or -ue take -i in the definite singular.

Remarks.- Nouns ending in the indefinite singular in -ër, -ën (Group A) and -ës (Group E), lose the "ë" in the definite singular.

Example:	pjepën (cantaloup)	pjepni (the cantaloup)
	metër (meter)	metri (the meter)
	gjykatës (judge)	gjykatsi (the judge)

Nouns ending in the indefinite singular in -ár, -ér, (Group B) shall not be spelled with the sharp accent in the definite singular.

Example:	pushkatár (rifleman)	pushkatari (the rifleman)
	berbér (barber)	berberi (the barber)

Nouns ending in the indefinite singular in -uer (Group C) change -uer into -or in the definite singular.

Example:	punëtuer (worker)	punëtori (the worker)
	rradhuer (notebook)	rradhori (the notebook)

3. The indefinite plural. The indefinite plural of a noun is formed from the indefinite singular by:

a. Adding -a.

Example:	portokall (orange)	portokalla (oranges)
	pjepën (cantaloup)	pjepna (cantaloups)
	metër (meter)	metra (meters)

Remarks.- There is no definite rule that tells us which masculine nouns are pluralized by adding -a; however, they have to end in a consonant.

When an "ë" precedes the final consonant of the indefinite singular this "ë" is dropped in the indefinite plural, as happened with the definite singular.

b. Adding -ë.

Example:	pushkatár (rifleman)	pushkatarë (riflemen)
	berbér (barber)	berberë (barbers)
	amerikan (American)	amerikanë (Americans)
	punëtuer (worker)	punëtorë (workers)

Remarks.- Nouns ending in the indefinite singular in -ár, -ér (Group B) and -uer (Group C) form the indefinite plural by adding -ë; for the others there is no definite rule.

Nouns ending in the indefinite singular in -ár, -ér, (Group B) shall not be spelled with the sharp accent (´) in

the indefinite plural; those ending in -uer change -uer into -or. We saw these changes when we spoke about the definite singular.

c. Adding -e.

Example:	burim (spring)	burime (springs)
	dyqan (shop)	dyqane (shops)
	katund (village)	katunde (villages)

Remarks.- Nouns ending in -im form the indefinite plural by adding -e; for the others there is no definite rule.

It is important to remember that these nouns change gender in plural, becoming feminine.

Example:	nji burim i mirë	dy burime të mira
	(a good spring)	(two good springs)
	nji qytet i bukur)	shumë qytete të bukura
	(a beautiful city)	(many beautiful cities)

d. Without any ending at all (Group E).

Example:	mësues (teacher)	mësues (teachers)
	gjykatës (judge)	gjykatës (judges)

Remarks.- Nouns ending in the indefinite singular in -s form the indefinite plural from the indefinite singular without ending.

4. The definite plural. The definite plural is the simplest one. It is formed from the indefinite plural by adding -t.

Example:	portokalla (oranges)	portokallat (the oranges)
	pushkatarë (rifleman)	pushkatarët (the riflemen)
	punëtorë (workers)	punëtorët (the workers)
	burime (springs)	burimet (the springs)
	mësues (teachers)	mësuesit (the teachers)
	gjykatës (judges)	gjykatsit (the judges)

Remarks.- Nouns ending in -s in the indefinite plural (those which are formed from the indefinite singular without endings at all) besides the -t take an "i" in the definite plural. If an "ë" precedes the -s the "ë" is dropped in the definite plural (see definite singular), as you have noticed in the last two examples of paragraph 4.

PJESA E KATËRTË
USHTRIME GRAMATIKORE

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

1. a. Çka âsht ky?
Ai âsht nji portokall.
A âsht portokalli pemë?
Po, portokalli âsht pemë.
Po këta, çka janë?
Edhe ata janë portokalla.
A ju pëlqejnë portokallat?
Po, portokallat më pëlqejnë.

b. Çka âsht ky?
Ai âsht nji pjepën.
Po ky, çka âsht?
Ai âsht nji krahën.
Ku janë pjepni dhe krahni?
Pjepni dhe krahni janë në pikturë.
Sa pjepna dhe sa krahna janë në pikturë?
Në pikturë janë dy pjepna dhe dy krahna.
A ju pëlqejnë pjepnat?
Po, pjepnat më pëlqejnë shumë.

c. Çka âsht ky?
Ai âsht nji libër.
Po ky, çka âsht?
Ai âsht nji metër.
Sa metra janë aty?
Aty janë dy metra.
A âsht metri nji njisí për të matë gjatësín?
Po, metri âsht nji njisí për të matë gjatësín.
A janë librat tonë mbi tryezë?
Po, librat tonë janë mbi tryezë.
Ku janë metrat?
Metrat janë në pikturë!

2. a. Çka âsht ai?
Ai âsht ushtár.
Çfarë ushtari âsht ai?
Ai âsht pushkatár.
A janë të gjithë ushtarët pushkatarë?
Jo, të gjithë ushtarët nuk janë pushkatarë.
A âsht pushkatari ushtár?
Po, pushkatari âsht ushtár.
Ç'gradë kanë pushkatarët?
Pushkatarët janë ushtarë.

b. Çka âsht ai?
Ai âsht berbér.
Ku âsht berberi?
Berberi âsht në dyqan.
Sa berberë janë në dyqan?
Në dyqan janë dy berberë.
Çka bâjnë berberët në dyqan?
Berberët punojnë në dyqan.

3. Çka âsht ky?
Ai âsht punëtuer.
Ku âsht punëtori?
Punëtori âsht në pikturë.
Sa punëtorë janë në pikturë?
Në pikturë janë shumë punëtorë.
Çka bâjnë punëtorët?
Punëtorët punojnë.
Ku banojnë punëtorët?
Disa punëtorë banojnë në qytet e disa në katund.

4. a. Çka âsht ky?
Ai âsht nji burim.
A del burimi nga mali?
Po, burimi del nga mali.
A janë të nxehta disa burime?
Po, disa burime janë të nxehta.
Zakonisht, a janë të ftofta burimet?
Po, zakonisht, burimet janë të ftofta.

b. A âsht nji mal ky?
Po, ai âsht nji mal.
A asht mali në pikturë i bukur?
Po, mali në pikturë âsht i bukur.
Po këto, a janë male?
Po, edhe ato janë male.
A ju pëlqejnë malet?
Po, malet më pëlqejnë.

c. Çka âsht ky?
Ai âsht nji dyqan.
A ka vetëm nji derë dyqani që shifni?
Po, dyqani që shof ka vetëm nji derë.
Sa dyqane janë këtu?
Aty janë dy dyqane.
A janë dyqanet në Monterey të bukura?
Po, dyqanet në Monterey janë të bukura.

5. a. Çka âsht ai?
Ai âsht përdâs.
A âsht përdasi në rrugë?
Po, përdasi âsht në rrugë.
Sa përdâs janë në pikturë?
Në pikturë janë dy përdâs.
A janë përdasit civila?
Po, përdasit janë civila.

b. Çka âsht ai?
Ai âsht gjykatës.
Ku âsht gjykatsi?
Gjykatsi âsht në gjykatore.
Sa gjykatës janë në gjykatore?
Në gjykatore janë dy gjykatës.
A janë gjykatsit civila n'ushtrí?
Jo, n'ushtrí gjykatsit nuk janë civila.

Këtu kemi shumë piktura; në këto piktura shofim shumë sende. Në pikturën e parë shofim nji portokall, nji pjepën dhe nji metër. Portokalli e pjepni janë mbi tryezë; metri âsht në syzë. Në pikturën e dytë shofim katër vetë: nji ushtâr, nji berbêr, nji infermier dhe nji punëtuer. Ushtari, berberi dhe infermieri janë tue lexue; punëtori âsht tue shkue në shtëpí. Në pikturën e tretë shofim nji dyqan dhe nji mal. Dyqani âsht në rrugën Pacific. Mali âsht shumë i bukur. Në pikturën e katërtë shofim nji gjykatës dhe nji ushtâr. Ushtari dhe gjykatsi janë në rrugë.

Në pikturën e pestë shofim disa pjepna, shumë portokalla dhe disa metra; të gjitha këto sende janë mbi tryezë. Në pikturën e gjashtë dy berberë janë tue punue dhe tre ushtarë janë tue lexue. Në pikturën e shtatë dy infermierë dhe katër punëtorë janë tue shkue në shtëpí. Në pikturën e tetë shofim pesë dyqane e shumë male. Dý dyqane janë në rrugën Bush. Malet janë shumë të bukura. Gjykatsit e infermierët banojnë në Monterey.

QUESTIONS - PYETJE

1. Sa piktura kemi këtu?
2. Ku shofim shumë sende?
3. Çka shofim në pikturën e parë?
4. Ku janë portokalli e pjepni?
5. Po metri, ku âsht?
6. Çka shofim në pikturën e dytë?
7. Kush âsht tue shkue në shtëpí?
8. Ku âsht tue shkue punëtori?
9. Ku shofim nji dyqan dhe nji mal?
10. Në cilën rrugë âsht dyqani?
11. Qysh âsht mali?
12. Sa gjykatës dhe sa ushtarë shofim në pikturën e katërtë?
13. Ku janë ushtari dhe gjykatsi?
14. Sa pjepna, sa portokalla dhe sa metra shofim në pikturën e pestë?
15. Ku janë të gjitha këto sende?
16. Sa berberë janë tue punue në pikturën e gjashtë?
17. Sa ushtarë janë tue lexue?
18. Sa infermierë dhe sa punëtorë janë tue shkue në shtëpí?
19. Sa dyqane e sa male shofim në pikturën e tetë?
20. Në cilën rrugë janë dý dyqane?
21. Qysh janë malet?
22. Ku banojnë gjykatsit?

PJESA E GJASHTË
DETYRË SHTËPIJE

XVII
SIXTH PART
HOMEWORK

First translate the following questions, then write the answer in Albanian.

1. a. Is the book here?

_____ _____

b. What is here?

_____ _____

2. a. Do you like winter? (the winter)

_____ _____

b. What do you like?

_____ _____

3. a. Does the student study?

_____ _____

b. Who studies?

_____ _____

4. a. Are these two dictionaries?

_____ _____

b. What are these?

_____ _____

5. a. Are you a teacher?

_____ _____

b. Who is not a teacher?

_____ _____

6. a. Are the students Americans?

_____ _____

b. Who is American?

_____ _____

7. a. Are the lessons too long?

_____ _____

b. How long are the lessons?

_____ _____

8. a. Is he a soldier?

_____ _____

b. What is he?

_____ _____

Note: If this homework is assigned as tape recording work, first record the question and then answer the question.

PJESA E SHTATË
FJALORI

XVII
SEVENTH PART
VOCABULARY

berbér, berberi berberë, -t	(m.)	barber
burim, -i burime, -t	(m.)	spring, fountain, source
civil, -i civila, -t	(m.)	civilian
del	(v.)	comes out, goes out, leaves
dyqan, -i dyqane, -t	(m.)	shop, store
emën, emni emna, -t	(m.)	name, noun
gjatësí, gjatësija gjatësí, -t	(f.)	length
gjykatës, gjykatsi gjykatës, gjykatsit	(m.)	judge
gjykatore, gjykatorja gjykatore, -t	(f.)	court of law
infermier, -i infermierë, -t	(m.)	male nurse, medic
katund, -i katunde, -t	(m.)	village
me matë (unë mas)	(v.)	to measure, to try on
mal, -i male, -t	(m.)	mountain
metër, metri metra, -t	(m.)	meter
njisí, njisija njisí, -t	(f.)	unit

pemë, pema pemë, -t	(f.)	fruit, tree, fruit tree
përdás, përdasi përdás, përdasit	(m.)	mailman
pjepën, pjepni pjepna, -t	(m.)	cantaloup
portokall, -i portokalla, -t	(m.)	orange
punëtuer, punëtori punëtorë, -t	(m.)	worker
pushkatár, pushkatari pushkatarë, -t	(m.)	rifleman
send, -i sende, -t	(m.)	thing
uniformë, uniforma uniforma, -t	(f.)	uniform
veshin	(v.)	they dress

Notes:

për të	in order to..., to ...

PJESA E PARË
USHTRIME GRAMATIKORE PARAPRAKE

FIRST PART
GRAMMAR PERCEPTION DRILL

1. Çka âsht ky?
Ai âsht nji çakmak.
Ku âsht çakmaku?
Çakmaku âsht mbi tryezë.

Po ky, çka âsht?
Ai âsht nji çibuk.
Ku âsht çibuku?
Çibuku âsht mbi tryezë.

Sa çakmakë janë këta?
Ata janë dy çakmakë.
Sa çibukë janë këta?
Ata janë dy çibukë.

Ku janë çakmakët?
Çakmakët janë mbi tryezë.
Po çibukët, ku janë?
Edhe çibukët janë mbi tryezë.

Ku janë shokët tuej?
Shokët e mij janë në klasë.
Kush âsht shoku juej mâ i mirë?
Shoku im mâ i mirë âsht Zotni Berati.
A âsht nji shok i mirë Zotni Berati?
Po, Zotni Berati âsht nji shok i mirë.

2. A âsht i vështirë ky dialog?
Jo, ky dialog nuk âsht i vështirë.
Po dialogu i sotshëm, a âsht i vështirë?
Jo, dialogu i sotshëm âsht shumë i lehtë.
Sa dialogë janë të vështirë në këtë libër?
Dy dialogë janë të vështirë në këtë libër.
Qysh janë dialogët tjerë?
Dialogët tjerë janë të lehtë.

A âsht nji krah ky?
Po, ai âsht nji krah.
A âsht krahu im i gjatë?
Po, krahu juej âsht i gjatë.

A janë dy krahë këta?
Po, ata janë dy krahë.
A janë krahët e mij të gjatë?
Po, krahët tuej janë të gjatë.

3. A shkruen kjo pêndë mirë?
Po, ajo pêndë shkruen mirë.
A shkruen pênda juej mâ mirë?
Po, pênda ime shkruen mâ mirë.

A zgjohem unë heret?
Po, ju zgjohem heret.
A zgjoheni ju mâ heret se unë?
Po, unë zgjoheni mâ heret se ju.

A shkoni ju shpesh në qytet?
Po, unë shkoj shpesh në qytet.
A shkoj unë në qytet mâ shpesh se ju?
Po, ju shkoni në qytet mâ shpesh se unë.

A âsht i mirë ky fjaluer?
Po, ai fjaluer âsht i mirë.
A âsht fjalori im mâ i mirë se ky?
Po, fjalori juej âsht mâ i mirë se ky.

A âsht korriku nji muej i nxehët?
Po, korriku âsht nji muej i nxehët.
A âsht gushti mâ i nxehët se korriku?
Po, gushti âsht mâ i nxehët se korriku.

A âsht dhetori nji muej i ftofët?
Po, dhetori âsht nji muej i ftofët.
A âsht dhetori mâ i ftofët se nândori?
Po, dhetori âsht mâ i ftofët se nândori.

PJESA E DYTË
DIALOGU

XVIII
SECOND PART
DIALOGUE

1. Sa dialogë nxêni çdo javë?
2. Çdo javë nxâmë katër dialogë.

3. Nga sa fjalë të reja kanë dialogët?
4. Çdo dialog ka njizet e pesë fjalë të reja; dialogu i djeshëm ka pasë mâ shumë.

5. Kush e nxên mâ shpejt dialogun?
6. Unë e nxâ mâ shpejt, por tjerët e nxânë mâ mirë.

7. Kur studjoni, zakonisht?
8. Unë studjoj në mëngjes; shokët tjerë studjojnë në mbrâmje.

9. Ku studjoni?
10. Disa shokë studjojnë në klasë; unë dhe shoku i dhomës studjojmë në dhomë.

11. Prej nga jeni ju?
12. Unë kam le në New York, por jetoj ka shumë kohë në Kaliforní.

13. A keni shumë miq në New York?
14. Jo, miqt e mij janë në Kaliforní.

15. Më thoni, çka janë këta?
16. Ata janë: dy zogj, dý brisqe dhe dý vigje.

17. Sa kushton nji brisk në Shqipní?
18. Brisku mâ i lirë kushton afërsisht dhetë lekë.

19. Çka âsht tue bâ ky barí?
20. Si gjithë barijt tjerë: âsht tue ruejtë bagëtín.

21. A âsht plak bariu?
22. Jo, âsht i rí.

23. Çka ka në krah?
24. Ka nji shkop.

PJESA E DYTË
DIALOGU

SECOND PART
DIALOGUE

Idiomatic Translation - Përkëthim i lirë

1. How many dialogues do you learn each week?
2. Each week we learn four dialogues.

3. How many new words do the dialogues have?
4. Each dialogue has twenty-five new words; yesterday's dialogue had more.

5. Who learns the dialogue the fastest?
6. I learn the fastest, but the others learn it better.

7. When do you usually study?
8. I study in the morning; the others study in the evening.

9. Where do you study?
10. Some companions study in the classroom; my roommate and I study in our room.

11. Where are you from?
12. I was born in New York, but I have been living for a long time in California.

13. Do you have many friend in New York?
14. No, my friends are in California.

15. Tell me, what are these?
16. Those are two birds, two pocketknives and two stretchers.

17. How much does a pocketknife cost in Albania?
18. The cheapest pocketknife costs approximately ten leks.

19. What is this shepherd doing?
20. As all other shepherds, he is guarding the livestock.

21. Is the shepherd old?
22. No, he is young.

23. What does he have on his arm?
24. He has a cane.

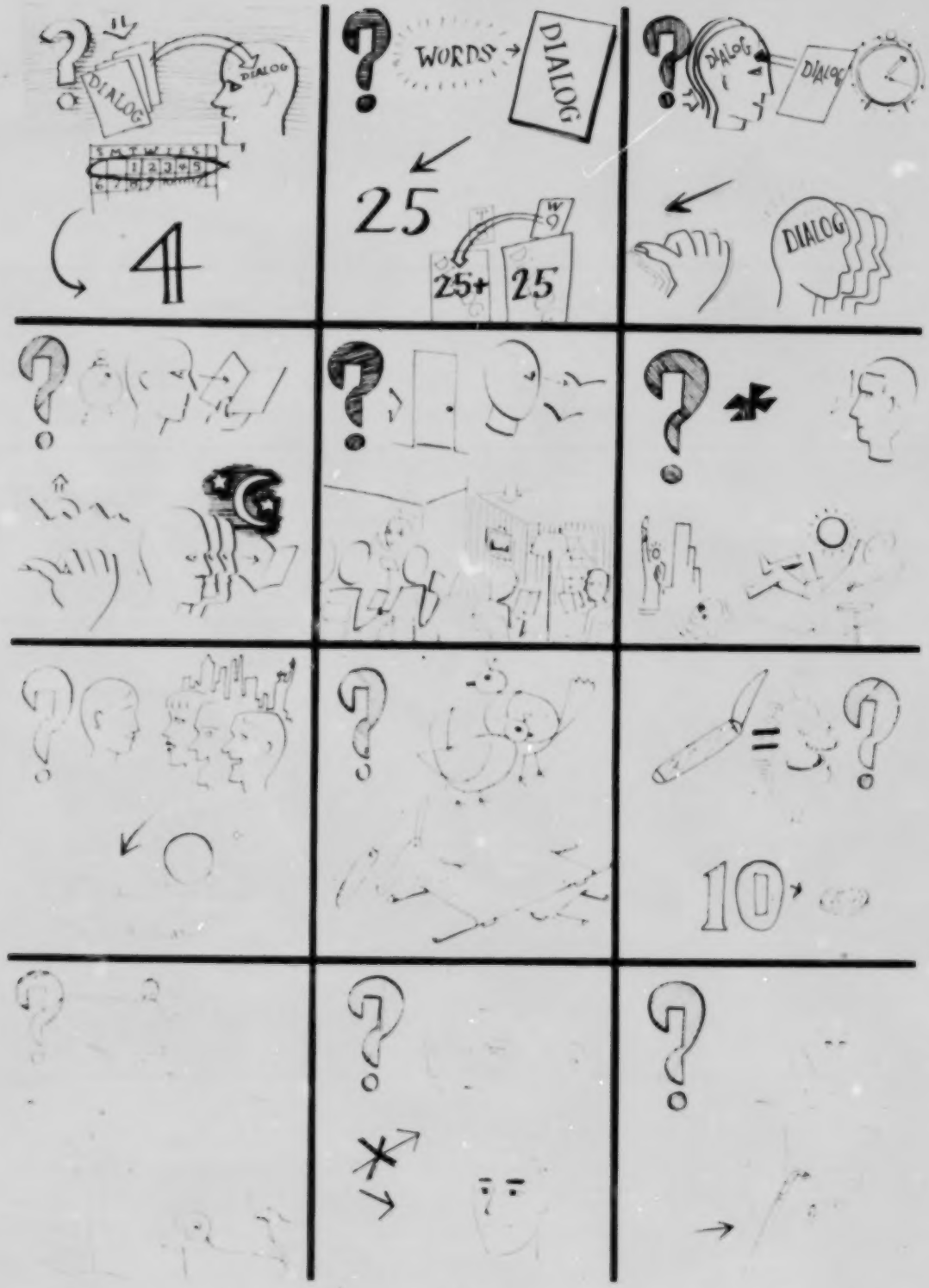
DIALOG
DIALOG
4
WORDS
DIALOG
25
25+
25
DIALOG
DIALOG
DIALOG
10

25

XVIII

PJESA E TRETË
ANALIZË GRAMATIKORE

THIRD PART
GRAMMAR ANALYSIS

In the dialogue in this lesson we deal with some more masculine nouns, all in the nominative case, indefinite and definite singular, indefinite and definite plural. They also have different endings in the plural, but just one characteristic in common, different from the groups in lesson 17, they all take -u in the definite singular. Let us examine the four basic forms of these nouns:

1. The Definite Singular.

a. Nouns ending in the indefinite singular in -k, -g, and -h are masculine, their definite form of singular is formed by adding -u. Example:

Indefinite		Definite	
shok	(pal)	shoku	(the pal)
mik	(friend, guest)	miku	(the friend)
brisk	(pocketknife)	brisku	(the pocketknife)
dialog	(dialogue)	dialogu	(the dialogue)
vig	(stretcher)	vigu	(the stretcher)
krah	(arm)	krahu	(the arm)

b. Nouns ending in the indefinite singular in a long vowel such as -á, -é, -í, if they are masculine (the majority of them are feminine) their definite form in the singular is also formed by adding -u. An example of this is shown below:

Indefinite		Definite	
ká	(ox)	kau	(the ox)
trá	(beam)	trau	(the beam)
atdhé	(fatherland)	atdheu	(the fatherland)
barí	(shepherd)	bariu	(the shepherd)
verí	(north)	veriu	(the north)

Remarks: There is no definite rule that tells us which nouns ending in long vowel (-á, -é, -í) are masculine and which are feminine. We can only say that the majority are feminine.

2. The Indefinite Plural. Nouns ending in the indefinite singular in -k, -g, -h, form the indefinite plural by:

a. Adding "ë". Examples:

Indefinite Singular		Indefinite Plural	
shok	(pal)	shokë	(pals)
dialog	(dialogue)	dialogë	(dialogues)
krah	(arm)	krahë	(arms)

b. Changing the final ending -k into -q and -g into -gj. Example:

Indefinite Singular	Indefinite Plural
mik (friend, guest)	miq (friends, guests)
zog (bird)	zogj (birds)

c. Changing the final ending -k into -qe and -g into -gje. In the plural they become feminine. Example:

Indefinite Singular	Indefinite Plural
brisk (pocketknife)	brisqe (pocketknives)
vig (stretcher)	vigje (stretch rs)

d. Nouns ending in the indefinite singular in -í usually form the plural by adding -j. Example:

Indefinite Singular		Indefinite Plural
barí	(shepherd)	barij (shepherds)
qirí	(candle)	qirij (candles)

e. Nouns ending in -á and -é usually form the plural by adding -na (dhé (dirt, soil), dhena (lands)). There are very few such nouns and you will not have a chance to deal often with them.

Remarks: There is no definite rule which tells us which nouns form their plural as in a., b., and c. There are other plural forms of nouns of less importance ending in -k, -g, -h in the indefinite singular. These nouns will be covered later.

3. Definite Plural. You have learned how to form the indefinite plural. The same rule can be applied to the new groups. Therefore, the definite plural of nouns ending in the indefinite singular in -k, -g, -h, is

formed from the indefinite plural by:

a. Adding -t. Example:

Indefinite Plural			
shokë	(pals)	shokët	(the pals)
dialogë	(dialogues)	dialogët	(the dialogues)
krahë	(arms)	krahët	(the arms)
miq	(friends, guests)	miqt	(the friends, the guests)
zogj	(birds)	zogjt	(the birds)
brisqe	(pocket knives)	brisqet	(the pocket knives)
vigje	(stretchers)	vigjet	(the stretchers)
barij	(shepherds)	barijt	(the shepherds)
dhena	(lands)	dhenat	(the lands)

b. In some cases, when the indefinite plural ends in -q by adding -it. Example:

Indefinite Plural		Definite Plural	
peshq	(fishes)	peshqit	(the fishes)
Turq	(Turks)	Turqit	(the Turks)

PJESA E KATËRTË
USHTRIME GRAMATIKORE

XVIII
FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

1. A âsht nji lek ky?
Po, ai âsht nji lek.
A âsht leku mbi tryezë?
Po, leku âsht mbi tryezë.
A janë këta tre lekë?
Po, ata janë tre lekë.
A janë lekët të holla shqiptare?
Po, lekët janë të holla shqiptare.

Çka âsht ky?
Ai âsht nji lek.
Ku âsht leku?
Leku âsht mbi tryezë.
Sa lekë janë këta?
Ata janë tre lekë.
Çfarë të hollash janë lekët?
Lekët janë të holla shqiptare.

2. A âsht i vështirë ky dialog?
Jo, ai dialog nuk âsht i vështirë.
A âsht i lehtë dialogu i sotshëm?
Po, dialogu i sotshëm âsht i lehtë.
A janë të vështirë këta dialogë?
Jo, ata dialogë nuk janë të vështirë.
A janë të lehtë dialogët e librit të parë?
Po, dialogët e librit të parë janë të lehtë.

3. A âsht nji krah ky?
Po, ai âsht nji krah.
A âsht krahu im i gjatë?
Po, krahu juej âsht i gjatë.
A janë këta dy krahë?
Po, ata janë dy krahë.
A janë krahët e mij të gjatë?
Po, krahët tuej janë të gjatë.

Çka âsht ky?
Ai âsht nji krah.
Cili krah âsht i gjatë?
Krahu juej âsht i gjatë.
Sa krahë janë këta?
Ata janë dy krahë.
Cilët krahë janë të gjatë?
Krahët tuej janë të gjatë.

4. A jetojnë miqt tuej në Kaliforní?
Po, miqt e mij jetojnë në Kaliforní.
A janë miq të mirë ata?
Po, ata janë miq të mirë.
A âsht nji mik i mirë Zotní Berati?
Po, Zotní Berati âsht nji mik i mirë.
Sa vjeç âsht miku juej?
Miku im âsht 25 vjeç.

Kush jeton në Kaliforní?
Miqt e mij jetojnë në Kaliforní.
Çfarë miqsh janë ata?
Ata janë miq të mirë.
Kush âsht nji mik i mirë?
Zotní Berati âsht nji mik i mirë.
Kush âsht 25 vjeç?
Miku im âsht 25 vjeç.

5. A âsht nji zog ky?
Po, ai âsht nji zog.
A âsht zogu në pikturë?
Po, zogu âsht në pikturë.
Sa zogj janë në pikturë?
Në pikturë janë dy zogj.
A janë zogjt tjerë në pemë?
Po, zogjt tjerë janë në pemë.

Çka âsht ky?
Ai âsht nji zog.
Ku âsht zogu?
Zogu âsht në pikturë.
Ku janë dy zogj?
Në pikturë janë dy zogj.
Ku janë zogjt tjerë?
Zogjt tjerë janë në pemë.

6. A âsht nji brisk ky?
Po, ai âsht nji brisk.
A âsht brisku im në zyrë?
Po, brisku juej âsht në zyrë.
A janë dy brisqe këto?
Po, ato janë dy brisqe.
A janë të mira brisqet n'Amerikë?
Po, brisqet n'Amerikë janë të mira.

Çka âsht ky?
Ai âsht nji brisk.
Ku âsht brisku im?
Brisku juej âsht në zyrë.
Sa brisqe janë këto?
Ato janë dý brisqe.
Qysh janë brisqet n'Amerikë?
Brisqet n'Amerikë janë të mira.

7. A âsht nji vig ky?
Po, ai âsht nji vig.
A âsht vigu aty?
Po, vigu âsht aty.
A janë dý vigje tjera jashtë?
Po, dý vigje tjera janë jashtë.
A janë vigjet të gjitha jashtë?
Jo, vigjet nuk janë të gjitha jashtë.

Çka âsht ai?
Ai âsht nji vig.
Ku âsht vigu?
Vigu âsht aty.
Sa vigje janë jashtë?
Dý vigje janë jashtë?
Ku janë të gjitha vigjet?
Nji vig âsht në klasë dhe vigjet tjera janë jashtë.

8. A jeni plak ju?
Jo, unë nuk jam plak; unë jam i ri.
A janë pleq ata?
Jo, ata nuk janë pleq; ata janë të rij.

9. A âsht barí ai?
Po, ai âsht barí.
A âsht bariu aty i rí?
Po, bariu aty âsht i rí.
A janë dy barij ata?
Po, ata janë dy barij.
A janë barijt aty pleq?
Jo, barijt aty janë të rij.

Çka âsht ai?
Ai âsht barí.
Kush âsht i rí?
Bariu âsht i rí.
Çka janë ata?
Ata janë dy barij.
Cilët janë të rij?
Barijt janë të rij.

10. Kush e nxên më mirë dialogun?
Unë e nxë më mirë dialogun.
Kush e nxên më shpejt mësimin?
Ai e nxên më shpejt mësimin.
Kush e nxên dialogun në klasë?
Na e nxëmë dialogun në klasë.
Kush e nxên dialogun në mbrëmje?
Ju e nxêni dialogun në mbrëmje.
Kush e nxên mësimin në mëngjes?
Ata e nxënë mësimin në mëngjes.

11. Prej nga jeni?
Unë jam nga New York-u.
Ku jetoni tash?
Unë jetoj tash në Kaliforní.
Ku jeton shoku juej?
Edhe shoku im jeton në Kaliforní.
Ku jetojnë prindët tuej?
Prindët e mij jetojnë në New York.
Ku jetoni tash ju të gjithë?
Na të gjithë jetojmë tash në Monterey.

12. A kushton ky brisk më shumë se ky libër?
Jo, ai brisk kushton më pak se ai libër.
A nxên shoku juej më shpejt se ju?
Po, shoku im nxên më shpejt se unë.
A jeni ju më i rí se mësuesi?
Po, unë jam më i rí se mësuesi.

For further practice follow the above pattern using the following:

më i mirë se ...
më i lirë se ...
më i bardhë se ...
më i bukur se ...
më i gjatë se ...

PJESA E PESTË
COPË LEXIMI

XVIII
FIFTH PART
READING TEXT

Çdo javë nxâmë katër dialogë. Dialogët nuk janë të gjatë. Çdo dialog ka njizet e pesë fjalë të reja, por dialogu i djeshëm ka pasë njizet e shtatë. Unë e nxâ dialogun mjaft shpejt. Unë studjoj në mëngjes dhe pak në mbrâmje. Unë dhe shoku i dhomës studjojmë në dhomën tonë. Shokët tjerë studjojnë ndër dhomat e tyne ase në klasë. Unë kam lé në New York, por tash jetoj në Kaliforní, ku kam shumë miq.

Në pikturë shofim disa gjâna: dy zogj, dý brisqe e dý vigje. Brisqet në Shqipní nuk kushtojnë shumë. Aty shofim edhe nji barí. Bariu âsht tue ruejtë bagëtín dhe në krah ka nji shkop. Bariu nuk âsht plak; âsht mjaft i rí.

QUESTIONS - PYETJE

1. Sa dialogë nxânë në javë?
2. Qysh janë dialogët?
3. Sa fjalë të reja ka çdo dialog?
4. Cili dialog ka pasë njizet e shtatë fjalë të reja?
5. Sa fjalë të reja ka pasë dialogu i djeshëm?
6. Kush e nxën dialogun mjaft shpejt?
7. Kur studjoj unë?
8. Kush studjon në mëngjes dhe pak në mbrâmje?
9. Ku studjojmë unë dhe shoku i dhomës?
10. Në cilën dhomë studjojmë unë dhe shoku i dhomës?
11. Ku studjojnë shokët tjerë?
12. Cilët shokë studjojnë ndër dhomat e tyne ase në klasë?
13. Ku kam lé unë?
14. Kush ka lé në New York?
15. Ku jetoj tash?
16. Kush jeton tash në Kaliforní, ku ka shumë miq?
17. Sa gjâna shofim në pikturë?
18. Cilat janë ato gjâna që shofim në pikturë?
19. Ku nuk kushtojnë shumë brisqet?
20. Çka tjetër shofim aty?
21. Çka âsht tue bâ bariu?
22. Kush ka nji shkop në krah?
23. Çka ka në krah bariu?
24. A âsht plak bariu?
25. Kush âsht mjaft i rí?

XVIII

PJESA E GJASHTË
DETYRË SHTËPIJE

SIXTH PART
HOMEWORK

First translate the following questions, then write the answer in Albanian.

1. a. Is the lighter on the table?

_____ _____

b. What is on the table?

_____ _____

2. a. Do three pipes cost 25 leks?

_____ _____

b. What costs 25 leks?

_____ _____

3. a. Are the friends at home?

_____ _____

b. Who is at home?

_____ _____

4. a. Is July a beautiful month?

_____ _____

b. What month is beautiful?

_____ _____

5. a. Is your pal a student?

_____ _____

b. Who is a student?

_____ _____

6. a. Do our guests learn fast?

_____ _____

b. Who learns fast?

_____ _____

Note: If this homework is assigned as tape recording work, first record the question and then answer it.

afërsisht	(adv.)	approximately, roughly speaking, about
barî, bariu barij, -t	(m.)	shepherd
brisk, -u brisqe, -t	(m.)	pocketknife
i, të djeshëm, e, të djeshme	(adj.m.&f.)	yesterday's
me jetue (unë jetoj)	(v.)	to live
me kushtue (kushton)	(v.)	to cost, devote, dedicate
me lê (unë lêj)	(v.)	to be born, to arise
lek, -u lekë, -t	(m.)	Albanian monetary unit
i, e, të lirë të lira	(adj.m.&f.)	cheap, free, loose, slack, vacant, unoccupied
mbrâmje, mbrâmja mbrâmje, -t	(f.)	evening
mik, -u miq, -t	(m.)	friend, guest
me nxânë (unë nxâ)	(v.)	to learn, to hold (contain)
njizet e pesë	(num.)	twenty five
plak, pleq plakë, plaka	(adj. & m.) (adj. & f.)	old
me ruejtë (unë ruej)	(v.)	to take care, conserve, preserve, guard, watch, save

si	(adv.prep.pron.&conj.)	like, as, how, what, such as
shkop, -i shokopij, -t	(m.)	cane, stick, staff
shpejt	(adv.)	fast, quickly, soon
vig, -u vigje, -t	(m.)	stretcher
zog, -u zogj, -t	(m.)	bird

Notes:

mâ shpejt	faster
mâ mirë	better
brisku mâ i lirë	the cheapest pocket-knife
shoku i dhomës	the roommate

PJESA E PARË — FIRST PART
USHTRIME GRAMATIKORE PARAPRAKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

1. Çka âsht kjo?
   Ajo âsht nji brushë.

Following the above pattern use these words:

dhomë, gozhdë, gomë, kazermë, llampë, ndërtesë, pullë, pikturë, pêndë, paqetë, revistë, syzë, shkollë, urë, vajzë, zyrë

2. Ku âsht brusha?
   Brusha âsht mbi tryezë.
   Qysh âsht gozhda?
   Gozhda âsht e gjatë.
   Ku âsht goma?
   Goma âsht në syzë.
   Çfarë ngjyre ka dhoma?
   Dhoma âsht e bardhë.
   A âsht e bukur kazerma juej?
   Po, kazerma ime âsht e bukur.
   Ku âsht pulla?
   Pulla âsht mbi zarf.
   Ku âsht llampa?
   Llampa âsht në kutí.
   Ku âsht pênda?
   Pênda âsht mbi tryezë.

3. Çka janë këto?
   Ato janë brusha.

Following the above pattern use these words:

dhoma, gozhda, goma, kazerma, llampa, ndërtesa, pulla, piktura, pênda, paqeta, revista, syza, shkolla, ura, vajza, zyra.

4. Ku janë brushat?
   Brushat janë mbi tryezë.

The above is the first question of drill number 2. Continue with the other questions in number 2, asking the question in plural as in number 4.

5. Çka âsht kjo?
   Ajo âsht nji letër.
   Ku âsht letra?
   Letra âsht mbi tryezë.

Çka janë këto?
Ato janë letra.
Ku janë letrat?
Letrat janë mbi tryezë.

6. Çka âsht kjo?
Ajo âsht nji degë.
Çka âsht kjo?
Ajo âsht nji pemë.
Çka âsht kjo?
Ajo âsht nji rrugë.
A ka dega shumë pemë?
Po, dega ka shumë pemë.
A ka pema shumë degë?
Po, pema ka shumë degë.
A âsht rruga e mirë?
Po, rruga âsht e mirë.
Çka janë këto?
Ato janë degë.
Çka janë këto?
Ato janë pemë.
Çka janë këto?
Ato janë rrugë.
A kanë degët pemë?
Po, degët kanë pemë.
A janë rrugët të mira?
Po, rrugët janë të mira.

7. Çka âsht kjo?
Ajo âsht nji kutí.
Çka âsht kjo?
Ajo âsht nji shtëpí.
Ku âsht kutija?
Kutija âsht mbi tryezë.
Sa dhoma ka shtëpija juej?
Shtëpija ime ka trí dhoma.
Çka janë këto?
Ato janë kutí.
Çka janë këto?
Ato janë shtëpí.
Ku janë kutít?
Kutít janë mbi tryezë.
Sa dhoma kanë shtëpít, zakonisht?
Shtëpít kanë dý ase trí dhoma, zakonisht.

8. Çka âsht kjo?
Ajo âsht nji cingare.

Following the above pattern use dritore, shishe, varëse, zile, mësuese, and nxânse.

9. Ku âsht cingarja?
Cingarja âsht në paqetë.
Ku âsht dritorja?
Dritorja âsht aty.
Ku âsht shishja?
Shishja âsht mbi tryezë.
Ku âsht varësja?
Varësja âsht aty.
Ku âsht zilja?
Zilja âsht mbi tryezë.
Ku âsht mësuesja?
Mësuesja âsht në klasë.
Ku âsht nxânsja?
Nxânsja âsht në klasë.

10. Çka janë këto?
Ato janë cingare.

Following the above pattern use dritore, shishe, varëse, mësuese, nxânse.

11. Ku janë cingaret?
Cingaret janë në paqetë.

Follow with the other questions in drill number 9.

12. Çfarë dhome âsht kjo?
Ajo âsht nji dhomë buke.
Çfarë dege âsht kjo?
Ajo âsht nji degë peme.
Çfarë shishje âsht kjo?
Ajo âsht nji shishe uji.
Çfarë brushe âsht kjo?
Ajo âsht nji brushë rrobesh.
Çfarë dhomash janë këto?
Ato janë dhoma buke.
Çfarë shishesh janë këto?
Ato janë shishe uji.
Çfarë brushash janë këto?
Ato janë brusha rrobesh.

13. A âsht shkrue letra me pênë?
Po, letra âsht shkrue me pênë.
A âsht lexue mësimi dý herë?
Po, mësimi âsht lexue dý herë.
A âsht studjue dialogu mirë?
Po, dialogu âsht studjue mirë.

A janë shkrue letrat me pendë?
Po, letrat janë shkrue me pendë.
A janë lexue mësimet dy herë?
Po, mësimet janë lexue dy herë.
A janë studjue dialogët mirë?
Po, dialogët janë studjue mirë.

PJESA E DYTË
DIALOGU

XIX
SECOND PART
DIALOGUE

1. Kjo që shifni âsht nji sofër.
2. Po, âsht nji sofër e shtrueme.

3. Për sa vetë âsht shtrue sofra?
4. Për gjashtë vetë.

5. Çka âsht shtrue së pari?
6. Së pari âsht shtrue sofrabezi dhe mbi sofrabez janë vû sende të ndryshme.

7. Ju lutem, më thoni çfarë sendesh janë vû!
8. Dý pjata, nji thikë, nji lugë dhe nji pirû për çdo njeri.

9. Pse dý pjata?
10. Nji pjatë për supë dhe nji tjetër për gjellën e dytë.

11. Çka tjetër?
12. Gjashtë mësalla, gjashtë gota, dy franxholla dhe nji saksí me lule.

13. Çka janë franxhollat?
14. Franxhollat janë bukë.

15. Ku janë pemët?
16. Mbi raftin e pjatavet; aty ka ca qershí, molla e banane.

17. Mbi raftin e pjatavet ka edhe sende tjera; çka janë ato?
18. Vë, nji âmbëlsinë, kafe dhe nji tabake.

19. Për çka duhet tabakja?
20. Për të sjellë kafen.

21. Ku gjindet sofra, zakonisht?
22. Në dhomën e bukës.

23. A kanë të gjitha shtëpít dhomë buke?
24. Jo të gjitha; p.sh. shtëpija ime nuk ka dhomë buke.

PJESA E DYTË
DIALOGU

SECOND PART
DIALOGUE

Idiomatic Translation - Përkëthim i lirë

1. This that you see is a dining table.
2. Yes, it is a set dining table.

3. The dining table is set for how many people?
4. For six people.

5. What is first set on the dining table?
6. First is laid the table cloth and on the table cloth are set different things.

7. Please tell me what things are set.
8. Two dishes, one knife, one spoon and one fork for each person.

9. Why two dishes?
10. One dish for the soup and another for the second course.

11. What else?
12. Six napkins, six glasses, two "franxholla"-s and a flower pot with flowers.

13. What are the "franxholla"-s?
14. "Franxholla"-s are bread.

15. Where are the fruits?
16. They are on the buffet. There are some cherries, some apples and bananas.

17. On the buffet there are also other things, what are they?
18. (They are) Eggs, a cake, some coffee and a tray.

19. What is the tray needed for?
20. To serve the coffee.

21. Where is the dining table usually placed?
22. In the dining room.

23. Do all houses have a dining room?
24. Not all of them; for instance my house does not have a dining room.

455

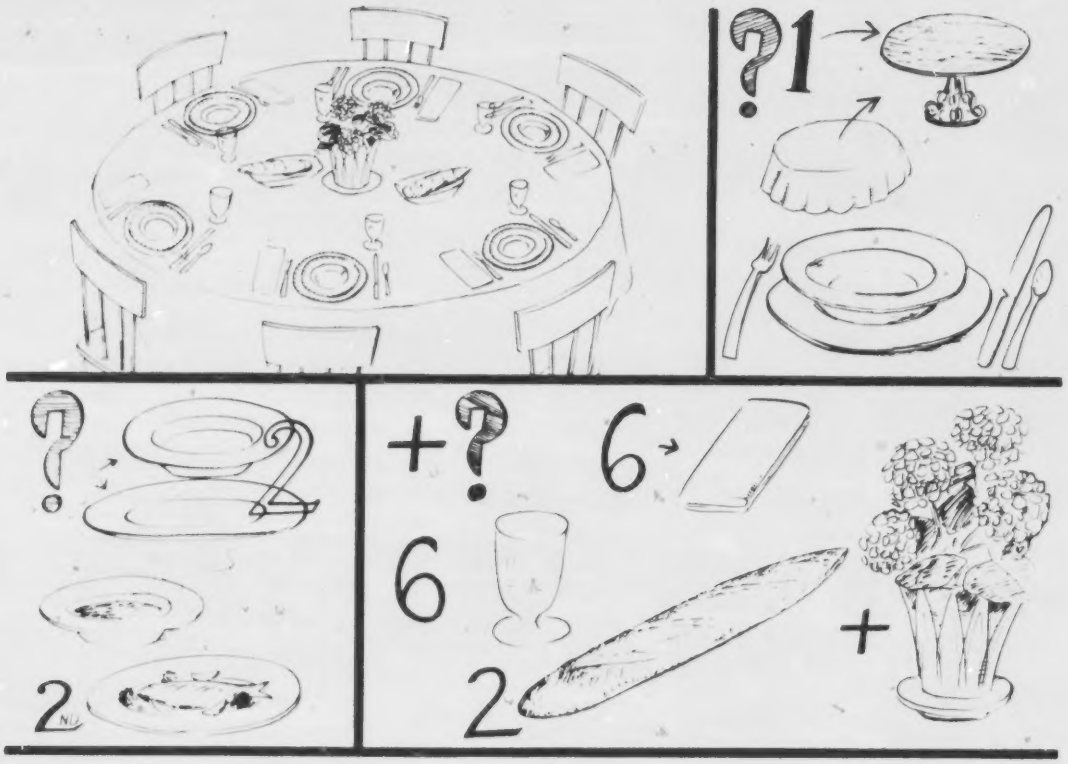
?1
?
2
+?
6
6
2
+

?
?
?

XIX

PJESA E TRETË
ANALIZË GRAMATIKORE

THIRD PART
GRAMMAR ANALYSIS

This lesson covers feminine nouns all in the nominative case indefinite and definite singular, indefinite and definite plural. The feminine nouns are simple as they do not differ much from the masculine nouns. Let us examine the four basic forms of the feminine nouns:

1. The indefinite singular. Feminine nouns may have different endings, but the following considerations should be of great assistance:

a. Nouns ending in the indefinite singular in -ë (these nouns with which you are well acquainted form the largest group of feminine nouns) are, with a few exceptions, feminine. For example:

vajzë	girl
brushë	brush
çantë	briefcase
ditë	day
dhomë	room
gazetë	newspaper
gomë	eraser
gozhdë	nail
klasë	class, classroom

b. Nouns ending in the indefinite singular in -e are all feminine. For example:

cingare	cigarette
dritore	window
shoqe	companion (woman)
varëse	hanger
zile	bell

c. Nouns ending in the indefinite singular in -ë followed by a consonant, with a few exceptions, belong to the feminine gender. For example:

letër	paper, letter
pupël	feather
dorëz	knob

(Nouns ending in -ës indicating a person are masculine.)

d. Nouns ending in the indefinite singular in a long vowel such as -í, -á, -é are largely feminine. For example:

kambësorí	infantry
kompaní	company
kutí	box
shtëpí	house
kalá	fortress
belá	trouble
idé	idea
vé	egg

2. The definite singular. For the feminine nouns the definite singular is formed from the indefinite singular by adding -a (when the noun ends in -ë, -ë is substituted by -a) or -ja. Therefore, we can say that nouns ending in definite form in -a are all feminine; the -a is the badge of the feminine nouns.

What feminine nouns form their definite singular by adding -a and what nouns by adding -ja?

a. All feminine nouns ending in -ë (or -ë followed by a consonant) form their definite singular by adding -a. For example:

Indefinite Singular		Definite Singular	
ditë	(day)	dita	(the day)
dhomë	(room)	dhoma	(the room)
gazetë	(newspaper)	gazeta	(the newspaper)
motër	(sister)	motra	(the sister)
letër	(letter)	letra	(the letter)
pupël	(feather)	pupla	(the feather)

b. All feminine nouns ending in a long vowel or -e, form their definite singular by adding -ja. For example:

Indefinite Singular		Definite Singular	
dritore	(window)	dritorja	(the window)
shtëpí	(house)	shtëpija	(the house)
kalá	(fortress)	kalaja	(the fortress)
vé	(egg)	veja	(the egg)
ré	(cloud)	reja	(the cloud)

Remarks.

1. Nouns ending in the indefinite singular in -e, lose the final -e in the definite singular (dritore, dritorja; lule, lulja; and so on).

2. Nouns ending in the indefinite singular in a long vowel do not require the sharp accent to form the definite singular (shtëpí, shtëpija; ushtrí, ushtrija; kalá, kalaja; and so on).

3. The indefinite plural. We have said that the indefinite plural is formed from the indefinite singular. The indefinite plural of feminine nouns is formed by:

a. Adding -a. (All nouns ending in the indefinite singular in -ë and consonant follow this rule.) For example:

Indefinite Singular		Indefinite Plural	
motër	(sister)	motra	(sisters)
letër	(letter)	letra	(letters)
lakën	(cabbage)	lakna	(cabbages)
pupël	(feather)	pupla	(feathers)

b. Changing the final -ë into -a or leaving it as it is. (The indefinite singular and the indefinite plural have the same form.) For example:

Indefinite Singular		Indefinite Plural	
vajzë	(girl)	vajza	(girls)
brushë	(brush)	brusha	(brushes)
çantë	(briefcase)	çanta	(briefcases)
dhomë	(room)	dhoma	(rooms)
gomë	(eraser)	goma	(erasers)

BUT

ditë	(day)	ditë	(days)
lugë	(spoon)	lugë	(spoons)
degë	(branch)	degë	(branches)
fjalë	(word)	fjalë	(words)
herë	(time)	herë	(times)

c. Nouns ending in the indefinite singular in -e or in a long vowel such as -í, -á, -é have the same form in the indefinite plural. For example:

Indefinite Singular		Indefinite Plural	
dritóre	(window)	dritore	(windows)
lule	(flower)	lule	(flowers)
cingare	(cigarette)	cingare	(cigarettes)
kutí	(box)	kutí	(boxes)
shtëpí	(house)	shtëpí	(houses)
kalá	(fortress)	kalá	(fortresses)
vé	(egg)	vé	(eggs)
ré	(cloud)	ré	(clouds)

4. The definite plural. All feminine nouns form the definite plural from the indefinite plural by adding -t. For example:

Indefinite Plural		Definite Plural	
vajza	(girls)	vajzat	(the girls)
brusha	(brushes)	brushat	(the brushes)
ditë	(days)	ditët	(the days)
lugë	(spoons)	lugët	(the spoons)
dritore	(windows)	dritoret	(the windows)
shoqe	(companions)	shoqet	(the companions)
shtëpí	(houses)	shtëpít	(the houses)
kalá	(fortresses)	kalát	(the fortresses)
vé	(eggs)	vét	(the eggs)

PJESA E KATËRTË
USHTRIME GRAMATIKORE

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

1. Çka âsht kjo?
Ajo âsht nji gotë.
Po kjo, çka âsht?
Ajo âsht nji mësallë.
Çka âsht kjo?
Ajo âsht nji thikë.
Po kjo, çka âsht?
Ajo âsht nji pjatë.
Çfarë buke âsht kjo?
Ajo âsht nji franxhollë.
A âsht bukë kjo?
Jo, ajo âsht nji âmbëlsinë.
Çfarë peme âsht kjo?
Ajo âsht nji mollë.

Ku âsht gota?
Gota âsht mbi sofër.
Po mësalla, ku âsht?
Edhe mësalla âsht mbi sofër.
Ku âsht thika?
Thika âsht mbi sofër.
Ku âsht pjata?
Pjata âsht mbi sofër.
A âsht bukë franxholla?
Po, franxholla âsht bukë.
A ju pëlqen âmbëlsina?
Po, âmbëlsina më pëlqen shumë.
A âsht molla pemë?
Po, molla âsht pemë.

Sa sofra janë në pikturë?
Në pikturë janë dý sofra.
Çka âsht vû mbi sofër?
Mbi sofër janë vû 6 mësalla, 6 thika, 12 pjata e dý franxholla.
Sa molla janë në pjatë?
Në pjatë janë shumë molla.
A janë të shtrueme sofrat?
Po, sofrat janë të shtrueme.
Ku janë mësallat?
Mësallat janë mbi sofrabez.
Ku janë thikat, pjatat, franxhollat dhe âmbëlsinat?
Thikat, pjatat, franxhollat dhe âmbëlsinat janë mbi sofër.

2. Çka âsht kjo?
Ajo âsht nji lugë.
Çka âsht kjo?
Ajo âsht nji pemë.
Çka âsht kjo?
Ajo âsht nji bukë.

Ku âsht luga?
Luga âsht mbi sofër.
Ku âsht pema?
Pema âsht jashtë.
A ju pëlqen buka e bardhë?
Po, buka e bardhë më pëlqen.
Sa lugë janë mbi sofër?
Mbi sofër janë 6 lugë.
A janë pemë ato?
Po, ato janë pemë?
Çka janë ato?
Ato janë bukë.

Ku janë lugët?
Lugët janë mbi sofër.
A ju pëlqejnë pemët?
Po, pemët më pëlqejnë.

3. Çka âsht kjo?
Ajo âsht nji tabake.
Po kjo, çka âsht?
Ajo âsht nji vé.
Çka âsht kjo?
Ajo âsht nji banane.
A âsht kafe kjo?
Po, ajo âsht kafe.

Për çka shërben tabakja?
Tabakja shërben për të sjellë kafen.
A âsht veja gjellë?
Jo, veja nuk âsht gjellë.
A âsht bananja pemë?
Po, bananja âsht pemë.
A âsht kafja gjellë?
Jo, kafja nuk âsht gjellë.

Sa tabake janë në raft?
Në raft janë dy tabake.
Sa vé janë në pjatë?
Në pjatë janë dy vé.
Sa banane janë këto?
Ato janë dy banane.

4. Çka âsht kjo?
Ajo âsht nji shtëpí.
Çka âsht kjo?
Ajo âsht nji qershí.
Çka âsht kjo?
Ajo âsht nji saksí.

A âsht shtëpija e bardhë?
Po, shtëpija âsht e bardhë.
A âsht e kuqe qershija?
Po, qershija âsht e kuqe.
A ka lule saksija?
Po, saksija ka lule.

Çka janë këto?
Ato janë shtëpí.
Po këto, çka janë?
Ato janë qershí.
Çka janë këto?
Ato janë saksí.

A ju pëlqejnë shtëpít e Monterey-t?
Po, shtëpít e Monterey-t më pëlqejnë.
A janë qershít të kuqe?
Po, qershít janë të kuqe.
A kanë saksít lule?
Po, saksít kanë lule.

5. Për sa vetë âsht shtrue sofra?
Sofra âsht shtrue për gjashtë vetë.
Çka âsht shtrue së pari mbi sofër?
Mbi sofër âsht shtrue së pari sofrabezi.
Çka âsht vû mbi sofrabez?
Mbi sofrabez janë vû sende të ndryshme.

Shumë shtëpí kanë nga nji dhomë buke. Në dhomën e bukës ka nji tryezë me disa karriga dhe nji raft për pjata. Sofra që shofim në pikturë âsht shtrue për gjashtë vetë. Mbi sofër âsht shtrue së pari sofrabezi dhe mbi sofrabez janë vû, për çdo njerí, dý pjata, nji gotë, nji thikë, nji pirû, nji lugë dhe nji lugë kafje. Në sofër çdo njerí ka edhe nji mësallë. Mbi sofër ka edhe nji saksí me lule.

Mbi raftin e pjatavet ka nji tabake, nji âmbëlsinë e disa pemë: qershí, molla e banane. Tabakja duhet për të sjellë, mbas buke, kafen në sofër ase në nji dhomë tjetër ku ka miq.

QUESTIONS - PYETJE

1. Çka kanë shumë shtëpí?
2. Nga sa dhoma buke kanë shumë shtëpí?
3. Çka ka në dhomën e bukës?
4. Ku ka nji tryezë me disa karriga?
5. Ku ka edhe nji raft për pjata?
6. Çka shofim në pikturë?
7. Ku shofim nji sofër që âsht shtrue për gjashtë vetë?
8. Për sa vetë âsht shtrue sofra që shofim në pikturë?
9. Çka âsht shtrue së pari?
10. Ku âsht shtrue së pari sofrabezi?
11. Sa pjata ka për çdo njerí?
12. Sa gota e sa thika ka për çdo njerí?
13. Sa pirûj e sa lugë ka për çdo njerí?
14. Sa lugë kafje ka në sofër për çdo njerí?
15. Sa mësalla ka në sofër për çdo njerí?
16. Çka tjetër ka në sofër?
17. Ku ka nji saksí me lule?
18. Ku ka nji tabake?
19. Çka tjetër ka mbi raftin e pjatavet?
20. Mbi cilin raft ka nji âmbëlsinë?
21. Ku ka nji tabake, nji âmbëlsinë e disa pemë?
22. Çfarë pemësh ka mbi raftin e pjatavet?
23. Për çka duhet tabakja?

PJESA E GJASHTË
DETYRË SHTËPIJE

XIX
SIXTH PART
HOMEWORK

First translate the following questions, then write the answer in Albanian.

1. a. Is the hat on the hanger?

_____ _____

b. What is on the hanger?

_____ _____

2. a. Do you like Spring?

_____ _____

b. What do you like?

_____ _____

3. a. Does my companion (woman) study?

_____ _____

b. Who studies?

_____ _____

4. a. Is that lady his aunt?

_____ _____

b. Who is that lady?

_____ _____

5. a. Are those two girls sisters?

_____ _____

b. Who are those two girls?

_____ _____

6. a. Do all houses have windows?

_____ _____

b. What do all houses have?

_____ _____

7. a. Are two spoons in this glass?

_____ _____

b. How many spoons are in this glass?

_____ _____

8. a. Is she a teacher?

_____ _____

b. What is she?

_____ _____

Note: If this homework is assigned as tape recording work, first record the question and then answer it.

PJESA E SHTATË
FJALORI

SEVENTH PART
VOCABULARY

ëmbëlsinë, -a ëmbëlsina, -t	(f.)	cake, sweet, dessert
banane, bananja banane, -t	(f.)	banana
bukë, -a bukë, -t	(f.)	bread, meal, dinner
ca	(pron.)	some
franxhollë, -a franxholla, -t	(f.)	French roll (bread)
gotë, -a gota, -t	(f.)	glass
gjellë, -a gjellë, -t	(f.)	food (any cooked food except bread) dish
me u-gjindë (unë gjindem)	(v.)	to be found, located, to be (in a place)
kafe, kafja kafe, -t	(f.)	coffee
lugë, -a lugë, -t	(f.)	spoon
lule, lulja lule, -t	(f.)	flower
mësallë, -a mësalla, -t	(f.)	napkin
mollë, -a molla, -t	(f.)	apple
njerí, njeriu njerëz, njerzit	(m.)	person, man, people, human being
së pari	(adv.)	at first, in the first place, in the beginning
pirú, -ni pirúj, -t	(m.)	fork

pjatë, -a pjata, -t	(f.)	plate, dish
qershí, -ja qershí, -t	(f.)	cherry (fruit and tree)
saksí, -ja saksí, -t	(f.)	flower pot, plant pot
me sjellë (unë sjell)	(v.)	to bring, to turn, to revolve
sofër, sofra sofra, -t	(f.)	dining table
sofrabez, -i sofrabeza, -t	(m.)	table cloth
supë, -a supa, -t	(f.)	soup
me u-shtrue (unë shtrohem)	(v.)	to be laid, set, hospitalized, spread, submitted
i, të shtruem e, të shtrueme	(adj.m.&f.)	laid out, set, paved (street) submitted
tabake, tabakja tabake, -t	(f.)	tray
thikë, -a thika, -t	(f.)	knife
vé, veja vé, -t	(f.)	egg
me u-vû (unë vêhem)	(v.)	to be put, placed, laid, assigned

Notes:

dhomë buke	dining room
mbas buke	after the meal
rafti i pjatavet	buffet, china cupboard
lugë kafje	teaspoon
më thoni!	tell me!

SHKODËR - MUZEU

PJESA E PARË
USHTRIME GRAMATIKORE PARAPRAKE

FIRST PART
GRAMMAR PERCEPTION DRILL

1. Çka âsht ky?
Ai âsht nji libër.
Çka shifni mbi tryezë?
Unë shof nji libër mbi tryezë.

Çka âsht ky?
Ai âsht nji rradhuer.
Çka shifni mbi tryezë?
Unë shof nji rradhuer mbi tryezë.

Çka âsht ky?
Ai âsht nji filxhan.
Çka shifni mbi tryezë?
Unë shof nji filxhan mbi tryezë.

Çka âsht ky?
Ai âsht nji krahën.
Çka shifni mbi tryezë?
Unë shof nji krahën mbi tryezë.

2. Çka janë këta?
Ata janë lapsa.
Sa lapsa shifni mbi tryezë?
Unë shof dy lapsa mbi tryezë.

Çka janë këta?
Ata janë rradhorë.
Sa rradhorë shifni mbi tryezë?
Unë shof dy rradhorë mbi tryezë.

Çka janë këta?
Ata janë filxhana.
Sa filxhana shifni mbi tryezë?
Unë shof dy filxhana mbi tryezë.

Çka janë këta?
Ata janë libra.
Sa libra shifni mbi tryezë?
Unë shof dy libra mbi tryezë.

Çka janë këta?
Ata janë krahna.
Sa krahna shifni mbi tryezë?
Unë shof dy krahna mbi tryezë.

3. A âsht libri mbi tryezë?
Po, libri âsht mbi tryezë.
A e shifni librin që âsht mbi tryezë?
Po, unë e shof librin që âsht mbi tryezë.

A âsht krahni im në xhep?
Po, krahni juej âsht në xhep.
A e mbaj unë krahnin në xhep?
Po, ju e mbani krahnin në xhep.

A âsht rradhori juej në syzë?
Po, rradhori im âsht në syzë.
A e mbani ju rradhorin në syzë?
Po, unë e mbaj rradhorin në syzë.

A âsht ky filxhani im?
Po, ai âsht filxhani juej.
A e keni ju filxhanin në raft?
Po, unë e kam filxhanin në raft.

A âsht ky vizori juej?
Po, ai âsht vizori im.
A e kam unë vizorin në zyrë?
Po, ju e keni vizorin në zyrë.

4. A janë librat mbi tryezë?
Po, librat janë mbi tryezë.
A i shifni librat që janë mbi tryezë?
Po, unë i shof librat që janë mbi tryezë.

A janë krahnat e mij në xhep?
Po, krahnat tuej janë në xhep.
A i mbaj unë krahnat në xhep?
Po, ju i mbani krahnat në xhep.

A janë rradhorët tuej në syzë?
Po, rradhorët e mij janë në syzë?
A i mbani ju rradhorët në syzë.
Po, unë i mbaj rradhorët në syzë.

A janë këta filxhanat e mij?
Po, ata janë filxhanat tuej.
A i keni ju filxhanat në raft?
Po, na i kemi filxhanat në raft.

A janë këta vizorët tuej?
Po, ata janë vizorët tonë.
A i kemi na vizorët në zyrë?
Po, ju i keni vizorët në zyrë.

5. Çka âsht kjo?
Ajo âsht nji pêndë.
Çka shifni mbi tryezë?
Unë shof nji pêndë mbi tryezë.

Çka âsht kjo?
Ajo âsht nji thikë.
Çka shifni mbi sofër?
Unë shof nji thikë mbi sofër.

Çka âsht kjo?
Ajo âsht nji pjatë.
Çka shifni mbi sofër?
Unë shof nji pjatë mbi sofër.

6. Çka janë këto?
Ato janë mësalla.
Sa mësalla shifni mbi sofër?
Unë shof dy mësalla mbi sofër.

Çka janë këto?
Ato janë thika.
Sa thika shifni mbi sofër?
Unë shof dy thika mbi sofër.

Çka janë këto?
Ato janë gazeta.
Sa gazeta shifni mbi tryezë?
Unë shof dy gazeta mbi tryezë.

7. A âsht thika mbi sofër?
Po, thika âsht mbi sofër.
A e shifni thikën që âsht mbi sofër?
Po, unë e shof thikën që âsht mbi sofër.

A âsht goma ime mbi tryezë?
Po, goma juej âsht mbi tryezë.
A e mbani ju gomën mbi tryezë?
Po, unë e mbaj gomën mbi tryezë.

A âsht kjo pênda juej?
Po, ajo âsht pênda ime.
A e mbaj unë pêndën në zyrë?
Po, ju e mbani pêndën në zyrë.

A âsht dritorja mbyllë?
Po, dritorja âsht mbyllë.
A e mbani ju dritoren mbyllë?
Po, na e mbajmë dritoren mbyllë.

8. A janë pêndat mbi tryezë?
Po, pêndat janë mbi tryezë.
A i mbani ju pêndat mbi tryezë?
Po, na i mbajmë pêndat mbi tryezë.

A janë revistat në raft?
Po, revistat janë në raft.
A i lexoni revistat që janë në raft?
Po, na i lexojmë revistat që janë në raft.

A janë dritoret mbyllë?
Po, dritoret janë mbyllë.
A i mbani dritoret mbyllë?
Po, na i mbajmë dritoret mbyllë.

9. A janë librat mbi tryezë?
Po, librat janë mbi tryezë.
Mbi cilën tryezë?
Janë mbi tryezën e verdhë.

A âsht pjata në raft?
Po, pjata âsht në raft.
Në cilin raft âsht?
Asht në raftin e pjatavet.

A shkoni shpesh në kinema me nji shok?
Po, unë shkoj shpesh në kinema me nji shok.
Me cilin shok shkoni?
Shkoj me Zotnî Beratin.

Me kê shkoni në qytet?
Unë shkoj në qytet bashkë me shokë.
Me cilët shkoni?
Shkoj me shokët e dhomës.

10. A shkoni shpesh në kinema?
Po, unë shkoj shpesh në kinema.
Në cilën kinema shkuet dje?
Dje shkova në kineman e Presidio-s.

A shkon ai shpesh në kinema?
Po, ai shkon shpesh në kinema.
Në cilën kinema shkoi ai dje?
Ai shkoi dje në kineman e Presidio-s.

A shkojmë na shpesh në kinema?
Po, na shkojmë shpesh në kinema.
Në cilën kinema shkuem na dje?
Na shkuem dje në kineman e Presidio-s.

A shkojmë unë dhe Zotni Berati shpesh në kinema?
Po, ju dhe Zotni Berati shkoni shpesh në kinema.
Në cilën kinema shkuem na dje?
Ju shkuet në kineman e Presidio-s.

A shkojnë ata shpesh në kinema?
Po, ata shkojnë shpesh në kinema.
Në cilën kinema shkuen ata dje?
Ata shkuen dje në kineman e Presidio-s.

A shkoj unë shpesh në kinema?
Po, ti shkon shpesh në kinema.
Në cilën kinema shkova unë dje?
Ti shkove dje në kineman e Presidio-s.

A e lexova unë dje gazetën në zyrë?
Po, ti e lexove dje gazetën në zyrë.

Ku e lexove ti gazetën dje?
Unë e lexova dje gazetën në klasë.

Ku e lexoi ai dje gazetën?
Ai e lexoi dje gazetën në klasë.

A e lexuem na dje gazetën në zyrë?
Po, ju e lexuet dje gazetën në zyrë.

Ku e lexuet ju dje gazetën?
Na e lexuem dje gazetën në klasë.

A e lexuen ata dje gazetën në klasë?
Po, ata e lexuen dje gazetën në klasë.

PJESA E DYTË
DIALOGU

SECOND PART
DIALOGUE

1. Si e kalove fundin e javës?
2. Mjaft mirë. Të shtunden paradreke vizitova qytetin e Monterey-t.

3. Me kë shkove?
4. Me nji shok.

5. Cilat vende vizituet më parë?
6. Vizituem dý skelet; skelja me restaurantat dhe peshkshitsit âsht shumë karakteristike.

7. Edhe barkat në gjí janë karakteristike.
8. Po, por kujtoj se peshkatarët nuk kanë shumë punë.

9. Asht e vërtetë. Fabrikat në Cannery Row janë mbyllë.
10. Vallë pse i kanë mbyllë fabrikat?

11. I kanë mbyllë sepse në Gjiun e Monterey-t s'ka më shumë peshk.
12. Mandej, gjithënji me shokun, vizitova doganën dhe teatrin e parë të Kalifornís.

13. Ku shkuet prej aty?
14. Shkuem në qytet, në rrugën kryesore, për të pá dyqane e ndërtesa.

15. A ju pëlqejnë shtëpít e Monterey-t?
16. Po, shtëpít kanë nji stil të veçantë: stilin spanjol.

17. Ku shkuet mbasdreke?
18. Në plazhë.

19. Në cilën plazhë?
20. Në plazhën e Carmel-it.

21. Me shokun?
22. Jo, ai shkoi në kinema bashkë me disa miq.

23. Ku shkuen? Në kineman e Presidio-s?
24. Jo; shkuen në nji kinema në qytet; nuk e dij si e quejnë.

PJESA E DYTË
DIALOGU

SECOND PART
DIALOGUE

Idiomatic Translation - Përkëthim i lirë

1. How did the weekend go?
2. Pretty good. Saturday morning I visited the city of Monterey.

3. With whom did you go?
4. With a pal.

5. Which places did you visit first?
6. We visited the two wharves. The wharf with its restaurants and fishmongers is very characteristic.

7. The boats in the bay are characteristic too.
8. Yes, but I believe the fishermen are not very busy.

9. That is true. The canneries (factories) on Cannery Row are closed.
10. I wonder why the canneries are closed?

11. They closed them because there are no longer any fish in the Monterey Bay.
12. Then, still with my pal, I visited the customhouse and the first theater of California.

13. Where did you go from there?
14. We went downtown to the main street, to see stores and buildings.

15. Do you like the houses of Monterey?
16. Yes, the houses are of a particular style - the Spanish style.

17. Where did you go in the afternoon?
18. To the beach.

19. What beach?
20. To Carmel beach.

21. With your pal?
22. No, he went to a movie with some friends.

23. To what movie? To the Presidio movie?
24. No, they went to a movie downtown. I do not know its name.

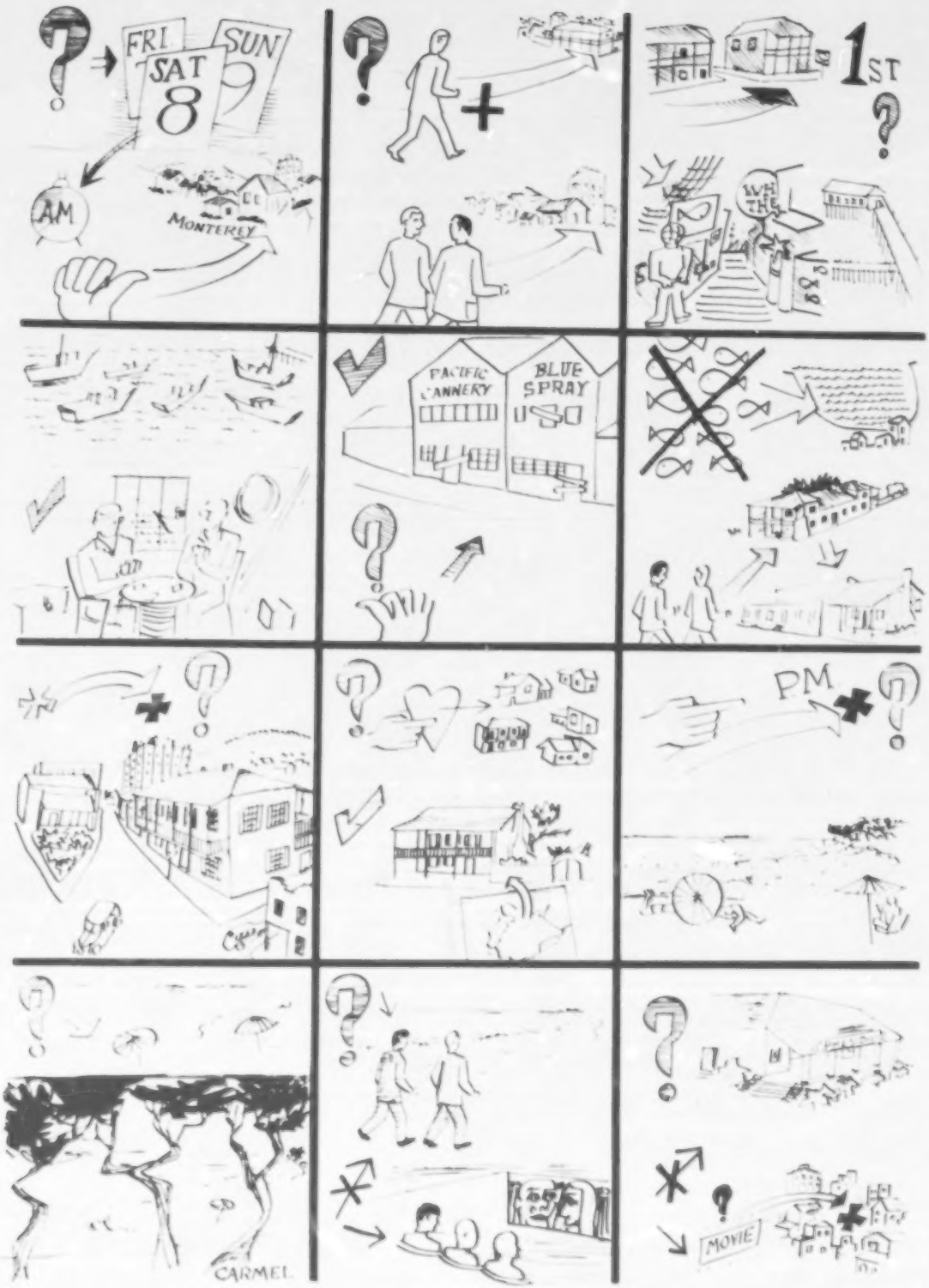
FRI
SAT
8
SUN
9
AM
MONTEREY
1ST
WHERE
PACIFIC CANNERY
BLUE SPRAY
USO
PM
CARMEL
MOVIE

PJESA E TRETË
ANALIZË GRAMATIKORE

THIRD PART
GRAMMAR ANALYSIS

In this lesson we pass to the accusative case, or the "direct object", as it is commonly called. First, is a brief explanation of the direct object (the accusative):

1. Direct Object. We have seen that a sentence has a subject and a predicate. The predicate, we said, always includes a verb. But in addition to the verb, a predicate may contain other words also, these words complete the verb, complete its action. For example:

a. The boy writes a letter.

b. I visited him.

c. We saw it.

In the sentence a. above, the subject is "the boy", the verb is "writes" and the direct object is "a letter". "a letter" is called direct object because, obviously, it is directly the object of the writing action of the boy. Since in this case the direct object is a noun, it is called a "noun direct object". In sentences b. and c. the direct objects are "him" and "it", because for the same reason, they complete the action of the verbs "visited" and "saw". Since the direct objects are two pronouns (him and it) the direct object is called "a pronoun direct object".

Conclusion: The noun or pronoun which completes the predicate and receives directly the action of the verb is called "direct object". The direct object answers the questions "kë" (whom) for persons and "çka" (what) for things. For example:

Statement a:	Unë e njof mësuesin.	(I know the teacher.)	
Question :	Kë njof unë?	(Whom do I know?)	
Answer :	mësuesin. (dir. obj.)	(The teacher)	(noun direct object)
Statement b:	Djali shkruen nji letër.	(The boy writes a letter)	
Question :	Çka shkruen djali?	(What does the boy write?)	
Answer :	Nji letër. (dir. obj.)	(A letter)	(noun direct object)

Statement c:	Unë e vizitova atë.	(I visited him.)
Question :	Kë vizitova unë?	(Whom did I visit?)
Answer :	Atë. (dir. obj.)	(Him) (Pronoun direct object)

We said that a direct object is a noun or a pronoun. Now we will see what is the ending of a noun when it is a direct object:

a. When the direct object is a noun in the indefinite form.

Noun Direct Object in Singular	Noun Direct Object in Plural
(a)	
Mësuesi im ka nji automobil.	Mësuesi im ka dy automobila.
(My teacher has one car.)	(My teacher has two cars.)
(b)	
Ai shkruen nji letër.	Ai shkruen dy letra.
(He writes one letter.)	(He writes two letters.)
(c)	
Unë kalova nji ditë në Carmel.	(Unë kalova tri ditë në Carmel.)
(I spent a day in Carmel.)	(I spent three days in Carmel.)
(d)	
Na njofim vetëm nji major.	Na njofim shumë majora.
(We know only one major.)	(We know many majors.)
(e)	
Ata kanë nji shok atje.	Ata kanë shokë atje.
(They have a friend there.)	(They have friends there.)

In the sentence a. "automobil" is the direct object (accusative), but "automobil" as it is in the direct object can be in the nominative case (subject case) also. "automobila" (the same sentence in plural) is the direct object, but the nominative is spelled just the same. The same thing could be said for the direct objects in the sentences b., c., d., and e., where the words letër, ditë, major, and shok are direct objects, but as form and ending of the nouns is concerned, they are all alike with their nominative, though the function they perform is different.

Conclusion: The noun in the indefinite has the same form (same spelling, same ending) in nominative (subject case) and in the accusative (direct object). More examples:

Nji djalë i mirë studjon. Unë kam nji djalë.
nom. ——→ alike ←—— dir. obj.

Dy shokë kanë shkue në kinema. Unë kam shumë shokë në S.F.
nom. ——→ alike ←—— dir. obj.

Disa mësues nuk flasin anglisht. Unë njof disa mësues.
nom. ——→ alike ←—— dir. obj.

As you already noticed, nothing differs from English.

b. When the direct object is a noun in the definite form.

When the direct object is a noun in the definite singular, this noun direct object does not have the same ending with the nominative singular definite (in plural, it does), and moreover, something new will appear in the sentence: "e" and "i" preceding the verb.

Before coming to this, let us see the following examples in English, which may help you to grasp the feature.

(1) Example in singular:

He writes the lesson every day. (noun direct object)

He writes it every day. (pronoun direct object)

(2) Example in plural:

He writes the lessons every day.(noun direct object)

He writes them every day. (pronoun direct object)

The lesson (lessons) and it (them) in the preceding sentences are direct objects (noun or pronoun) of the verb "writes". But in English you do not use them both in the same sentence. However, in Albanian you do most of the time; usually both pronoun and noun are necessary. The pronoun goes right before the verb. Then, the previous sentences will appear in Albanian like this:

(1) Example in singular:

Ai e shkruen mësimin përditë.
(pronoun plus noun direct object)

(2) Examples in the plural:

Ai i shkruen mësimet përditë.
(pronoun plus noun direct object)

Ai i shkruen përditë.
(pronoun direct object)

Therefore "e" means it or him, no matter whether or not you mention the object or person in the rest of the sentence; and "i" means them.

In the plural (in the definite form) the direct object and nominative are alike in form. For example:

Nxânsit janë të mirë. — nom. — alike — dir. obj. — Unë i shof nxânsit përditë.

Vajzat studjojnë shumë. — nom. — alike — dir. obj. — Na i marrim vajzat në shtëpi.

Fjalorët janë të mirë. — nom. — alike — dir. obj. — Ata i mbajnë fjalorët në syzë.

In the singular the direct object does not have the same ending as the nominative (in the definite). The direct object always ends in "n". How is it formed?

a. When the direct object is a noun of masculine gender, the direct object is formed by adding -n to the nominative singular definite of that noun.

b. When the direct object is a noun of feminine gender the direct object is formed by adding -n to the nominative singular indefinite. For example:

Masculine

djalë, djali — djelm, -t — Unë e shof djalin përditë.

shok, shoku — shokë, -t — Unë e njof shokun tuej.

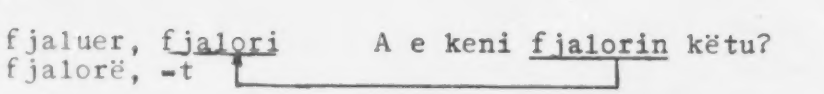

Feminine

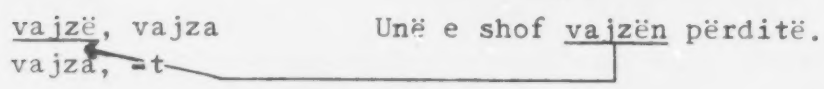

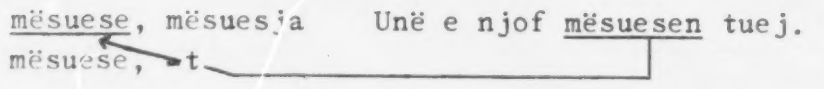

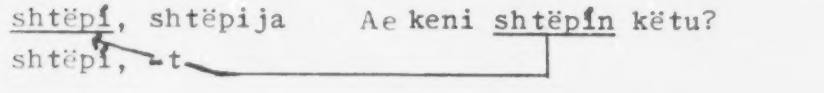

c. Prepositions which govern the accusative case.

Prepositions govern one or more cases. A lot, like the following, with which you are well acquainted, govern the accusative: mbi (on), në(at, on), me (with), nën (under), pa (without), për (for).

In such a case, when you have an accusative because of a preposition you never take into consideration the pronoun e or ë preceding the verb. For example notice the following sentences:

Librat janë mbi tryezë.	Librat janë mbi tryezën e verdhë.
Ata janë në klasë.	Ata janë në klasën e shqipes.
Unë shkova me nji nxânës.	Unë shkova me nxânsin tuej.
Na shkojmë në kinema me nxânës.	Na shkojmë në kineman e Presidio-s me nxânsit tonë.

2. The Simple Past. Together with the direct object, we have introduced to you the endings of the simple past. We will explain the different endings of the simple past in other lessons, when we will speak about verbs, but for now remember that the endings -va, -ve, -i for the singular and -uem, -uet, -uen for the plural are applied to all verbs ending in the infinitive in -ue. For example:

me shkue (to go)	me fillue (to begin)	me kalue (to pass)	me lexue (to read)
unë shkova	unë fillova	unë kalova	unë lexova
ti shkove	ti fillove	ti kalove	ti lexove
ai shkoi	ai filloi	ai kaloi	ai lexoi
na shkuem	na filluem	na kaluem	na lexuem
ju shkuet	ju filluet	ju kaluet	ju lexuet
ata shkuen	ata filluen	ata kaluen	ata lexuen

PJESA E KATËRTË
USHTRIME GRAMATIKORE

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

1. A ka shumë restauranta në Monterey?
Po, në Monterey ka shumë restauranta.
Sa restauranta ka në rrugën "Pacific"?
Në rrugën "Pacific" ka nji restaurant.
Në cilin restaurant shkoni ju?
Unë shkoj në restaurantin "Devolli".
A shkojnë shumë njerëz në restaurantat e Monterey-t?
Po, në restaurantat e Monterey-t shkojnë shumë njerëz.
Në cilët restauranta shkojnë më shumë njerëz?
Në restaurantat që janë në skelen nr. 1 shkojnë më shumë njerëz.

A ka shumë peshkshitës në skele?
Po, në skele ka shumë peshkshitës.
A njifni ju ndonji peshkshitës?
Po, unë njof nji peshkshitës.
Cilin peshkshitës njifni ju?
Unë njof peshkshitsin që banon në Rrugën e Dytë.
A i njifni peshkshitsit tjerë që punojnë në skele?
Jo, nuk i njof.

A ka shumë peshkatarë në Monterey?
Po, në Monterey ka shumë peshkatarë.
A njifni ju ndonji peshkatâr?
Jo, nuk njof ndonji peshkatâr.
Kush punon me peshkatarët?
Peshkshitsit punojnë me peshkatarët.
A e shifni peshkatarin që âsnt në pikturë?
Po, e shof.

A ka peshk në Gjiun e Monterey-t?
Po, në Gjiun e Monterey-t ka peshk.
Ku e marrin peshkun peshkshitsit?
Peshkshitsit e marrin peshkun prej peshkatarëvet.
Sa peshq shifni në pikturë?
Në pikturë shof dy peshq.

A lexoni libra shpesh?
Po, unë lexoj libra shpesh.
Sa libra në javë lexoni?
Unë lexoj nji libër në javë.
A e keni lexue librin "Cannery Row"?
Po, e kam lexue.
A i keni lexue librat tjerë që ka shkrue Steinbeck?
Jo, nuk i kam lexue.

2. A ka Monterey shumë fabrika?
Jo, tash Monterey nuk ka shumë fabrika.
A ka punë në fabrikat e Monterey-t?
Jo, në fabrikat e Monterey-t nuk ka punë.
Pse i kanë mbyllë fabrikat e Monterey-t?
Sepse në Gjiun e Monterey-t nuk ka shumë peshk.
A keni shkue ndonji herë në fabrikën e peshkut në skelen nr. 2?
Jo, nuk kam shkue n'at fabrikë.

A ka shumë barka në Gjiun e Monterey-t?
Po, ka shumë barka.
A keni ju barkë?
Po, kam nji barkë.
Ku e mbani barkën?
Unë e mbaj barkën në shtëpí.
Ku i mbajnë barkat peshkatarët?
Peshkatarët i mbajnë barkat në skele.

Sa skele ka Monterey?
Monterey ka dý skele.
Ku punojnë peshkshitsit?
Peshkshitsit punojnë në skelen nr. 1.
Çka ka në skele?
Në skele ka restauranta, dyqane etj.

Çka ka mbi sofër?
Mbi sofër ka nji thikë, nji mësallë dhe nji pjatë.
Çka ka në raft?
Në raft ka nji revistë, nji gazetë dhe nji paqetë.

Sa dogana ka Monterey?
Monterey ka nji doganë.
Sa dogana ka New York-u?
New York-u ka shumë dogana.

Cilën gazetë lexoni ju?
Unë lexoj gazetën e Monterey-t.
Cilën gazetë lexon ai?
Ai i lexon të gjitha gazetat.
Kush e lexon revistën TIME?
Na të gjithë e lexojmë revistën TIME.

3. Kush e nxên mâ mirë dialogun?
Kush e shkruen mësimin me laps?
Kush i lexon të gjitha revistat?
Kush i mban të hollat në xhep?
Kush nuk e hap dritoren?
Kush i përsërit mësimet çdo javë?

86 39

Sa dialogë nxêni çdo ditë?
Sa mësime dini mirë?
Sa revista lexoni?
Sa të holla keni në xhep?
Sa dritore hapni?
Sa mësime përsëritni çdo javë?

4. Si e kalove ditën dje?
Paradreke studjova dhe mbasdreke shkova në teatër.
Si e kaloi ditën shoku juej?
Ai studjoi dhe shkroi letra.
Si e kaluen fundin e javës shokët tjerë?
Ata shkuen në plazhë.
A shkuet ju dje në plazhë?
Po, na shkuem në plazhën e Carmel-it.
A e dini ku shkova unë dje?
Jo, unë nuk e dij ku shkuet ju dje.

Kush e kaloi fundin e javës mirë?
Kush shkroi letra dje?
Kush e mbaroi librin mê parë?
Kush punoi dje në kazermë?
Kush e lexoi dje mësimin mirë?
Kush e filloi letrën me pêndë dhe e mbaroi me laps?

5. A kanë peshkatarët në Monterey shumë punë?
Jo, peshkatarët në Monterey nuk kanë shumë punë.

A keni ju shumë punë në mbrêmje?
Po, në mbrêmje kam shumë punë.

A keni punë tash?
Jo, tash nuk kemi punë.

A kanë nxênsit shumë punë të shtunden dhe të dielen?
Jo, të shtunden dhe të dielen nxênsit nuk kanë shumë punë.

6. Sa shtëpí keni ju?
Unë kam dý shtëpí.
A banoni ju në njênën?
Po, unë banoj në njênën.
Ku gjinden?
Njêna êsht në Monterey; tjetra në Seaside.

Sa restauranta ka Zotní Berati?
Zotní Berati ka dy restauranta.
A punon ai në njênin?
Po, ai punon në njênin.

Në cilën rrugë janë restaurantat e Zotnî Beratit?
Njâni âsht në rrugën "Pacific"; tjetri âsht në
rrugën "Devolli".

Sa pênda keni?
Unë kam dý pênda.
Ku i mbani?
Njânëne mbaj në xhep; tjetrën në syzë.
Çfarë ngjyre kanë?
Njâna âsht e kaltërt; tjetra âsht e blertë.

XX

PJESA E PESTË
COPË LEXIMI

FIFTH PART
READING TEXT

Të shtunden që kaloi, bashkë me nji shok, vizitova Monterey-n. Paradreke vizituem dý skelet e qytetit. Në njânën skele ka peshkshitës, restauranta e dyqane të ndryshme. Jo larg prej aty, në nji rrugë të gjatë, ka shumë fabrika peshku. Të gjitha këto fabrika janë mbyllë, mbasi në Gjiun e Monterey-t nuk ka mâ shumë peshk.

Mâ vonë vizituem teatrin e parë të Kalifornís, rrugën kryesore dhe disa rrugë tjera. Monterey ka shumë ndërtesa e shtëpí të bukura; disa nga këto shtëpí kanë nji stil të veçantë.

Mbasdreke shkova në plazhën e Carmel-it; shoku shkoi në nji kinema në qytet.

QUESTIONS - PYETJE

1. Bashkë me kë vizitova Monterey-n të shtunden që kaloi?
2. Kush e vizitoi Monterey-n?
3. Çka vizituem paradreke?
4. Kur i vizituem dý skelet e qytetit?
5. Në cilën skele ka peshkshitës?
6. Çka ka në njânën skele?
7. Ku ka restauranta e dyqane të ndryshme?
8. Çka ka jo larg prej aty, në nji rrugë të gjatë?
9. Ku ka shumë fabrika peshku?
10. Qysh âsht rruga ku ka shumë fabrika peshku?
11. Cilat fabrika janë mbyllë?
12. Në cilin gjí nuk ka mâ shumë peshk?
13. Çka nuk ka mâ në Gjiun e Monterey-t?
14. Cilin teatër vizituem mâ vonë?
15. Kur e vizituem teatrin e parë të Kalifonís?
16. Kur e vizituem rrugën kryesore?
17. Po rrugët tjera, kur i vizituem?
18. Cili qytet ka shumë ndërtesa e shtëpí të bukura?
19. Çfarë shtëpísh ka Monterey?
20. Sa ndërtesa e sa shtëpí të bukura ka Monterey?
21. Çfarë stili kanë disa nga këto shtëpí?
22. Kush shkoi mbasdreke në plazhën e Monterey-t?
23. Ku shkova mbasdreke?
24. Kush shkoi në nji kinema në qytet?
25. Ku gjindet kjo kinema?

PJESA E GJASHTË
DETYRË SHTËPIJE

XX
SIXTH PART
HOMEWORK

Answer the following questions without repeating the object or the person about whom you are asked. For example: Did you read the book? Yes, I read it.

1. A e njifni Zotni Beratin? _____
2. A e dini dialogun? _____
3. A i lexoni mësimet përditë? _____
4. A i nxêni mirë dialogët? _____
5. A e dini kush âsht ai? _____

Pluralize the underlined parts in the following sentences:

6. Ata nuk e studjojnë dialogun. _____
7. Na e nxâmë mësimin në mbrâmje. _____
8. Unë shkova në kinema me nji shok. _____
9. A e keni mbyllë dritoren? _____
10. A e mbarove letrën? _____

Translate the following sentences:

11. I spent one night in Carmel. _____
12. Do you live in Monterey? _____
13. He does not know the dialogue. _____
14. Why didn't you read the book? _____
15. We know all the lessons. _____

PJESA E SHTATË
PJALORI

SEVENTH PART
VOCABULARY

barkë, -a barka, -t	(f.)	boat (sail and motor)
doganë, -a dogana, -t	(f.)	customhouse
fabrikë, -a fabrika, -t	(f.)	factory
gji, -u gji, -t	(m.)	breast, bay
gjithënji	(adv.)	still, always, all times
karakteristik, -e karakeristikë	(adj.m.&f.)	characteristic
kryesuer, kryesore kryesorë	(adj.m.&f.)	main, principal, leading, cardinal, chief, primary
me kujtue (unë kujtoj)	(v.)	to believe, think, remember, consider, deem, remind, mean
paradreke	(adv.)	in the morning, before noon
më parë	(adv.)	first of all, before, earlier, sooner, beforehand, ago
njëni njëna	(Pron.m.) (Pron.f.)	one (of them)
peshk, -u peshq, -t	(m.)	fish
peshkatar, -i peshkatarë, -t	(m.)	fisherman, angler
peshkshitës, peshkshitsi peshkshitës, peshkshitsit	(m.)	fishmonger
punë, -a punë, -t	(f.)	work, job, case, affair, matter
restaurant, -i restauranta, -t	(m.)	restaurant

skele, skelja skele, -t	(f.)	port, wharf, pier, harbor
spanjol, -e spanjolë	(adj.m.&f.)	Spanish
stil, -i stile, -t	(m.)	style
teatër, teatri teatra, -t	(m.)	theater
vallë	(particle)	I wonder
i, e, të veçantë të veçanta	(adj.m.&f.)	special, particular
i, e, të vërtetë të vërteta	(adj.m.&f.)	true, real
me vizitue (unë vizitoj)	(v.)	to visit

Notes:

âsht e vërtetë	it is true
mjaft mirë	pretty well, pretty good
me kalue natën, fundin e javës, etc.	to spend the night, the weekend etc.
me pasë punë (unë kam punë)	to be busy
s'ka mâ	there is no more, that is all

PJESA E PARË — FIRST PART

USHTRIME GRAMATIKORE PARAPRAKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

1. A dini ju me lexue?
   Po, unë dij me lexue.
   A di shoku juej me lexue?
   Po, edhe shoku im di me lexue.
   A dini ju të gjithë me shkrue?
   Po, na të gjithë dijmë me shkrue.
   A di ti anglisht?
   Po, unë dij anglisht.

2. A e dini ju ku âsht biblioteka?
   Po, unë e dij ku âsht biblioteka.
   A e dij unë ku banon Zotnî Berati?
   Po, ju e dini ku banon Zotnî Berati.
   A e dini ju sa kushton ky libër?
   Po, na e dijmë sa kushton ky libër.
   A e di ti sa âsht ora?
   Po, unë e dij sa âsht ora.

3. A e pij unë duhanin?
   Po, ju e pini duhanin.
   A e pi ai duhanin?
   Po, ai e pi duhanin.
   A e pijmë na të gjithë duhanin?
   Po, na të gjithë e pijmë duhanin.
   A e pi ti duhanin?
   Po, unë e pij duhanin.

4. Për çka duhet gota?
   Gota duhet me pî ujë.
   Për çka duhet filxhani?
   Filxhani duhet me pî kafe.
   Me çka pini ujë?
   Unë pij ujë me gotë.
   Me çka pini kafe?
   Unë pij kafe me filxhan.
   Me çka pi kafe shoku juej?
   Edhe shoku im pi kafe me filxhan.
   Me çka pini ujë ju të gjithë?
   Na të gjithë pijmë ujë me gota.
   Me çka pijnë kafe oficerat?
   Oficerat pijnë kafe me filxhana.

5. Ku jeton vllai juej?
Vllai im jeton në Monterey.
Çka bâni të shtunden dhe të dielen?
Të shtunden dhe të dielen shkoj ke vllai.
Po ju, çka bâni të shtunden dhe të dielen?
Të shtunden dhe të dielen shkoj ke motra.
A shkoni ke mësuesi më mëngjes?
Po, unë shkoj ke mësuesi në mëngjes.
Ke kush shkoni në mëngjes?
Unë shkoj ke mësuesi në mëngjes.

6. A jeni ju berbér?
Po, unë jam berbér.
Sa vjet keni punue si berbér?
Unë kam punue tre vjet si berbér.
Sa vjeç jeni?
Jam njizet e nji vjeç.
Ku keni qenë dy vjet më parë?
Dy vjet më parë kam qenë në Shqipní.
A keni fëmijë?
Po, kam nji djalë.
Sa vjeç âsht?
Pesë vjeç.

PJESA E DYTË
DIALOGU

SECOND PART
DIALOGUE

1. Sa orë flêni, Zotní Kapiten?
2. Unë flêj gjashtë orë; mjerisht s'kam kohë me fjetë shumë.

3. Gjashtë orë janë mjaft.
4. Po ju, sa orë flêni, Zotní Shahini?

5. Unë e grueja flêjmë shtatë orë: vajza e madhe flên tetë orë dhe fëmijët tjerë flêjnë pak mâ shumë.
6. A janë të mëdhaj fëmijët?

7. Vajza e madhe âsht tetë vjeç; vajza e vogël pesë vjeç dhe djali âsht shumë i vogël.
8. Edhe unë kam dý fëmijë të vogjël.

9. A e keni familjen me vete?
10. Jo, ata jetojnë tash për tash ke nâna dhe baba i grues.

11. Ku hani, Zotní Kapiten?
12. Drekën e ha në Mensën e Oficeravet; darkën e ha jashtë, të shumtën.

13. Pse quhet "Mensa e Oficeravet"? Vetëm oficerat hanë atje?
14. Jo, edhe mësuesit munden me hangër; a nuk hani drekë edhe ju atje?

15. Na mësuesit e dipartimentit tonë hamë në shtëpí; vetëm sekretarja ha drekë në mensë.
16. A nuk shkoni ndonjiherë në mbrâmje me pí në mensë?

17. Jo, unë nuk pij asnji pije.
18. A e pini duhanin?

19. Po, e pij; gati çdo shqiptâr e pi duhanin.
20. Çka pijnë Shqiptarët kur hanë?

21. Ujë ase venë. Çka pini ju këtu n'Amerikë?
22. Na pijmë kafe ase çmësht; rrallë ujë dhe gati kurr venë.

23. Erdhi koha me shkue në shtëpí. Drekën e mirë!
24. Drekën e mirë, Zotní Shahini!

Idiomatic Translation - Përkëthim i lirë

1. How many hours do you sleep, Captain?
2. I sleep six hours; unfortunately I do not have time to sleep much.

3. Six hours are quite a bit.
4. What about you, how many hours do you sleep, Mr. Shahini?

5. My wife and I sleep seven hours, our eldest girl sleeps eight hours and the other children sleep a little more.
6. Are the children grown?

7. The eldest girl is eight years old, the youngest girl is five years old and the boy is very young.
8. I have two small children, too.

9. Is your family with you?
10. No, they are living, for the time being, with my wife's Mother and Father.

11. Where do you eat, Captain?
12. I have lunch at the Officers' Mess but for dinner I go out most of the time.

13. Why is it called "The Officers' Mess"? Do only officers eat there?
14. No, the instructors may also eat there. Don't you have lunch there too?

15. The instructors of our department eat at home, only our secretary goes there for lunch.
16. Don't you ever go evenings to the mess to have a drink?

17. No, I do not drink.
18. Do you smoke?

19. Yes, I do, almost all Albanians smoke.
20. What do Albanians drink with their food?

21. Either water or wine. What do you drink here in America?
22. We drink either coffee or milk, occasionally we drink water, almost never wine.

23. It is time to go home. Have a nice lunch (good appetite)!
24. Good appetite!

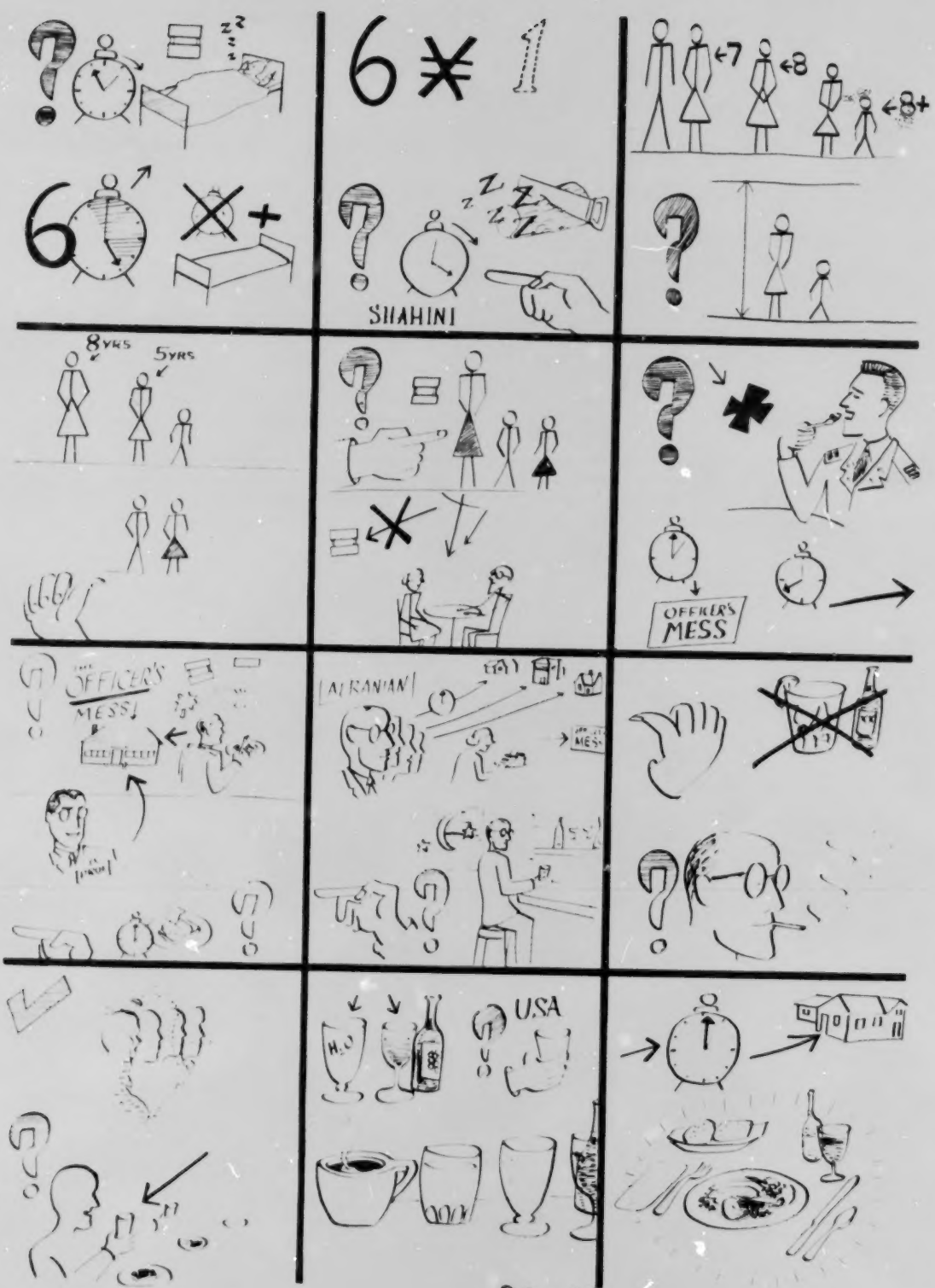
SHAHINI
8 YRS
5 YRS
OFFICER'S MESS
OFFICER'S MESS
ALBANIAN
USA

PJESA E TRETË
ANALIZË GRAMATIKORE

THIRD PART
GRAMMAR ANALYSIS

1. Verbs. The verb is a word that tells an action or expresses a state of being. For example:

djali studjon çdo ditë. (The boy studies every day.)

djali im âsht i gjatë. (My son is tall.)

The verb is the most important part of a sentence for the following reasons:

(1) Without a verb there can be no statement of fact in a sentence.

(2) The verb allows us to determine the subject and its number.

(3) The verb allows us to know the time when something is occurring.

a. As a consequence, the verb has the following characteristics:

person and number: any one of the six relations distinguished by the pronouns. For example:

unë shkoj	:	1st person singular	(I go)
ti shkon	:	2nd person singular	(thou goest)
ai, ajo shkon	:	3rd person singular	(he, she goes)
na shkojmë	:	1st person plural	(we go)
ju shkoni	:	2nd person plural	(you go)
ata, ato shkojnë	:	3rd person plural	(they go)

tenses: that which is the distinctive form of the verb for distinction of the time. For example:

unë shkoj	present tense	(I go)
unë shkova	simple past	(I went)
unë do të shkoj	future	(I will go)

mood: the manner in which an action is expressed. For example:

unë shkoj çdo ditë: present indicative (I go every day.)
të shkoj çdo ditë : present subjunctive (that I go every day.)
me shkue çdo ditë : present infinitive (to go every day.)

Conclusion: The systematic arrangement of all forms of a verb by which these inflections are shown, is called a "conjugation". The significance and function of all the mentioned terms will be dealt with later, every time we encounter a new tense and a new mood.

b. Other very important distinctions of the verb are the following:

(1) A verb is called "transitive" when it has a direct object, that is, the action of the verb passes directly from the subject to a receiver or an object. For example:

djali lexon librin (direct object) (the boy reads the book)

vajzat shkruejnë letra (direct object) (the girls write letters)

For more examples see lesson number 20, the lesson in which the direct object was covered.

(2) A verb is called "intransitive" when it does not have an object, it cannot have an object, that is, the action of the verb does not pass to a receiver or an object, but remains to the subject. For example:

djali flën (the boy sleeps)

vajzat shkojnë në shkollë (the girls go to school)

Notice that "shkollë" is a direct object of the preposition "në" but not of the verb "shkojnë".

(3) A verb is called "reflexive" when the action of the verb refers back to the subject. For example:

djali zgjohet n'orën 7. The idiomatic translation is: the boy wakes up at 7. However, zgjohet in Albanian means that he wakes himself. In other words, the boy does something. To whom? To himself.

vajzat lahen shpesh (The girls wash themselves often.)

While the transitive and intransitive verbs have one type of conjugation, the reflexive have endings of another type.

c. The infinitive. In Albanian, the most important mood is the infinitive (the mood that does not have either person or number). Observing the ending of the infinitive we may form the present tense and with the infinitive we form other tenses, as we will see later.

The infinitive is preceded by the particle "me" or "për të" and may end as follows:

(1) With a group of two vowels:

me shkue	(to go)
me krye	(to complete)
me ndie	(to hear)

(2) With a vowel (nasal or long):

me bâ	(to do)
me fshî	(to sweep)
me lá	(to wash)

(3) With a consonant plus -ë:

me hapë	(to open)
me matë	(to measure)
me quejtë	(to call)
me sjellë	(to bring, to turn)

d. The formation of the present indicative. The present tense expresses an action happening at the moment in which we speak or an action which is repeated from time to time. For example:

(1) Sot âsht nji ditë e bukur.

(2) Unë nxâ përditë.

The infinitive helps us a great deal in the formation of the present tense, as you can see in the following rules:

Rule 1: Verbs ending in the infinitive in double vowel and nasal or long vowel (see c., group (1) and (2)) have these endings in the present tense:

1st person singular:	-j
2nd person singular:	-n
3rd person singular:	-n
1st person plural:	-jmë
2nd person plural:	-ni
3rd person plural:	-jnë

Remark III. The verbs ending in the infinitive in the double vowel -ie and those ending with nasal or long vowel, follow the rule of the verbs me krye, that is, they form the present tense by adding the endings to the infinitive. Example:

me ndie (to hear)	me bâ (to do)	me fshî (to sweep)	me lá (to wash)	me lé (to be born)
unë ndiej	unë bâj	unë fshîj	unë láj	unë léj
ti ndien	ti bân	ti fshîn	ti lán	ti lén
ai ndien	ai bân	ai fshîn	ai lán	ai lén
na ndiejmë	në bâjmë	na fshîjmë	na lajmë	na lejmë
ju ndieni	ju bâni	ju fshîni	ju lani	ju leni
ata ndiejnë	ata bâjnë	ata fshîjnë	ata lajnë	ata lejnë

Exceptions: Two verbs: me ngá (to run) and me gërgá (to tease) are exceptions. You will see their conjugation in the following paragraph. The verb me pí (to drink) does not take -n in 2nd and 3rd person singular.

Rule 2: Verbs ending in the infinitive in a consonant plus -ë have fixed endings only in plural. They are: -im, -ni, -in. In the singular they fit one of the following endings:

-	-es	-as	-s
-	-et	-et	-t
-	-et	-et	-t

Here are the keys of these different conjugations:

me hapë (to open)	me pritë (to wait)	me ngá (to run)	me matë (to measure)
unë hap	unë pres	unë ngas	unë mas
ti hap	ti pret	ti nget	ti mat
ai hap	ai pret	ai nget	ai mat
na hapim	na presim	na ngasim	na masim
ju hapni	ju pritni	ju ngitni	ju matni
ata hapin	ata presin	ata ngasin	ata masin

me ndjekë (to attend)	me sjellë (to bring)	me ecë (to walk)
unë ndjek	unë sjell	unë eci
ti ndjek	ti sjell	ti ecën
ai ndjek	ai sjell	ai ecën
na ndjekim	na sjellim	na ecim
ju ndiqni	ju silni	ju ecni
ata ndjekin	ata sjellin	ata ecin

Now, we will see how the present tense is formed with the endings mentioned above. At this point we need to observe the following three remarks:

Remark I. There are two kinds of present tenses of verbs ending in the infinitive in -ue: (1) verbs that change the final -ue of the infinitive into -o before taking the endings of the present tense (the largest group of verbs in Albanian) and (2) verbs (very few) which take the endings of the present tense by adding them to the infinitive. For example:

changing -ue into -o		not changing anything	
me shkue (to go)	me punue (to work)	me shkrue (to write)	me pague (to pay)
unë shkoj	unë punoj	unë shkruej	unë paguej
ti shkon	ti punon	ti shkruen	ti paguen
ai shkon	ai punon	ai shkruen	ai paguen
na shkojmë	na punojmë	na shkruejmë	na paguejmë
ju shkoni	ju punoni	ju shkrueni	ju pagueni
ata shkojnë	ata punojnë	ata shkruejnë	ata paguejnë

We said that the verbs which form the present tense by adding the endings to the infinitive are few. The most important ones are:

me shkrue (to write)
me pague (to pay)
me shue (to extinguish, to turn off)
me gatue (to cook)

Remark II. There are two kinds of present tense of verbs ending in -ye: (1) verbs that change the final -ye of the infinitive into -e before taking the endings of the present tense and (2) verbs that take the endings by adding them to the infinitive. For example:

changing -ye into -e		not changing anything	
me shërbye (to serve)	me këthye (to turn)	me krye (to complete)	me thye (to break)
unë shërbej	unë këthej	unë kryej	unë thyej
ti shërben	ti këthen	ti kryen	ti thyen
ai shërben	ai këthen	ai kryen	ai thyen
na shërbejmë	në këthejmë	na kryejmë	në thyejmë
ju shërbeni	ju këtheni	ju kryeni	ju thyeni
ata shërbejnë	ata këthejnë	ata kryejnë	ata thyejnë

Exceptions: You have noticed that the verbs ending in the infinitive in a consonant followed by an -ë do not take the regular endings -j, -n, -n for the three persons of the singular. Example:

me ndjekë: unë ndjek, ti ndjek, ai ndjek
me sjellë: unë sjell, ti sjell, ai sjell

The verbs ending in the infinitive with the group -jtë, which are conjugated in present like the verb "me shkrue" after -jtë of the infinitive is dropped, do not follow the above rule. Example:

me quejtë: unë quej, quen, ai quen, na quejmë, ju queni, ata quejnë.

Only the verb me dijtë lack of -n in 2nd and 3rd person singular.

The verbs which do not follow the rules already given in this lesson are considered irregular verbs (See VERBS, Reference material, from page 45 to 81). In today's lesson you have had two of these irregular verbs: me hangër (to eat) and me fjetë (to sleep).

2. Nouns. When we spoke about nouns (see lesson number 19) we said that when a noun takes -a in the definite singular, that noun is feminine. In the dialogue of this lesson you have two nouns: babë, baba and fëmijë, fëmija, which, as far as form is concerned, look like they are feminine but they are not! They are treated as masculine. So you should say:

baba âsht i mirë	and	babat janë të mirë
fëmija âsht i bukur	and	fëmijët janë të bukur
	but	
vajza âsht e bukur	and	vajzat janë të bukura

PJESA E KATËRTË
USHTRIME GRAMATIKORE

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

1. Në ç'orë shkoni me hangër në mbrâmje?
Në mbrâmje, unë shkoj me hangër n'orën shtatë.
Në ç'orë shkoni me fjetë?
Unë shkoj me fjetë n'orën dhetë e gjymës.
Ku flêni?
Unë flêj në kazermë.
Ku flên Zotní Shahini?
Zotní Shahini flên në shtëpí.
Ku flêni ju tjerët?
Na tjerët flêjmë në kazermë.
Ku flêjnë oficerat?
Oficerat e martuem flêjnë në shtëpít e tyne; tjerët në kazermë.

2. Sa orë flêni?
Unë flêj shtatë orë.
Sa orë flêj unë?
Nuk e dij sa orë flêni ju.
Sa orë flên Zotní Shahini?
Nuk e dij sa orë flên Zotní Shahini.
Sa orë flêni ju të gjithë?
Na të gjithë flêjmë shtatë ase tetë orë.
Sa orë flêjnë oficerat?
Edhe oficerat flêjnë shtatë ase tetë orë.

3. Ku shkoni me hangër?
Unë shkoj me hangër në mensë.
Në ç'orë hani drekë?
Unë hâ drekë n'orën dymëdhetë.
Në ç'orë ha drekë Zotní Shahini?
Zotní Shanini ha drekë n'orën dymëdhetë e nji çerek.
Në ç'orë hani drekë ju të gjithë?
Na të gjithë hamë drekë n'orën dymëdhetë.
Në ç'orë hanë drekë oficerat?
Oficerat hanë drekë n'orën dymëdhetë.

4. Ku hani?
Unë ha në Mensën e Oficeravet.
Po ju, ku hani, Zotní _____?
Unë ha në Mensën e Ushtarëvet.
Ku ha Zotní Shahini?
Zotní Shahini ha në shtëpí.
Ku ha unë?
Edhe ju hani në shtëpí.
Ku hani drekë ju të gjithë?
Na të gjithë hamë drekë në Mensën e Ushtarëvet.

5. A shkoni ndonjiherë me pí në mensë?
Po, unë shkoj nganjiherë me pí në mensë.
Çka pini, zakonisht?
Zakonisht, unë pij kafe.
Çka pi Zotní Shahini kur ha drekë?
Zotní Shahini pi venë kur ha drekë.
Çka pini ju të gjithë kur hani drekë?
Na të gjithë pijmë kafë kur hamë drekë.
Çka pijnë oficerat kur hanë darkë?
Edhe oficerat pijnë kafe kur hanë darkë.

A e pij unë duhanin?
Po, ju e pini duhanin.
Po ju, a e pini duhanin?
Jo, unë nuk e pij duhanin.
A e pi shoku juej duhanin?
Po, shoku im e pi duhanin.
Po ju, Zotní _____ dhe Zotní _____, a e pini duhanin?
Po, na e pijmë duhanin.
A e pijnë ushtarët duhanin?
Po, ushtarët e pijnë duhanin.

Çka pijnë fëmijët në mëngjes?
Në mëngjes fëmijët pijnë qumësht.
Çka pijnë grát në mëngjes?
Në mëngjes grát pijnë kafe.

6. Sa fëmijë keni?
Kam katër fëmijë: dy djelm dhe dý vajza.
A shkon djali i vogël në shkollë?
Jo, djali i vogël nuk shkon në shkollë.
Cilët janë mâ të vogjël, djelmt apo vajzat?
Djelm janë mâ të vogjël.
Sa vjeç âsht vajza e madhe?
Vajza e madhe âsht dymëdhetë vjeç.
Sa vjeç âsht djali i vogël?
Djali i vogël âsht dy vjeç.
A âsht gjiu i Monterey-t i madh?
Jo, gjiu i Monterey-t âsht i vogël.
A âsht mensa e oficeravet e madhe?
Jo, mensa e oficeravet âsht e vogël.
A janë fjalorët tuej të mëdhaj?
Jo, fjalorët e mij janë të vogjël.
A janë shtëpít e Monterey-t të mëdhaja?
Jo, shtëpít e Monterey-t janë të vogla.
A janë vajzat mâ të gjata se djelmt?
Po, vajzat janë mâ të gjata se djelmt.
A janë vajzat mâ të bukura se djelmt?
Po, vajzat janë mâ të bukura se djelmt.

7. A keni mjaft kohë me studjue?
Po, unë kam mjaft kohë me studjue.
A keni mjaft kohë me hangër drekë në shtëpí?
Jo, unë s'kam mjaft kohë me hangër drekë në shtëpí.
A keni kohë me shkue në kinema?
Jo, unë s'kam kohë me shkue në kinema.
A keni kohë me shkue në plazhë?
Jo, unë s'kam kohë me shkue në plazhë.
A keni kohë me shkrue letra?
Jo, unë s'kam kohë me shkrue letra.

8. Çka bân grueja juej?
Grueja ime bân punët e shtëpís.
Çka bân grueja e mësuesit?
Edhe grueja e mësuesit bân punët e shtëpís.
Çka bâjnë grât e oficeravet?
Nuk e dij çka bâjnë grât e oficeravet.
A janë shumë grá n'ushtrí?
Jo, n'ushtrí janë vetëm pak grá.
A janë shumë grá mësuese?
Po, shumë grá janë mësuese.
A punojnë shumë grá në zyra?
Po, shumë grá punojnë në zyra.
Çka bâjnë grât në zyra?
Grât janë sekretare në zyra.
A ka sekretare dipartimenti ynë?
Po, dipartimenti ynë ka sekretare.
Ku ha sekretarja e dipartimentit tonë?
Sekretarja e dipartimentit tonë ha në Mensën e Oficeravet.

9. A shkoni ke prindët tuej ndonjiherë?
Jo, nuk shkoj, sepse nuk kam kohë.
A shkojnë shokët ke prindët e tyne ndonjiherë?
Po, shokët shkojnë ke prindët e tyne nganjiherë.
A shkoni ke mësuesi në mëngjes?
Po, unë shkoj ke mësuesi në mëngjes.

A pini ndonji pije?
Pij vetëm ujë, qumësht dhe kafe.
A pini venë në darkë?
Unë pij venë për darkë shumë rrallë.

PJESA E PESTË
COPË LEXIMI

XXI
FIFTH PART
READING TEXT

Zakonisht, unë flêj gjashtë orë, por kur kam pushim flêj pak mâ shumë. Grueja ime flên tetë orë; fëmijët flêjnë pak mâ shumë. Unë kam tre fëmijë: dý vajza e nji djalë. Vajza e madhe âsht tetë vjeç, vajza e vogël pesë vjeç dhe djali âsht pesëmëdhetë muejsh. Familja ime nuk âsht këtu. Tash për tash, ata jetojnë ke nâna dhe baba i grues.

Unë ha drekë në Mensën e Oficeravet; darkën e ha në qytet. Kur ha pij zakonisht ujë ase kafe me qumësht. Mbas buke pij nji ase dý cingare.

Mësuesit e dipartimentit tonë hanë, të shumtën, drekë e darkë në shtëpí. Të dielevet shkojnë edhe ata nganjiherë, me grât e tyne, me hangër në mensë.

Zotní Bregu ka gjashtë fëmijë: dý vajza të mëdhaja, dy djelm e dý vajza të vogla. Vajzat e mëdhaja punojnë; djelmt e vajzat e vogla shkojnë në shkollë.

QUESTIONS - PYETJE

1. Sa orë flêj unë, zakonisht?
2. Kush flên gjashtë orë, zakonisht?
3. Çka bâj unë kur kam pushim?
4. Sa orë flên grueja ime?
5. Po fëmijët, sa orë flêjnë?
6. Kush ka tre fëmijë?
7. Sa vajza e sa djelm kam unë?
8. Cila vajzë âsht tetë vjeç?
9. Sa vjeç âsht vajza e vogël?
10. Sa muejsh âsht djali?
11. Familja e kujt nuk âsht këtu?
12. Ku jetojnë ata, tash për tash?
13. Kush ha drekë në Mensën e Oficeravet?
14. Çka bâj unë në Mensën e Oficeravet?
15. Ku e ha unë darkën?
16. Çka pij unë kur ha, zakonisht?
17. Kush pi, kur ha, ujë ase kafe me qumësht, zakonisht?
18. Sa cingare pij unë mbas buke?
19. Çka bâj unë mbas buke?
20. Ku hanë drekë e darkë mësuesit e dipartimentit tonë?
21. Kush ha në shtëpí, të shumtën?
22. Ku shkojnë ata me hangër, nganjiherë, me grât e tyne?
23. Sa fëmijë ka Zotní Bregu?
24. Kush ka dý vajza të mëdhaja?

25. Kush ka edhe dy djelm e dy vajza të vogla?

26. Cilat vajza punojnë?

27. Çka bâjnë vajzat e mëdhaja?

28. Ku shkojnë djelmt e vajzat e vogla?

PJESA E GJASHTË
DETYRË SHTËPIJE

SIXTH PART
HOMEWORK

A. Translate the following into Albanian:

1. I usually have dinner at 5 o'clock.
2. When I have breakfast I drink coffee.
3. It is time to go to sleep.
4. White wine is good.
5. My father is good.

B. Translate the following into English:

6. A jeni gati?
7. Ajo nuk shkon kurr ke prindët e saj.
8. Unë pij të shumtën njizet cingare në ditë.
9. Asnji qytet në Shqipní nuk âsht mâ i madh se Tirana.
10. Familjen e vizitova vjet.

For tape recorder work proceed as follows:

1. Record the translation of Part A.
2. Ask two questions for every statement from 7 to 10.

asnji	(pron.)	none, not a single one
atje	(adv.)	in that (distant) place, there
babë, -a baba, -t	(m.)	father
darkë, -a darka, -t	(f.)	dinner, supper
drekë, -a dreka, -t	(f.)	lunch, noon
duhan, -i duhane, -t	(m.)	tobacco
familje, familja familje, -t	(f.)	family
fëmijë, -a fëmijë, -t	(m.)	child, baby, infant
me fjetë (unë flê j)	(v.)	to sleep
gati	(adv.)	almost, ready
me hangër (unë ha)	(v.)	to eat
ke	(prep.)	to, in care of
kurr	(adv.)	never
i madh, e madhe të mëdhaj, të mëdhaja	(adj.m.&f.)	big, large, great, capital (for letters)
mjerisht	(adv.)	unfortunately
munden	(v.)	they can
nânë, -a nâna, -t	(f.)	mother

me pí (unë pij)	(v.)	to drink
pije, pija pije, -t	(f.)	drink, beverage
qumësht, -i	(m.)	milk
sekretare, sekretarja sekretare, -t	(f.)	secretary
të shumtën	(adv.)	at the most
venë, -a venëna, -t	(f.)	wine
i, e vogël të vogjël, të vogla	(adj.m.&f.)	small, little

---

tash për tash	for the time being
me hangër drekë, darkë, mëngjes	to have lunch, dinner, breakfast
erdhi koha	it is time
quhet	is called

PJESA E PARË
USHTRIME GRAMATIKORE PARAPRAKE

FIRST PART
GRAMMAR PERCEPTION DRILL

1. A âsht gjuha shqipe e vjetër?
   Po, gjuha shqipe âsht e vjetër.
   A âsht gjuha anglishte e vjetër?
   Po, gjuha anglishte âsht e vjetër.

   A âsht dritorja e madhe?
   Po, dritorja âsht e madhe.
   Sa dritore ka klasa jonë?
   Klasa jonë ka dý dritore.
   Sa gjykatore ka Monterey?
   Monterey ka dý gjykatore.

2. Kush e hap dritoren në mëngjes?
   Unë e hap dritoren në mëngjes.
   Kush e hap derën në mëngjes?
   Mësuesi e hap derën në mëngjes.
   A i hapni librat kur lexoni?
   Po, na i hapim librat kur lexojmë.
   A i hapin nxânsit rradhorët kur shkruejnë?
   Po, nxânsit i hapin rradhorët kur shkruejnë.

3. Kush e mbyll dritoren në mbrâmje?
   Unë e mbyll dritoren në mbrâmje.
   Kush e mbyll derën mbasdreke?
   Mësuesi e mbyll derën mbasdreke.
   A i mbyllni dyert e dritoret mbasdreke?
   Po, na i mbyllim dyert e dritoret mbasdreke.
   Kush i mbyll dyert e dritoret në mbrâmje?
   Ata i mbyllin dyert e dritoret në mbrâmje.

4. For further practice use the following patterns:

   Kush e hap librin? (derën, dritoren, zarfin, raftin, dhomën)

   Kush i hap librat? (dyert, dritoret, zarfat, raftat, dhomat)

   Kush e mbyll librin? (derën, dritoren, zarfin, raftin, dhomën)

   Kush i mbyll librat? (dyert, dritoret, zarfat, raftat, dhomat)

5. Ku i fus unë librat?
Ti i fut librat në çantë.
Po ju, ku i futni librat?
Unë i fus librat në syzë.
Ku i fut rradhorët shoku juej?
Shoku im i fut rradhorët në raft.
Ku i futni lapsat e pêndat ju të gjithë?
Na i fusim lapsat e pêndat ndër xhepa.
Ku i fusin nxânsit librat?
Nxânsit i fusin librat ndër çanta.

PJESA E DYTË
DIALOGU

SECOND PART
DIALOGUE

1. Çë gjuhë nxêni në këtë shkollë?
2. Na nxâmë shqip.

3. A âsht shqipja nji gjuhë e vjetër?
4. Po, gjuha shqipe âsht shumë e vjetër; âsht nji gjuhë indo-europiane.

5. Sa shkronja ka?
6. Ka tridhetë e gjashtë shkronja: njizet e nândë bashkëtingëllore dhe shtatë zânore.

7. A keni nxânë me folë shqip?
8. Natyrisht! Tash flasim mjaft rrjedhshëm.

9. A flet ti ndonji tjetër gjuhë të huej?
10. Po, unë flas pak gjermanisht.

11. Ku e ke nxânë gjermanishten?
12. M'a ka mësue grueja; ajo âsht gjermane.

13. A flet ajo anglisht?
14. Po, flet shumë mirë; edhe fëmijët flasin pak gjermanisht.

15. Çka thue ti, a âsht e vështirë gjuha shqipe?
16. Nuk dij ende çka me thânë, por nuk më duket e vështirë.

17. Çka thonë nxânsit tjerë?
18. As për ata nuk âsht e vështirë.

19. Çka thotë mësuesi porsa hŷn në klasë?
20. Porsa hŷn në klasë thotë: "Mirë mëngjes!"

21. Qysh përgjegjni ju?
22. Edhe na thomi: "Mirë mëngjes!"

23. Çka thue ti kur shkon me hangër në drekë?
24. Unë thom: "Drekën e mirë!"

PJESA E DYTË
DIALOGU

SECOND PART
DIALOGUE

Idiomatic Translation - Përkëthim i lirë

1. What language are you learning in this school?
2. We are learning Albanian.

3. Is Albanian an old language?
4. Yes, the Albanian language is very old; it is an Indo-European language.

5. How many (alphabetic) letters does it have?
6. It has thirty-six (alphabetic) letters - twenty-nine consonants and seven vowels.

7. Have you learned how to speak Albanian?
8. Naturally! Now we speak quite fluently.

9. Do you speak any other foreign language?
10. Yes, I speak some German.

11. Where did you learn German?
12. My wife taught it to me; she is German.

13. Does she speak English?
14. Yes, she speaks English very well. The children speak some German too.

15. Do you think Albanian is difficult?
16. I do not know yet what to say, but it does not seem difficult.

17. What do the other students say?
18. It is not difficult for them either.

19. What does the teacher say as soon as he enters the classroom?
20. As soon as he enters the classroom he says, "Good Morning".

21. How do you answer?
22. We say "Good morning" too.

23. What do you say when you leave at noon?
24. I say, "Have a nice lunch".

ALS
Shqip
Shqip
20BC
20AD
100AD
200AD
INDO-EUROPEAN
#
B G
D H O
C
36
29c... + 7v...
Deutsch
Deutsch
Deutsch
ENGLISH
DIFFICULT

PJESA E TRETË
ANALIZË GRAMATIKORE

THIRD PART
GRAMMAR ANALYSIS

Verbs. We introduced to you in this lesson four other verbs in present tense. We do not delve into them, since two of them are irregular (me folë and me thânë), therefore, to be memorized by practice as they are, and two (me mësue and me përgjegjë) belong to the group which was explained in lesson number 21.

Adverbs denoting a language. In Albanian, a great number of the names of the countries of the world are feminine nouns ending in -í, as the noun "shtëpí" with which you are all well acquainted. For example:

Italí, -ja	Italy
Turqí, -ja	Turkey
Greqí, -ja	Greece
Rusí, -ja	Russia
Serbí, -ja	Serbia
Gjermaní, -ja	Germany
Anglí, -ja	England
Persí, -ja	Persia
Arabí, -ja	Arabia

Rule: If the ending -sht is added to the name of the country the adverb denoting language is formed. For example:

Unë lexoj anglisht.	I read English.
Unë flas gjermanisht.	I speak German.
Unë shkruej rusisht.	I write Russian.
Unë nxâ greqisht.	I learn Greek.
Unë kuptoj turqisht.	I understand Turkish.
Ky libër âsht shkrue persisht.	This book is written in Persian.
N'Arabí njerzit flasin arabisht.	In Arabia people speak Arabian.

Exception: The name of Albania (country) as you know is Shqipní, -ja, which has the same ending as other countries mentioned above, but its adverb denoting language is shqip. Therefore we have:

Unë flas shqip.	I speak Albanian.
Unë shkruej shqip.	I write Albanian.
Unë lexoj shqip.	I read Albanian.
Unë nxë shqip.	I learn Albanian.
Unë mësoj shqip.	I teach Albanian.

Important Note: The American student is often mistaken when he tries to translate the words Albania and Albanian. Look carefully at the following forms:

I am Albanian (nationality).
Unë jam shqiptár.

I speak Albanian (language).
Unë flas shqip.

This is an Albanian book (language).
Ky âsht nji libër shqip.

This is an Albanian officer (nationality).
Ky âsht nji oficer shqiptár.

Albania has high mountains (country).
Shqipnija ka male të nalta.

I speak as an Albanian when I speak Albanian (nationality and language)
Unë flas si shqiptár kur flas shqip.

Noun denoting a language. We said above that by adding -sht to the noun of the country an adverb denoting language is formed: anglisht, italisht, turqisht, etc. By adding -e to this adverb the noun denoting language is formed. The category of nouns thus formed is treated as the noun "dritore, -ja" and most of the time the definite form is used, the indefinite form is used rarely. For example:

Italishtja nuk âsht e vështirë.
Italian is not difficult.

Unë e kam nxânë anglishten n'Anglí.
I have learned English in England.

Alfabeti i shqipes ka 36 shkronja.
The Albanian alphabet has 36 letters.

Adjective denoting a language. The word "shqipe" can also be an adjective. The word denoting a language then can be expressed in three ways: with an adverb, with a noun or with an adjective. For example:

Unë flas shqip shumë mirë. (adverb)
Unë e flas shqipen shumë mirë. (noun)
Unë e flas gjuhën Shqipe shumë mirë. (adjective)

Baba nuk di me shkrue turqisht. (adverb)
Baba nuk di me e shkrue turqishten. (noun)
Baba nuk di me e shkrue gjuhën turqishte. (adjective)

PJESA E KATËRTË
USHTRIME GRAMATIKORE

XXII
FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

1. A flas unë shqip?
Po, ju flitni shqip.
A flitni ju shqip?
Po, edhe unë flas shqip.
A flet shoku juej shqip?
Po, shoku im flet shqip.
Çë gjuhë flitni ju dhe shoku juej?
Unë dhe shoku im flasim shqip.
Çë gjuhë flasin shokët tjerë?
Edhe shokët tjerë flasin shqip.

Sa gjuhë dini me folë?
Unë dij me folë dy gjuhë.
A dini me folë shqip?
Po, unë dij me folë shqip.
A dini me folë anglisht?
Po, unë dij me folë anglisht.
A dini me folë gjermanisht?
Jo, unë nuk dij me folë gjermanisht.
Sa gjuhë di me folë shoku juej?
Shoku im di me folë tri gjuhë: anglisht, shqip dhe gjermanisht.

2. A âsht gjuha shqipe e vjetër?
Po, gjuha shqipe âsht e vjetër.
Sa bashkëtingëllore ka shqipja?
Shqipja ka njizet e nândë bashkëtingëllore.
Sa zânore ka shqipja?
Shqipja ka shtatë zânore.
A âsht shqipja nji gjuhë indo-europiane?
Po, shqipja âsht nji gjuhë indo-europiane.
Po anglishtja e gjermanishtja, a janë gjuhë indo-europiane?
Po, edhe anglishtja e gjermanishtja janë gjuhë indo-europiane.

3. Kur mësuesi thotë "Mirë mëngjes!", çka thoni ju?
Kur mësuesi thotë "Mirë mëngjes!, edhe unë thom Mirë mëngjes!"
Çka thonë nxânsit tjerë?
Edhe nxânsit tjerë thonë: "Mirë mëngjes!"
Çka thoni ju të gjithë kur mësuesi thotë "Tungjatjeta!"?
Kur mësuesi thotë "Tungjatjeta!", edhe na thomi "Tungjatjeta!".
Çka thue ti në mëngjes?
Në mëngjes unë thom "Mirë mëngjes!"

Po ti çka thue në mëngjes?
Edhe unë thom "Mirë mëngjes!" në mëngjes.
A e thue dialogun rrjedhshëm?
Po, unë e thom dialogun rrjedhshëm.
Po shoku, a e thotë djalogun rrjedhshëm?
Po, edhe shoku e thotë dialogun rrjedhshëm.

4. A keni nxânë ndonji gjuhë të huej?
Po, unë kam nxânë shqip.
A ka nxânë shoku juej ndonji gjuhë të huej?
Po, shoku im ka nxânë gjermanisht.
Çë gjuhë të hueja keni nxânë ju dhe shoku juej?
Unë dhe shoku im kemi nxânë shqip dhe gjermanisht.
Çë gjuhë të hueja kanë nxânë oficerat?
Oficerat kanë nxânë shqip dhe gjermanisht.
Çë gjuhë të huej ke nxânë ti?
Unë kam nxânë shqip.
Çë gjuhë të huej kam nxânë unë?
Ti ke nxânë anglisht.

5. A di me shkrue gjermanisht?
Jo, unë nuk dij me shkrue gjermanisht.
Po ti, a di me shkrue gjermanisht?
Jo, as unë nuk dij me shkrue gjermanisht.
Po mësuesi ynë, a di me shkrue gjermanisht?
Jo, as mësuesi ynë nuk di me shkrue gjermanisht.
A âsht e vështirë anglishtja?
Jo, anglishtja nuk âsht e vështirë.
Po, shqipja a âsht e vështirë?
Jo, as shqipja nuk më duket e vështirë.

6. A përgjegj ti mirë në mëngjes?
Po, unë përgjegj mirë në mëngjes.
Po shoku juej, a përgjegj mirë?
Po, edhe shoku im përgjegj mirë.
Kush përgjegj mirë?
Unë dhe shoku im përgjegjim mirë.
Kur përgjegjni mirë ju dhe shoku juej?
Unë dhe shoku im përgjegjim mirë në mëngjes.
Qysh përgjegjin nxânsit tjerë?
Edhe nxânsit tjerë përgjegjin mirë.

7. A e pyet ti mësuesin kur nuk di ndonji fjalë?
Po, unë e pyes mësuesin kur nuk dij ndonji fjalë.
Po shoku juej, a e pyet mësuesin shpesh?
Po, shoku im e pyet mësuesin shpesh.

A e pyetni mësuesin ju të gjithë kur nuk dini ndonji fjalë?
Po, na të gjithë e pyesim mësuesin kur nuk dijmë ndonji fjalë.
A e pyesin ushtarët oficerin kur nuk dijnë ndonji gjâ?
Po, ushtarët e pyesin oficerin kur nuk dijnë ndonji gjâ.

8. A di ndokush me folë shqip në këtë klasë?
Po, na të gjithë dijmë me folë shqip.
A flét ndokush gjermanisht në këtë klasë?
Po, dy nxânës flasin gjermanisht.
A âsht e vështirë shqipja?
Jo, shqipja nuk âsht e vështirë.
A âsht gjermanishtja e vështirë?
Jo, as gjermanishtja nuk âsht e vështirë.

9. Kush mëson shqip?
Mësuesi shqiptár mëson shqip.
A mësoni ju shqip?
Jo, unë nuk mësoj shqip; unë nxâ shqip.
A mësojnë mësuesit shqiptarë shqip?
Po, mësuesit shqiptarë mësojnë shqip.

For further practice follow the above pattern using "anglisht" and "gjermanisht".

PJESA E PESTË
COPË LEXIMI

FIFTH PART
READING TEXT

Në këtë shkollë unë nxë shqip. Klasa jonë ka shtatë nxënës. Gjuha shqipe është një gjuhë e vjetër. Shqipja është një gjuhë indo-europiane. Gjuha shqipe ka tridhetë e gjashtë shkronja: njizet e nëndë bashkëtingëllore dhe shtatë zânore. Tash, na të gjithë kemi fillue me folë pak shqip. Unë flas edhe gjermanisht. Grueja ime është gjermane. Edhe fëmijëte mij flasin gjermanisht mjaft rrjedhshëm.

Shqipja nuk më duket një gjuhë e vështirë. Kështu thonë edhe nxënsit tjerë. Kur më pyet ndokush: "Ç'gjuhë flitni?" unë tash përgjegj: "Flas anglisht, gjermanisht e pak shqip".

QUESTIONS - PYETJE

1. Ku nxêni ju shqip?
2. Ç'gjuhë nxêni ju në këtë shkollë.
3. Cila klasë ka shtatë nxânës?
4. Sa nxânës ka klasa jonë?
5. Cila gjuhë âsht nji gjuhë e vjetër?
6. Çfarë gjuhe âsht gjuha shqipe?
7. Cila gjuhë âsht nji gjuhë indo-europiane?
8. Çfarë gjuhe âsht gjuha shqipe?
9. Sa shkronja ka gjuha shqipe?
10. Cila gjuhë ka tridhetë e gjashtë shkronja?
11. Sa bashkëtingëllore ka gjuha shqipe?
12. Cila gjuhë ka shtatë zânore?
13. Kush ka fillue me folë pak shqip tash?
14. Çë gjuhë keni fillue me folë tash?
15. Çë gjuhë tjetër flitni ju?
16. Kush flet edhe pak gjermanisht?
17. Kush âsht gjermane?
18. Grueja e kujt âsht gjermane?
19. Cilët flasin gjermanisht mjaft rrjedhshëm?
20. Qysh flasin gjermanisht fëmijët tuej?
21. Cila gjuhë nuk më duket nji gjuhë e vështirë?
22. Edhe kush tjetër thotë kështu?
23. Qysh përgjegj unë tash kur më pyet ndokush: "Ç'gjuhë flitni?"
24. Kur përgjegj unë: "Flas anglisht, gjermanisht e pak shqip"?

XXII

PJESA E GJASHTË
DETYRË SHTËPIJE

SIXTH PART
HOMEWORK

A. Translate the following questions into Albanian:

1. He teaches Albanian two hours a day.
2. Albanian is not too easy.
3. I am Albanian, but I do not speak Albanian.
4. We are not Germans; neither are you.
5. Why does the book seem old to you?

B. Answer in Albanian the following questions:

6. Ku ka lé grœja juej?
7. Sa fëmijë keni?
8. Sa vjeç janë fëmijët?
9. Çë gjuhë flitni ju me fëmijët?
10. Ku kanë lé fëmijët?

For tape recording work record both questions and your answers of Part B.

as	(conj.)	neither
bashkëtingëllore, -ja bashkëtingëllore, -t	(f.)	consonant
më duket		it seems to me
me folë (unë flas)	(v.)	to speak, talk
gjerman, -e gjermanë	(adj.m.&f.)	German (nationality)
gjermanisht	(adv.)	German (language), in German
gjermanishte, -ja	(f.)	German (the language)
i,e,të huej të hueja	(adj.m.&f.)	foreign, alien, strange
indo-europian, indo-europiane, indo-europianë	(adj.m.&f.)	Indo-European
kështu	(adv.)	so, thus
me mësue (unë mësoj)	(v.)	to teach, train, learn
ndokush	(pron.)	someone, somebody, anybody
me përgjegjë (unë përgjegj)	(v.)	to answer, reply
me pyetë (unë pyes)	(v.)	to ask
rrjedhshëm	(adv.)	fluently
shkronjë, -a shkronja, -t	(f.)	letter of alphabet

shqip, -e	(adj.m.&f.)	Albanian (language)
tridhetë	(adj.)	thirty
me thânë (unë thom)	(v.)	to say, tell
zânore, -ja zânore, -t	(f.)	vowel

PJESA E PARË
USHTRIME GRAMATIKORE PARAPRAKE

1. A âsht djali i mirë?
Po, djali âsht i mirë.
A âsht oficeri i gjatë?
Po, oficeri âsht i gjatë.
A âsht nënoficeri i martuem?
Po, nënoficeri âsht i martuem.
A âsht mësimi i vështirë?
Jo, mësimi nuk âsht i vështirë.
A âsht dialogu i lehtë?
Po, dialogu âsht i lehtë.
A âsht zarfi i bardhë?
Po, zarfi âsht i bardhë.
A âsht ushtari i fejuem?
Po, ushtari âsht i fejuem.

2. A janë librat të rij?
Po, librat janë të rij.
A janë rradhorët të verdhë?
Po, rradhorët janë të verdhë.
A janë zarfat të bardhë?
Po, zarfat janë të bardhë.
A janë nxânsit të mirë?
Po, nxânsit janë të mirë.
A janë mësuesit të martuem?
Po, mësuesit janë të martuem.
A janë filxhanat të kaltërt?
Po, filxhanat janë të kaltërt.
A janë librat të vjetër?
Po, librat janë të vjetër.
A janë rradhorët të grisun?
Po, rradhorët janë të grisun.
A janë ushtarët të fejuem?
Po, ushtarët janë të fejuem.

3. A âsht vajza e bukur?
Po, vajza âsht e bukur.
A âsht mësuesja e martueme?
Po, mësuesja âsht e martueme.
A âsht nxânsja e fejueme?
Po, nxânsja âsht e fejueme.
A âsht tryeza e verdhë?
Po, tryeza âsht e verdhë.
A âsht karriga e kaltërt?
Po, karriga âsht e kaltërt.

A âsht dritorja e madhe?
Po, dritorja âsht e madhe.
A âsht dera e ngushtë?
Jo, dera nuk âsht e ngushtë.
A âsht sofra e shtrueme?
Po, sofra âsht e shtrueme.
A janë revistat të kaltërta?
Po, revistat janë të kaltërta.
A janë dhomat të nxehta?
Po, dhomat janë të nxehta.
A janë dyert të ngushta?
Po, dyert janë të ngushta.
A janë mësueset të martueme?
Po, mësueset janë të martueme.
A janë nxânset të fejueme?
Po, nxânset janë të fejueme.

5. A âsht gjiu i Monterey-t karakteristik?
Po, gjiu i Monterey-t âsht karakteristik.
A âsht Carmel-i karakteristik?
Po, edhe Carmel-i âsht karakteristik.
A janë nxânsit tonë amerikanë?
Po, nxânsit tonë janë amerikanë.
A janë mësuesit shqiptarë?
Po, mësuesit janë shqiptarë.

PJESA E DYTË
DIALOGU

SECOND PART
DIALOGUE

1. A âsht e pasun Shqipnija?
2. Nuk e kuptoj pyetjen; e pasun në çka?

3. A âsht e pasun si vend?
4. Ka krahina që janë shumë të pasuna dhe tjera që janë të vorfna.

5. Me çka merret populli shqiptâr?
6. Shumica janë bujq.

7. Atëherë bujqt duhet të jenë të pasun!
8. Nuk âsht e vërtetë; prodhimet e bujqësís nuk janë të mjaftueshme.

9. Pse vallë? Ndoshta toka âsht e keqe.
10. Përkundrazi, toka âsht pjellore.

11. Po pse atëherë?
12. Sepse në përgjithësí Shqipnija âsht nji vend maluer.

13. Qysh âsht klima në Shqipní?
14. Në bregun e detit klima âsht e butë.

15. Po gjetiu?
16. Gjetiu malet janë të nalta, prandej ....

17. E kuptoj; dimni âsht i ftofët dhe vera e nxehët.
18. Ashtu âsht.

19. Prej nga jeni ju?
20. Jam durrsak.

21. A âsht i rândësishëm si skele Durrsi?
22. Për Shqipnín skelja e Durrsit âsht shumë e rândësishme.

Idiomatic Translation - Përkëthimi lirë

1. Is Albania rich?
2. I do not understand the question, rich in what?

3. Is it a rich country?
4. There are regions that are very rich and others that are poor.

5. What is the main occupation of the Albanian people?
6. The majority are farmers.

7. Then the farmers must be rich!
8. That is not true; the agricultural products are not sufficient.

9. I wonder why! Perhaps the soil is poor?
10. On the contrary, the land is fertile.

11. Why then?
12. Because, in general, Albania is a mountainous country.

13. How is the climate in Albania?
14. Along the seacoast the climate is mild.

15. How about elsewhere?
16. Elsewhere the mountains are high therefore .....

17. I understand; cold winters and hot summers.
18. That is correct.

19. Where are you from?
20. I am from Durrës.

21. Is Durrës an important seaport?
22. For Albania the seaport of Durrës is very important.

123

XXIII

PJESA E TRETË
ANALIZË GRAMATIKORE

THIRD PART
GRAMMAR ANALYSIS

ADJECTIVE

There are two classes of adjectives in Albanian:

a. Descriptive adjectives:

Djali âsht i mirë. (The boy is good)
Shtëpija e bardhë kushton shumë. (The white house costs a lot.)

b. Limiting adjectives:

Hangra dý molla. (I ate two apples.)
Ky djalë âsht 12 vjeç. (This boy is 12 years old.)

The descriptive adjective. There are two kinds of descriptive adjectives: (1) with "connecting particle" and (2) without "connecting particle". For example:

with connecting particle:

a. Ky djalë âsht i mirë. (This boy is good.)
b. Vajza ime âsht e bukur. (My daughter is pretty.)
c. Këta djelm janë të gjatë. (These boys are tall.)
d. Pêndat e mija janë të verdha. (My pens are yellow.)

without connecting particle:

e. Mësuesi âsht shqiptâr. (The teacher is Albanian.)
f. Mësuesja âsht amerikane. (The teacher is American.)
g. Nxânsit janë gjermanë. (The students are German.)
h. Skelet janë karakteristike. (The wharfs are characteristic.)

The adjective in Albanian has to agree with the noun it describes in gender and number. Look carefully at the examples a. through d. You will notice that in each sentence there is a different adjective as far as meaning is concerned, a different connecting particle and in some instances a different ending. In the first book and in 7 lessons of this book you have had many descriptive adjectives with and without connecting particles. They have appeared in your vocabulary like the following: (Let us use the adjective in sentences a. and e. as examples.)

with connecting particle	without connecting particle
i, e, të mirë të mira (adjective masculine and feminine)	shqiptár, -e shqiptarë (adjective masculine and feminine)

Usuage of the connecting particle in descriptive adjectives is indicated below.

a. In adjective with connecting particle you use:

(1) The particle i before the adjective when the adjective describes a masculine singular noun. Example:

Djali âsht i mirë.	(The boy is good.)
Lapsi âsht i verdhë.	(The pencil is yellow.)
Nji nxânës âsht i gjatë dhe nji tjetër âsht i shkurtë.	(One student is tall and another is short.)

(2) The particle e before the adjective when the adjective describes a feminine singular noun. Example:

Vajza âsht e mirë.	(The girl is good.)
Pênda âsht e verdhë.	(The pen is yellow.)
Nji nxânse âsht e gjatë dhe nji tjetër âsht e shkurtë.	(One student is tall and another is short.)

(3) The particle të before the adjective when the adjective describes a masculine plural noun. Example:

Djelmt janë të mirë.	(The boys are good.)
Lapsat janë të verdhë.	(The pencils are yellow.)
Disa nxânës janë të gjatë. dhe disa janë të shkurtë.	(Some boys are tall and some are short.)

(4) The particle të before the adjective when the adjective describes a feminine plural noun but at the same time an -a is added to the adjective after having dropped the "ë". Example:

Vajzat janë të mira.	(The girls are good.)
Pêndat janë të verdha.	(The pens are yellow.)
Disa nxânse janë të gjata dhe disa janë të shkurta.	(Some students are tall and some are short.)

Remark. In example (2) the adjective describes a noun feminine singular; that is why it has an e as connecting particle, but the adjective is just the same as when it described a noun masculine singular (compare the examples in (1)). When an adjective with a connecting particle ends with -m and describes a feminine singular noun one must add an -e to the -m. Example:

Ky djalë âsht i martuem.	(This young man is married.)
Kjo vajzë âsht e martueme.	(This young girl is married.)
Këta djelm janë të martuem.	(These young boys are married.)
Këto vajza janë të martueme.	(These young girls are married.)

b. The adjectives without connecting particle are simpler, and there are only three forms.

(1) When the adjective describes a masculine singular noun. Example:

Unë jam shqiptâr.	(I am Albanian.)
Ai âsht amerikan.	(He is American.)
Ky çibuk âsht karakteristik.	(This pipe is characteristic.)

(2) When it describes either a feminine noun singular or plural. The feminine is formed by adding -e to the masculine singular. Example:

Ajo âsht shqiptare.	(She is Albanian.)
Ato janë shqiptare.	(They are Albanian.)
Mësuesja âsht amerikane.	(The teacher is American.)
Mësueset janë amerikane.	(The teachers are American.)
Kjo pikturë âsht karakteristikë.	(This picture is characteristic.)
Këto piktura janë karakteristikë.	(These pictures are characteristic.)

(3) When it describes a masculine plural noun. The form is obtained by adding -ë to the singular masculine. Example:

Na jemi shqiptarë.	(We are Albanian.)
Ata janë amerikanë.	(They are American.)
Këta çibukë janë karakteristikë.	(These pipes are characteristic.)

Remark. An adjective without a connecting particle may have a different ending (in the masculine singular, of course), the most common of which are:

-k	-	ushtarak, -e ushtarakë	(military)
		politik, -e politikë	(politic)
-n	-	amerikan, -e amerikanë	(American)
		gjerman, -e gjermanë	(German)
-af	-	shqiptár, -e shqiptarë	(Albanian)
		luftár, -e luftarë	(warrior)
-uer	-	In this case the group -uer changes into -or before taking -e in feminine and in the masculine plural. Example:	
		punëtuer, punëtore punëtorë	(hard worker)
		krysuer, kryesore kryesorë	(main, principal)

Very important annotation. In the dialogue you will notice that the adjectives are located after the verb to be. These adjectives are called Predicate Adjectives. Examine the examples below that have been given previously:

(1) Ky djalë âsht i mirë.
(2) Vajza ime âsht e bukur.
(3) Këta djelm janë të gjatë.
(4) Pêndat e mija janë të verdha.
(5) Mësuesi âsht shqiptár.
(6) Mësuesja âsht gjermane.

When the adjective is used predicatively (we repeat, with the verb to be) it describes a noun only in the nominative case because with the verb to be it is impossible to build another case. That is why the adjective has four forms: two for the number and two for the gender. Example:

i bukur, e bukur, të bukur, të bukura

Note: The connecting particles are a peculiarity of the Albanian language; they cannot be translated into English.

PJESA E PESTË
USHTRIME GRAMATIKORE

XXIII
FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

1. A jam unë i pasun?
Po, ju jeni i pasun.
A jeni ju i pasun?
Jo, unë nuk jam i pasun.
A âsht oficeri i pasun?
Po, oficeri âsht i pasun.
A âsht nënoficeri i pasun?
Jo, nënoficeri âsht i vorfën.
A âsht nxânsi i vorfën?
Po, nxânsi âsht i vorfën.
A âsht mësuesi i rândësishëm.
Po, mësuesi âsht i rândësishëm?
A âsht fjalori i rândësishëm?
Po, fjalori âsht shumë i rândësishëm.
A âsht libri i rândësishëm?
Po, edhe libri âsht i rândësishëm.
A âsht mali i naltë?
Po, mali asht i naltë.
A âsht nxânsi i keq?
Jo, nxânsi nuk âsht i keq.
A âsht marshalli i keq?
Jo, as marshalli nuk âsht i keq.
A âsht pjepni i keq?
Po, pjepni âsht i keq.

2. A janë mësuesit të pasun?
Jo, mësuesit janë të vorfën.
Po ushtarët, a janë të pasun?
Jo, as ushtarët nuk janë të pasun.
A janë oficerat të rândësishëm?
Po, oficerat janë të rândësishëm.
A janë mësuesit të rândësishëm?
Po, edhe mësuesit janë të rândësishëm.
A janë pjepnat të këqij?
Po, pjepnat janë të këqij.
A janë rradhorët të këqij?
Jo, rradhorët nuk janë të këqij.
A janë filxhanat të këqij?
Jo, filxhanat nuk janë të këqij.
A janë nxânsit të këqij?
Jo, nxânsit nuk janë të këqij.

3. A âsht Kalifornija vend maluer?
Po, Kalifornija âsht vend maluer.
A âsht Shqipnija vend maluer?
Po, Shqipnija âsht vend maluer.
A ka Amerika vende malore dhe toka pjellore?
Po, Amerika ka vende malore dhe toka pjellore.
Cili vend ka toka pjellore?
Amerika ka toka pjellore.

4. A âsht mësuesja e pasun?
Po, mësuesja âsht e pasun.
A âsht nxânsja e pasun?
Jo, nxânsja âsht e vorfën.
A âsht vajza e vorfën?
Po, vajza âsht e vorfën.
A âsht e butë klima në Monterey?
Po, në Monterey klima âsht e butë.
Po në Carmel, a âsht klima e butë?
Po, edhe në Carmel klima âsht e butë.
A âsht tryeza e naltë?
Po, tryeza âsht e naltë.
Po karriga, a âsht e naltë?
Po, edhe karriga âsht e naltë.
A âsht mësuesja e martueme?
Po, mësuesja âsht e martueme.
A âsht nxânsja e fejueme?
Po, nxânsja âsht e fejueme.
Po vajza, a âsht e fejueme?
Po, edhe vajza âsht e fejueme.
A âsht nxânsja e keqe?
Jo, nxânsja nuk âsht e keqe.
A âsht mësuesja e keqe?
Jo, mësuesja nuk âsht e keqe.
A âsht vajza e keqe?
Jo, vajza nuk âsht e keqe.
A âsht pênda e keqe?
Po, pênda âsht e keqe.
A âsht pema e keqe?
Po, pema âsht e keqe.

5. A janë mësueset të pasuna?
Po, mësueset janë të pasuna.
Po nxânset, a janë të pasuna?
Jo, nxânset nuk janë të pasuna.
A janë vajzat të vorfna?
Po, vajzat janë të vorfna.
A janë tryezat të nalta?
Po, tryezat janë të nalta.
Po karrigat, a janë të nalta?
Po, edhe karrigat janë të nalta.

A janë mësueset të martueme?
Po, mësueset janë të martueme.
A janë nxânset të fejueme?
Po, nxânset janë të fejueme.
Po vajzat, a janë të fejueme?
Po, edhe vajzat janë të fejueme.
A janë vajzat të këqija?
Jo, vajzat nuk janë të këqija.
A janë nxânset të këqija?
Jo, nxânset nuk janë të këqija.
A janë mësueset të këqija?
Jo, mësueset nuk janë të këqija.
A janë pëndat të këqija?
Po, pëndat janë të këqija.
A janë pemët të këqija?
Po, pemët janë të këqija.

6. A kuptoni kur flas shqip?
Po, unë kuptoj kur flitni shqip.
A kupton shoku juej kur flas shqip?
Po, shoku im kupton kur flitni shqip.
A kuptoni ju dhe shoku juej kur flas gjermanisht?
Jo, unë dhe shoku im nuk kuptojmë kur flitni gjermanisht.
A kuptojnë nxânsit kur unë flas shqip?
Po, nxânsit kuptojnë kur ju flitni shqip.
A e kuptoni mësimin?
Po, unë e kuptoj mësimin.
A e kuptoni dialogun?
Po, unë e kuptoj dialogun.
A e kuptoni mësuesin?
Po, unë e kuptoj mësuesin.
A e kuptoni oficerin?
Po, unë e kuptoj oficerin.
A e kuptoni mësuesen?
Po, unë e kuptoj mësuesen.
A e kuptoni nxânsen?
Po, unë e kuptoj nxânsen.
A i kuptoni mësuesit?
Po, unë i kuptoj mësuesit.
A i kuptoni mësimet?
Po, unë i kuptoj mësimet.
A i kuptoni dialogët?
Po, unë i kuptoj dialogët.
A i kuptoni oficerat?
Po, unë i kuptoj oficerat.

PJESA E PESTË
COPË LEXIMI

XXIII
FIFTH PART
READING TEXT

Shqipnija nuk âsht nji vend shumë i pasun. Ka krahina që janë mjaft të pasuna e krahina tjera që janë të vorfna. Shumica e popullit shqiptâr janë bujq, por prodhimet e bujqësís nuk janë të mjaftueshme, mbasi Shqipnija, në përgjithësí, âsht vend maluer.

Shqipnija ka shumë male të nalta. Ndër këto krahina dimni âsht shumë i ftofët. Gjatë bregut të detit klima âsht e butë.

Unë jam nga Durrsi. Skelja e Durrsit âsht shumë e rândësishme për Shqipnín.

QUESTIONS - PYETJE

1. A âsht Shqipnija nji vend shumë i pasun?
2. Cili vend nuk âsht shumë i pasun?
3. A ka krahina që janë mjaft të pasuna?
4. A ka krahina tjera që janë të vorfna?
5. Cilët janë bujq?
6. Çka janë shumica e popullit shqiptâr?
7. Shumica e cilit popull janë bujq?
8. Cilat prodhime nuk janë të mjaftueshme?
9. Cili vend âsht, në përgjithësí, vend maluer?
10. Ç' vend âsht Shqipnija, në përgjithësí?
11. Cili vend ka shumë male të nalta?
12. Sa male të nalta ka Shqipnija?
13. Në cilat krahina dimni âsht shumë i ftofët?
14. Qysh âsht dimni ndër këto krahina?
15. Qysh âsht klima gjatë bregut të detit?
16. Në ç'vend të Shqipnís klima âsht e butë?
17. Prej nga jam unë?
18. Kush âsht nga Durrsi?
19. Cila skele âsht shumë e rândësishme për Shqipnín?
20. Për cilin vend âsht shumë e rândësishme skelja e Durrsit?

PJESA E GJASHTË
DETYRË SHTËPIJE

XXIII
SIXTH PART
HOMEWORK

A. Answer the following questions:

1. Ç'farë ngjyre ka lapsi?
2. Ç'farë ngjyre ka pênda?
3. Ç'farë ngjyre kanë lapsat?
4. Ç'farë ngjyre kanë pêndat?
5. Ç'kombsije jeni ju?
6. Ç'kombsije âsht mësuesi juej?
7. Ç'kombsije janë nxânsit në këtë shkollë?
8. Ç'kombsije janë mësuesit tuej?

B. Translate the following questions:

9. The book is torn.
10. That girl is engaged.
11. These two pocketknives are different.
12. Those two pens are different.

For tape recording work record both questions and answers of part A.

ashtu	(adv.)	in that way
atëherë	(adv.)	then, in that case, therefore, at that time
breg, -u brigje, -t	(m.)	coast, shore, bank (of a river, lake, stream)
bujk, -u bujq, -t	(m.)	farmer
bujqësí, -ja	(f.)	agriculture
i, e, të butë të buta	(adj.m.&f.)	mild, soft, tender, gentle, tame, docile, cultivated
dét, -i dete, -t	(m.)	sea
Durrës, Durrsi	(m.)	port in Albania
durrsak, -e durrsakë	(adj.m.&f.)	native of Durrës
gjetiu	(adv.)	elsewhere, somewhere else
i keq, e keqe të këqij, të këqija	(adj.m.&f.)	bad
klimë, -a klima, -t	(f.)	climate
krahinë, -a krahina, -t	(f.)	region, district, province
me kuptue (unë kuptoj)	(v.)	to understand, comprehend
maluer, malore malorë	(adj.m.&f.)	mountainous, highland
i, të mjaftueshëm e, të mjaftueshme	(adj.m.&f.)	sufficient, adequate

i, e, të naltë të nalta	(adj.m.&f.)	high
i, e, të pasun të pasuna	(adj.m.&f.)	rich, wealthy
në përgjithësí	(adv.)	in general, generally
përkundrazi	(adv.)	on the contrary
pjelluer, pjellore pjellorë	(adj.m.&f.)	fertile, productive
popull, -i popuj, -t	(m.)	people
prodhim, -i prodhime, -t	(m.)	product, production
pyetje, -a pyetje, -t	(f.)	question
i, të rândësishëm e, të rândësishme	(adj.m.&f.)	important
shumicë, -a	(f.)	majority, quantity, crowd, throng, a lot of
tokë, -a tokë, -t	(f.)	land, earth
i, e, të vorfën të vorfna	(adj.m.&f.)	poor (not rich)

Notes:

ashtu âsht	it is correct
me çka merret?	what is his main occupation, what does he do for a living
duhet të jenë	should be, must be

POGRADECI

PJESA E PARË
USHTRIME GRAMATIKORE PARAPRAKE

FIRST PART
GRAMMAR PERCEPTION DRILL

1. A shkon në shkollë nji djalë i mirë?
Po, nji djalë i mirë shkon në shkollë.
A âsht jashtë nji ushtâr i rí?
Po, nji ushtâr i rí âsht jashtë.
A âsht mbi tryezë nji laps i gjatë?
Po, nji laps i gjatë âsht mbi tryezë.
A kushton shumë nji sahat i bukur?
Po, nji sahat i bukur kushton shumë.
A âsht nji dialog i gjatë i vështirë?
Po, nji dialog i gjatë âsht i vështirë.
A âsht i bukur nji qytet karakteristik?
Po, nji qytet karakteristik âsht i bukur.
A nxên anglisht nji oficer durrsak?
Po, nji oficer durrsak nxên anglisht.
A âsht ky nji ushtâr i fejuem?
Po, ai âsht nji ushtâr i fejuem.
A âsht i mirë djathi i njomë?
Po, djathi i njomë âsht i mirë.

2. A keni ju nji djalë të mirë?
Po, unë kam nji djalë të mirë.
A shifni jashtë nji ushtâr të rí?
Po, unë shof jashtë nji ushtâr të rí.
A kam unë mbi tryezë nji laps të gjatë?
Po, ju keni mbi tryezë nji laps të gjatë.
A ka ai nji sahat të bukur?
Po, ai ka nji sahat të bukur.
A kemi na për nesër nji dialog të gjatë?
Po, na kemi për nesër nji dialog të gjatë.
A banoni ju në nji qytet karakteristik.
Po, unë banoj në nji qytet karakteristik?
A njifni jù nji oficer durrsak?
Po, unë njof nji oficer durrsak.
A kemi na në klasë nji ushtâr të fejuem?
Po, na keni në klasë nji ushtâr të fejuem.
A hani ju djathë të njomë?
Po, unë hâ djathë të njomë.

3. A shkojnë në shkollë disa djelm të mirë?
Po, disa djelm të mirë shkojnë në shkollë.
A janë jashtë disa ushtarë të rij?
Po, jashtë janë disa ushtarë të rij.
A janë mbi tryezë dy lapsa të gjatë?
Po, mbi tryezë janë dy lapsa të gjatë.

A kushtojnë shumë këta dy sahata të bukur?
Po, këta dy sahata të bukur kushtojnë shumë.
A janë të vështirë disa dialogë të gjatë?
Po, disa dialogë të gjatë janë të vështirë.
A kushtojnë shumë disa çibukë karakteristikë?
Po, disa çibukë karakteristikë kushtojnë shumë.
A nxânë anglisht disa oficera durrsakë?
Po, disa oficera durrsakë nxânë anglisht.
A janë këta dy ushtarë të fejuem?
Po, ata janë dy ushtarë të fejuem.
A janë këta djathna të njomë?
Po, ata janë djathna të njomë.

4. A keni ju djelm të mirë?
Po, unë kam djelm të mirë.
A shifni ju jashtë disa ushtarë të rij?
Po, unë shof jashtë disa ushtarë të rij.
A kam unë mbi tryezë dy lapsa të gjatë?
Po, ju keni mbi tryezë dy lapsa të gjatë.
A kanë ata sahata të bukur?
Po, ata kanë sahata të bukur.
A kemi na shpesh dialogë të gjatë?
Po, na kemi shpesh dialogë të gjatë.
A kanë Shqiptarët çibukë karakteristikë?
Po, Shqiptarët kanë çibukë karakteristikë.
A njifni ju dy oficera durrsakë?
Po, unë njof dy oficera durrsakë.
A kemi na në klasë dy ushtarë të fejuem?
Po, na kemi në klasë dy ushtarë të fejuem.
A hani ju djathna të njomë?
Po, unë hâ djathna të njomë.

5. A shkon në shkollë djali i mirë?
Po, djali i mirë shkon në shkollë.
A âsht jashtë ushtari i ri?
Po, ushtari i ri âsht jashtë.
A âsht mbi tryezë lapsi i gjatë?
Po, lapsi i gjatë âsht mbi tryezë.
A kushton shumë sahati i bukur?
Po, sahati i bukur kushton shumë.
A âsht dialogu i gjatë i vështirë?
Po, dialogu i gjatë âsht i vështirë.
A âsht qyteti karakteristik i bukur?
Po, qyteti karakteristik âsht i bukur.
A nxên anglisht oficeri durrsak?
Po, oficeri durrsak nxên anglisht.
A âsht këtu ushtari i fejuem?
Po, ushtari i fejuem âsht këtu.
A âsht djathi i njomë i freskët?
Po, djathi i njomë âsht i freskët.

6. A e shifni jashtë ushtarin e ri?
Po, unë e shof jashtë ushtarin e ri.
A e mbaj unë mbi tryezë lapsin e gjatë?
Po, ju e mbani mbi tryezë lapsin e gjatë.
A e mban ai sahatin e bukur në xhep?
Po, ai e mban sahatin e bukur në xhep.
A e kemi na për nesër dialogun e gjatë?
Po, na e kemi për nesër dialogun e gjatë.
A e njifni ju oficerin durrsak?
Po, unë e njof oficerin durrsak.
A pij unë duhan me çibukun karakteristik?
Po, ju pini duhan me çibukun karakteristik.
A flitni ju shpesh me ushtarin e fejuem?
Po, unë flas shpesh me ushtarin e fejuem.
A e hani ju djathin e njomë?
Po, unë e hâ djathin e njomë.

7. A shkojnë në shkollë djelmt e mirë?
Po, djelmt e mirë shkojnë në shkollë.
A janë jashtë ushtarët e rij?
Po, ushtarët e rij janë jashtë.
A janë mbi tryezë lapsat e gjatë?
Po, lapsat e gjatë janë mbi tryezë.
A kushtojnë shumë sahatat e bukur?
Po, sahatat e bukur kushtojnë shumë.
A janë të vështirë dialogët e gjatë?
Po, dialogët e gjatë janë të vështirë.
A kushtojnë shumë çibukët karakteristikë?
Po, çibukët karakteristikë kushtojnë shumë.
A nxânë anglisht oficerat durrsakë?
Po, oficerat durrsakë nxânë anglisht.
A janë këtu ushtarët e fejuem?
Po, ushtarët e fejuem janë këtu.
A janë të freskët djathnat e njomë?
Po, djathnat e njomë janë të freskët.

8. A i shifni jashtë ushtarët e rij?
Po, unë i shof jashtë ushtarët e rij.
A i mbaj unë mbi tryezë lapsat e gjatë?
Po, ju i mbani mbi tryezë lapsat e gjatë.
A i mban ai në syzë sahatat e bukur?
Po, ai i mban në syzë sahatat e bukur.
A i kemi na për nesër dialogët e gjatë?
Po, na i kemi për nesër dialogët e gjatë.
A i njifni ju oficerat durrsakë?
Po, unë i njof oficerat durrsakë.
A pijmë na duhan me çibukët karakteristikë?
Po, na pijmë duhan me çibukët karakteristikë.
A flitni ju shpesh me ushtarët e fejuem?
Po, unë flas shpesh me ushtarët e fejuem.

PJESA E DYTË
DIALOGU

XXIV
SECOND PART
DIALOGUE

1. Tungjatjeta!
2. Tungjatjeta, Zotní Treska! Ç'urdhënoni?

3. M'epni nji gjymës kilograma gjalp të frekët!
4. A dishroni djathë?

5. Sa kushton djathi i njomë?
6. Pesëdhetë lekë kilograma.

7. Qenka i shtrejtë djathi!
8. Asht djathë i mirë, por kam edhe djathë të lirë.

9. Jo, s'ka rândësí; m'epni nji kilogram djathë të njomë.
10. Si urdhënoni. Çka tjetër dishroni me blé?

11. A keni ullîj?
12. Si urdhënoni, kemi. Sa dishroni?

13. Si janë ullîjt e zez?
14. Shumë të mirë; urdhënoni nji ullî të zí e kërkonie!

15. Të mirë. M'epni dyqind gram ullîj të zez.
16. A dishroni sheqer, kafe, çaj, makarona?

17. Jo, nuk dishroj gjâ tjetër; ju falem nderës.
18. Zotní Treska, ku e keni djalin e madh? Nuk e kam pá këto ditë.

19. Djali i madh âsht i sëmundë.
20. Çka ka?

21. Ka nji grip të rândë.
22. Si âsht djali i vogël?

23. Djalin e vogël e kam dërgue ke prindët e mij.
24. Harxhi âsht gati; urdhënoni! Ju falem nderës, Zotní Treska!

PJESA E DYTË
DIALOGU

SECOND PART
DIALOGUE

Idiomatic Translation - Përkëthim i lirë

1. Hello!
2. Hello, Mr. Treska! May I help you?

3. Give me half a kilogram of (fresh) butter!
4. Do you want some cheese?

5. How much does the fresh cheese cost?
6. Fifty leks a kilogram.

7. Gee! The cheese is expensive!
8. It is good cheese, but I also have cheaper cheese.

9. No, it does not matter. Give me a kilogram of fresh cheese.
10. Yes Sir! What else do you wish to buy?

11. Do you have olives?
12. Yes Sir, we have. How much do you want?

13. How are the black ones?
14. They are very good, have one and taste it.

15. Good! Give me two hundred grams of black olives.
16. Do you want any sugar, coffee, tea or macaroni?

17. No, I do not want anything else, thank you!
18. Mr. Treska, where is your oldest son? I have not seen him lately.

19. He is sick.
20. What is wrong with him?

21. He has a bad case of flu.
22. How is the youngest boy?

23. I have sent him to my parents.
24. The groceries are ready, here you are. Thank you Mr. Treska!

TRESKA!
½ kilo BUTTER
50 = 1 kilo
50!
1 kilo
200 G
SUGAR
COFFEE
TEA
FLU

PJESA E TRETË
ANALIZË GRAMATIKORE

XXIV
THIRD PART
GRAMMAR ANALYSIS

ADJECTIVES.

1. In the previous lesson we studied the Predicate Adjective. They are adjectives which follow the verb to be and they agree with the noun-subject in gender and number. For example:

a. Djali âsht i mirë (describing a noun masculine singular)

b. Vajza âsht e mirë (describing a noun feminine singular)

c. Djelmt janë të mirë (describing a noun masculine plural)

d. Vajzat janë të mira (describing a noun feminine plural)

In each sentence above we have an adjective in four different forms, each different according to what noun it describes. However, for them all we ask just one type of question:

a. Qysh âsht djali? Djali âsht i mirë.
b. Qysh âsht vajza? Vajza âsht e mirë.

c. Qysh janë djelmt? Djelmt janë të mirë.
d. Qysh janë vajzat? Vajzat janë të mira.

2. Now, look at the following sentences carefully:

a. Nji djalë i mirë studjon.

b. Djali i mirë âsht në klasë.

c. Disa djelm të mirë studjojnë përditë.

d. Djelmt e mirë kanë shkue në shtëpí.

e. Unë kam nji djalë të mirë.

f. Ai e njef djalin e mirë.

g. Na kemi dy djelm të mirë.

h. Ata nuk i njofin djelmt e mirë.

Remark I. In each of the above sentences the adjective (underlined) is not placed after the verb to be. On the contrary, the adjective is placed before the verb, right after the noun. Here however, the adjective does not describe the noun, but it qualifies it. This type of adjective, when it qualifies the noun, is said to be used "attributively".

Remark II. From sentence a. to h., the adjective have changed. This is the reason why:

The adjective used attributively agrees with the noun it qualifies not only in number and gender but also in form and case. In other words, the adjective used attributively is declined with the noun it qualifies. The connecting particle is the only part of the adjective that is declined. When an adjective has no connecting particle it is not declined. The cases you know so far are the nominative and the accusative with their four forms - singular indefinite and definite, plural indefinite and definite.

At this point let us see how the connecting particle changes when it is declined with the noun.

When the noun is masculine

INDEFINITE

	SINGULAR	PLURAL
nominative:	nji djalë i mirë	disa djelm të mirë
accusative:	nji djalë të mirë	disa djelm të mirë

DEFINITE

nominative:	djali i mirë	djelmt e mirë
accusative:	djalin e mirë	djelmt e mirë

As you can see, e and të (connecting particles) have nothing to do with the gender or the number as you saw in the other type of the adjective, when it was used predicatively.

Other examples:

Singular indefinite

nominative: Nji djalë i mirë shkon në shkollë.
Nji libër i bukur kushton shumë.
Ky âsht nji filxhan i bardhë.

accusative: Unë njof nji djalë të mirë.
Ai ka nji libër të bukur.
Unë kam nji filxhan të bardhë.

Singular definite

nominative: Djali i mirë shkon në shkollë.
Libri i bukur kushton shumë.
Ky âsht filxhani i bardhë.

accusative: Unë e njof djalin e mirë.
Ai e ka librin e bukur në xhep.
Unë pij me filxhanin e bardhë.

Plural indefinite

nominative: Disa djelm të mirë shkojnë në shkollë.
Disa libra të bukur kushtojnë shumë.
Këta janë filxhana të bardhë.

accusative: Unë njof disa djelm të mirë.
Ai ka disa libra të bukur.
Unë kam disa (dy, tre) filxhana të bardhë.

Plural definite

nominative: Djelmt e mirë shkojnë në shkollë.
Librat e bukur kushtojnë shumë.
Këta janë filxhanat e bardhë.

accusative: Unë i njof djelmt e mirë.
Ai i ka librat e bukur në raft.
Unë pij me filxhanat e bardhë.

NOUNS

From the oral drill and vocabulary in this lesson you will notice that many nouns lack a plural and some a singular. It would not be hard to understand this fact since the English language has many of these nouns. For example: sheqer, çaj, gjalp, are substances made up of very small grains; in order to show quantity we have to say: shumë, pak, 5 kilogram sheqer, gjalp, etc. Some of this type of nouns have a plural form, in this case, their plural form means that there are more than one kind of that substance. For example:

Në dyqan ka shumë djathna (In the store there are many kinds of cheese; not great quantity of cheese).

Miellnat janë të mirë në Shqipni (In Albania the kinds of flour are good).

PJESA E KATËRTË
USHTRIME GRAMATIKORE

XXIV
FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

1. Çfarë sahati âsht ky?
Ai âsht nji sahat i shtrêjtë.
Çfarë libri âsht ky?
Ai âsht nji libër i lirë.
Çfarë uji âsht ky?
Ai âsht ujë i freskët.
Çfarë djathi âsht ky?
Ai âsht djathë i njomë.
Çfarë lapsi âsht ky?
Ai âsht nji laps i zî.

2. Çfarë sahati keni në xhep?
Unë kam në xhep nji sahat të shtrêjtë.
Çfarë libri lexoni ju?
Unë lexoj nji libër të bukur.
Çfarë uji pini ju?
Unë pij ujë të freskët.
Çfarë djathi hani?
Unë ha djathë të njomë.
Me çfarë lapsi shkrueni?
Unë shkruej me laps të zî.

3. Çfarë sahatash janë këta?
Ata janë sahata të shtrêjtë.
Çfarë librash janë këta?
Ata janë libra të lirë.
Çfarë ullîjsh janë këta?
Ata janë ullîj të zez.
Çfarë djathnash janë këta?
Ata janë djathna të njomë.
Çfarë lapsash janë këta?
Ata janë lapsa të kaltërt.

4. Çfarë sahatash keni ju?
Unë kam sahata të shtrêjtë.
Çfarë librash lexoni ju?
Unë lexoj libra të bukur.
Çfarë ullîjsh hani ju?
Unë ha ullîj të zez.
Çfarë djathnash hani ju?
Unë ha djathna të njomë.
Me çfarë lapsash shkrueni?
Unë shkruej me lapsa të kaltërt.

5. Ku âsht sahati i shtrêjtë?
Sahati i shtrêjtë âsht në xhep.
Ku âsht libri i lirë?
Libri i lirë âsht në raft.
Ku âsht uji i freskët?
Uji i freskët âsht në shishe.
Qysh âsht djathi i njomë?
Djathi i njomë âsht shumë i mirë.
Ku âsht lapsi i zî?
Lapsi i zî âsht në tryezë.

6. Ku e keni sahatin e shtrêjtë?
Unë e kam sahatin e shtrêjtë në xhep.
Ku e keni librin e bukur?
Unë e kam librin e bukur në shtëpî.
Ku e mbani djathin e njomë?
Unë e mbaj djathin e njomë në pjatë.
Ma cilin laps shkrueni?
Unë shkruej me lapsin e zî.

7. Ku janë sahatat e shtrêjtë?
Sahatat e shtrêjtë janë në xhep.
Ku janë librat e lirë?
Librat e lirë janë në raft.
Ku janë ullîjt e zez?
Ullîjt e zez janë në pjatë.
Ku janë djelmt e sëmundë?
Djelmt e sëmundë janë në shtëpî.

8. Ku i keni sahatat e shtrêjtë?
Unë i kam sahatat e shtrêjtë në xhep.
Ku i keni librat e bukur?
Unë i kam librat e bukur në raft.
Ku i mbani ullîjt e zez?
Unë i mbaj ullîjt e zez në raft.
Me cilët lapsa shkrueni?
Unë shkruej me lapsat e zez.

9. Çka keni?
Jam i sëmundë.
Çka ka Zotnî Kapteri?
Edhe Zotnî Kapteri âsht i sëmundë.
Çka kanë nxânsit?
Nxânsit janë të sëmundë; ata kanë grip.
Çka ka mësuesi?
Edhe mësuesi ka grip.

10. Zotni _____.
Urdhënoni!
A keni nji pëndë, ju lutem?
Si urdhënoni, Zotni Mësues.
Zotni Treska!
Urdhënoni, Zotni!
Kërkonie gjellën, ju lutem!
Si urdhënoni, Zotni.
A keni nji cingare?
Si urdhënoni, kam. Urdhënoni nji cingare!
A dini me folë shqip?
Si urdhënoni, Zotni.
A dini me folë anglisht?
Si urdhënoni, Zotni.
Tungjatjeta! Urdhënoni, Zotni!

11. Çka dishroni, Zotni?
Unë dishroj me blé nji kg. djathë të njomë.
Çka dishron shoku juej?
Shoku im dishron me blé ullinj të zez.
Çka tjetër dishroni me blé ju dhe shoku juej?
Unë dhe shoku im dishrojmë me blé: sheqer, çaj, kafe e makarona.
Çka dishrojnë ushtarët me blé?
Ushtarët dishrojnë me blé dy shishe venë.

12. A dërgoni letra në shtëpi?
Po, unë dërgoj letra në shtëpi.
A dërgon Zotni Kapiteni paqeta në shtëpi?
Po, Zotni Kapiteni dërgon paqeta në shtëpi.
A dërgoni ju dhe shoku juej paqeta në shtëpi për Krishtlindje?
Po, unë dhe shoku im dërgojmë paqeta në shtëpi për Krishtlindje.
Po, shokët tjerë, a dërgojnë paqeta në shtëpi për Krishtlindje?
Po, edhe shokët tjerë dërgojnë paqeta në shtëpi për Krishtlindje.

Zotní Treska ësht punëtuer në nji fabrikë të vogël në Tiranë; ësht i martuem dhe ka dy djelm, që i quejnë Fatmir dhe Petrit. Zotní Treska e ka dërgue djalin e vogël, Petritin, ke prindët e tij sepse Fatmiri ësht i sëmundë me grip.

Zakonisht, harxhin e shtëpís e blén Zoja Treska, por mbasi Fatmiri ësht në shtëpí vetëm, i sëmundë, Zotní Treska shkon në qytet me blé harxh. Ai blén së pari nji gjymës kilogrami gjalp të freskët dhe nji kilogram djathë të njomë. Mandej merr nji ullí të zí, e kërkon dhe mbasi janë të mirë, blén dyqind gram ullíj. Kur Zotní Treska dhe zoja e tij hanë mëngjes dishrojnë me pasë edhe ca ullíj me hangër.

QUESTIONS - PYETJE

1. Çka punon Zotni Treska?
2. Ku punon Zotni Treska?
3. Ku ësht kjo fabrikë e vogël?
4. Kush ësht i martuem?
5. Sa fëmijë ka?
6. Si i quejnë djelmt?
7. Cili ësht djali i madh?
8. Ku e ka dërgue Petritin Zotni Treska?
9. Kë ka dërgue Zotni Treska ke prindët e tij?
10. Pse e ka dërgue Zotni Treska Petritin ke prindët e tij?
11. Çka ka Fatmiri?
12. Kush e blén harxhin e shtëpis, zakonisht?
13. Çka blén Zoja Treska, zakonisht?
14. Kush ësht në shtëpi vetëm, i sëmundë?
15. Pse shkon Zotni Treska në qytet me blé harxh?
16. Çka blén ai së pari?
17. Sa gjalp të freskët dhe sa djathë të njomë blén ai?
18. Çfarë gjalpi dhe çfarë djathi blén Zotni Treska?
19. Çfarë ullini merr ai mandej?
20. Çka bën ai me ullinin e zi?
21. Qysh janë ullijt e zez?
22. Sa gram ullij të zez blén?
23. Cilët dishrojnë me pasë edhe ca ullij kur hanë mëngjes?
24. Kur hanë ullij Zotni Treska dhe zoja e tij?

PJESA E GJASHTË
DËTYRË SHTËPIJE

XXIV
SIXTH PART
HOMEWORK

Translate the following sentences into Albanian:

1. There are green and black olives.
2. The green olives are small, the black olives are large.
3. I have two brothers but only one is married. The married brother has two beautiful children.
4. On the yellow table are three blue books.
5. Do you often eat bread with fresh butter?
6. Have a cigarette!
7. Yes, Sir! It is correct.
8. How do I read?

PJESA E SHTATË
FJALORI

me blé (unë blêj)	(v.)	to buy
çaj, -i	(m.)	tea
me dërgue (unë dërgoj)	(v.)	to send
me dishrue (unë dishroj)	(v.)	to desire, wish
djathë, -i djathna, -t	(m.)	cheese
dyqind	(adj.)	two hundred
m'epni!	(v.)	give me!
i, e, të freskët të freskëta	(adj.m.&f.)	fresh, cool
gram, -i gram, -t	(m.)	gram (1/1000 of a kilogram; 1 ounce equal to 28 grams)
grip, -i	(m.)	influenza (flu)
gjalp, -i	(m.)	butter
harxh, -i harxhe, -t	(m.)	groceries, provisions, food, expense, outlay
me kërkue (unë kërkoj)	(v.)	to ask for, look for, seek for, search for, require for, to taste
kilogram, -i kilogram, -t	(m.)	kilogram (equal to 2.2 pounds)
makarona, -t	(f.pl.)	macaroni
i, e, të njomë të njoma	(adj.m.&f.)	fresh, moist, damp, young, soft

i, e, të rândë të rânda	(adj.m.&f.)	heavy, serious, severe
rândësí, -ja	(f.)	importance
i, e, të sëmundë të sëmunda	(adj.m.&f.)	sick, ill
si	(adv.)	how
sheqer, -i	(m.)	sugar
i, e, të shtrêjtë të shtrêjta	(adj.m.&f.)	expensive, dear
ullí, -ni ullíj, -t	(m.)	olive (fruit and tree)
i zí, e zezë të zez, të zeza	(adj.m.&f.)	black

Notes:

Ç'urdhënoni?	what would you like to have? may I help you?
Si urdhënoni!	Yes, Sir! (after an order or in agreement)
Qenka i shtrêjtë djathi!	Gee! The cheese is expensive!
S'ka rândësí	It is not important, does not matter, never mind
Ku e keni....?	Where is your ....?
Çka ka?	What is the matter with him? What is wrong with him?

PJESA E PARË
USHTRIME GRAMATIKORE PARAPRAKE

FIRST PART
GRAMMAR PERCEPTION DRILL

1. A shkon nji vajzë e mirë në shkollë përditë?
Po, nji vajzë e mirë shkon në shkollë përditë.
A banon nji mësuese e gjatë në Monterey?
Po, nji mësuese e gjatë banon në Monterey.
A banon nji vajzë e fejueme në qytet?
Po, nji vajzë e fejueme banon në qytet.
Po nji shoqe e martueme, a banon në qytet?
Po, nji shoqe e martueme banon në qytet.
Ku ha nji mësuese durrsake?
Nji mësuese durrsake ha në mensë.

2. Sa kushton shtëpija e bardhë?
Shtëpija e bardhë kushton shumë.
Sa kushton goma e kuqe?
Goma e kuqe kushton pak.
Sa kushton brusha e zezë?
Edhe brusha e zezë kushton pak.
Sa ditë në javë shkon në shkollë vajza e bukur?
Vajza e bukur shkon në shkollë pesë ditë në javë.
Ku banon mësuesja durrsake?
Mësuesja durrsake banon në qytet.
A shkon në shkollë shoqja e martueme?
Jo, shoqja e martueme nuk shkon në shkollë.

3. A shifni nji grue të bukur në pikturë?
Po, në pikturë shof nji grue të bukur.
A shifni nji vajzë të gjatë në rrugë?
Po, unë shof nji vajzë të gjatë në rrugë.
A njifni nji mësuese të martueme?
Po, unë njof nji mësuese të martueme.
A shifni nji vajzë durrsake përditë?
Po, unë shof nji vajzë durrsake përditë.
A njifni nji grue shqiptare?
Po, unë njof nji grue shqiptare.

4. A e shifni gomën e kuqe?
Po, unë e shof gomën e kuqe.
A e shifni mësuesen e gjatë përditë?
Po, unë e shof mësuesen e gjatë përditë.
A e shifni shtëpín e bardhë?
Po, unë e shof shtëpín e bardhë.
A e shifni kutín e zezë?
Po, unë e shof kutín e zezë.
A e njifni nxânsen durrsake?
Po, unë e shof nxânsen durrsake.

A e njifni mësuesen shqiptare?
Po, unë e njof mësuesen shqiptare.

5. A shkojnë disa vajza të mira në shkollë përditë?
Po, disa vajza të mira shkojnë në shkollë përditë.
A banojnë disa mësuese të bukura në Monterey?
Po, disa mësuese të bukura banojnë në Monterey.
A nxânë anglisht disa vajza durrsake?
Po, disa vajza durrsake nxânë anglisht.
A flasin anglisht disa grá shqiptare?
Po, disa grá shqiptare flasin anglisht.
A punojnë në qytet disa vajza të fejueme?
Po, disa vajza të fejueme punojnë në qytet.
A punojnë në zyrë disa grá të martueme?
Po, disa grá të martueme punojnë në zyrë.

6. A shkojnë vajzat e mira në shkollë përditë?
Po, vajzat e mira shkojnë në shkollë përditë.
A banojnë vajzat e fejueme në qytet?
Po, vajzat e fejueme banojnë në qytet.
A hanë grát e martueme në mensë?
Po, grát e martueme hanë në mensë.
A kushtojnë shumë gomat e kuqe?
Jo, gomata e kuqe nuk kushtojnë shumë.
Sa kushtojnë franxhollat e nxehta?
Franxhollat e nxehta kushtojnë nga dhetë lekë.

7. A shifni disa vajza të mira përditë?
Po, unë shof disa vajza të mira përditë.
A shifni disa mësuese të bukura?
Po, unë njof disa mësuese të bukura.
A njifni disa vajza të fejueme?
Po, unë njof disa vajza të fejueme.
A shifni disa vajza durrsake përditë?
Po, unë shof disa vajza durrsake përditë.
A njifni disa mësuese shqiptare?
Po, unë njof disa mësuese shqiptare.
A shifni disa goma të kuqe mbi tryezë?
Po, unë shof disa goma të kuqe mbi tryezë.
A shifni disa brusha të zeza në pikturë?
Po, unë shof disa brusha të zeza në pikturë.
A shifni disa shtëpí të bardha në qytet?
Po, unë shof disa shtëpí të bardha në qytet.

8. A i njifni vajzat e bukura?
Po, unë i njof vajzat e bukura.
A i shifni shtëpít e bardha?
Po, unë i shof shtëpít e bardha.

A i njifni nxânset durrsake?
Po, unë i njof nxânset durrsake.
A i shifni vajzat e fejueme përditë?
Po, unë i shof vajzat e fejueme përditë.
Ku i bleni gomat e kuqe?
Unë i blêj gomat e kuqe në dyqan.
Po gozhdat e gjata, ku i bleni?
Edhe gozhdat e gjata i blêj në dyqan.
Ku i mbani pêndat e zeza?
Unë i mbaj pêndat e zeza në syzë.
Ku i mbani paqetat e mëdhaja?
Unë i mbaj paqetat e mëdhaja në dhomë.

9. Në ç'orë vîni në klasë në mëngjes?
Unë vîj në klasë n'orën tetë në mëngjes.
Në ç'orë shkoni në shtëpí në mëngjes?
Në mëngjes unë shkoj në shtëpí n'orën njimëdhetë.
Në ç'orë vjen mësuesi në klasë?
Mësuesi vjen në klasë n'orën tetë në mëngjes.
Në ç'orë shkon mësuesi në shtëpí?
Mësuesi shkon në shtëpí n'orën dymëdhetë.
Në ç'orë vîni ju dhe shoku juej në klasë mbasdreke?
Unë dhe shoku im vîjmë në klasë n'orën nji mbasdreke.
Po, shokët tjerë, kur vîjnë në klasë mbasdreke?
Edhe shokët tjerë vîjnë në klasë n'orën nji mbasdreke.

PJESA E DYTË
DIALOGU

XXV
SECOND PART
DIALOGUE

1. Due me marrë me qirá nji shtëpí tjetër.
2. Me sa dhoma e doni?

3. Me trí dhoma fjetje, kuzhinë, banjë dhe dhomë pritje.
4. Pse kaq shumë dhoma fjetje?

5. Prindët e grues duen me ardhë në Kaliforní me ndejtë ca kohë.
6. E kuptoj; zoja do nji dhomë fjetje për ta.

7. A njifni ndokênd që ep shtëpí me qirá?
8. Po, njof nji njerí që ka nji shtëpí të mirë me trí dhoma fjetje.

9. A âsht e mobilueme?
10. Po, por nuk ka shumë mobilje.

11. Sa mobilje ka?
12. Dy shtretën, nji sofa, dy kolltukë, stufë e frigorifer.

13. Na duem edhe tre shtretën tjerë.
14. Ju ap unë nji shtrat të gjânë dhe dy të ngushtë, në qoftë se doni.

15. Për sa kohë m'i epni?
16. Për nja tre a katër muej.

17. Shumë mirë, ju falem nderës. A ka mundësí me e pá këtë shtëpí?
18. Sigurisht! A doni me ardhë me mue tash?

19. Po. Tash vjen grueja dhe shkojmë të tre.
20. Mirë. Kur vîjnë fëmijët nga shkolla?

21. Kur vîjmë na në shtëpí nga puna vîjnë edhe ata.
22. Në ç'orë vîni ju?

23. Unë vîj n'orën pesë; grueja vjen dhetë minuta mâ vonë.
24. Kishem me dashë me pasë edhe unë nji orár të tillë!

PJESA E DYTË
DIALOGU

XXV
SECOND PART
DIALOGUE

Idiomatic Translation - Përkëthim i lirë

1. I want to rent another house.
2. How many rooms do you want?

3. I want three bedrooms, kitchen, bathroom and living room.
4. Why so many bedrooms?

5. My wife's parents want to come and spend some time in California.
6. I understand. Your wife wants a bedroom for them.

7. Do you know anybody that rents houses?
8. Yes, I know somebody who has a good house with three bedrooms.

9. Is it furnished?
10. Yes, but it does not have too much furniture.

11. What furniture does it have?
12. It has two beds, a couch, two easy chairs, a stove and a refrigerator.

13. We need three more beds.
14. If you want I will give you a double bed and two single beds.

15. How long may we keep them?
16. Three or four months.

17. Very well, thank you! Is it possible to see this house?
18. Certainly! Do you want to go with me now?

19. Yes! My wife will come now and we will go together.
20. Fine! When do the children come from school?

21. They come home the same time we come from work.
22. At what time do you come home?

23. I come at five o'clock and my wife comes ten minutes later.
24. I wish I had such a time schedule!

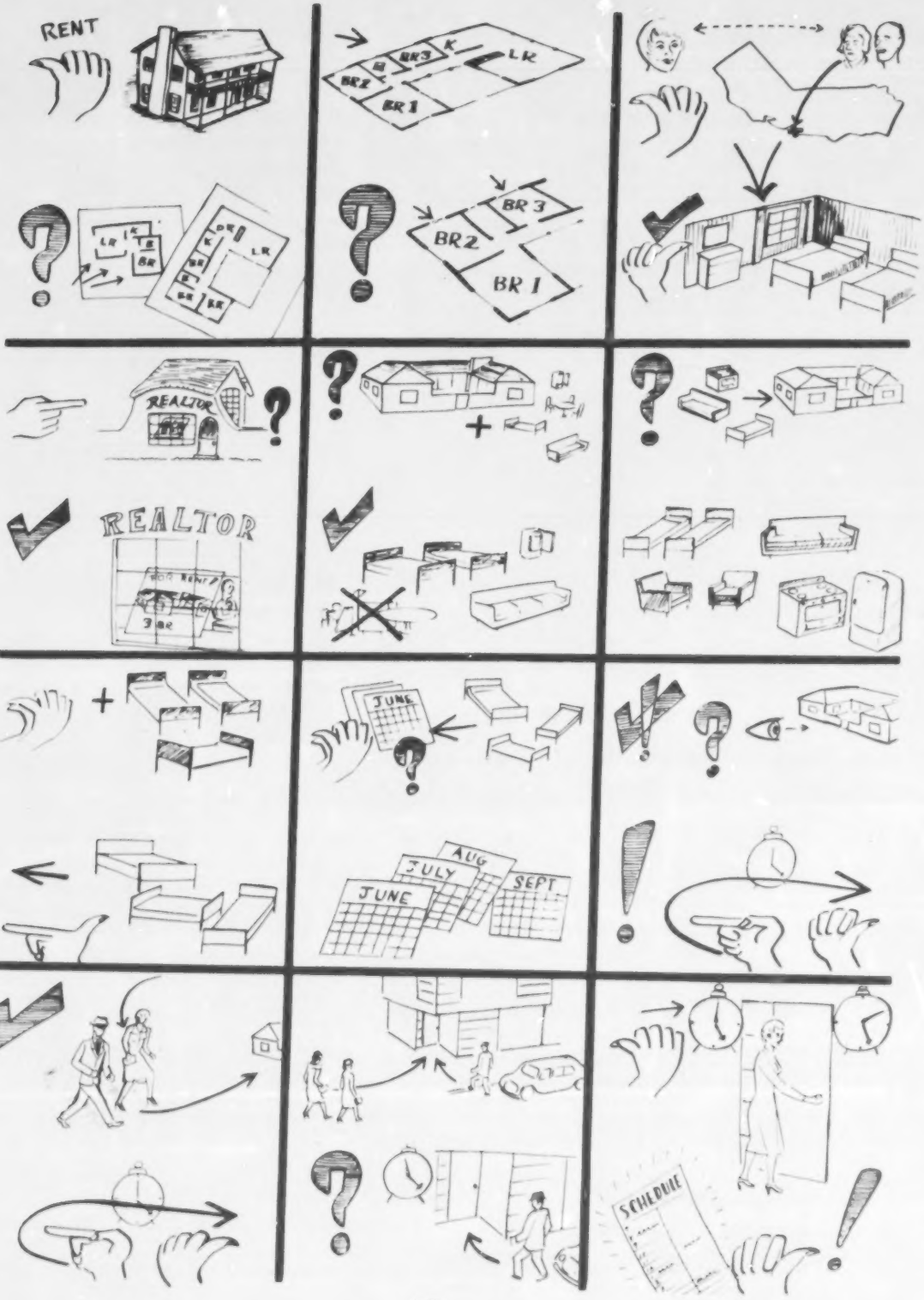
RENT
BR3
K
LR
BR2
BR1
BR 3
BR2
BR 1
REALTOR
REALTOR
JUNE
JUNE
JULY
AUG
SEPT
SCHEDULE

PJESA E TRETË
ANALIZË GRAMATIKORE

THIRD PART
GRAMMAR ANALYSIS

ADJECTIVES

In declining feminine adjectives, the connecting particle is only different in the nominative singular. For example:

When the noun is masculine	When the noun is feminine
Indefinite Singular	
nominative:	
Nji djalë i mirë studjon.	Nji vajzë e mirë studjon.
accusative:	
Unë njof nji djalë të mirë.	Unë njof nji vajzë të mirë.
Indefinite Plural	
nominative:	
Disa djelm të mirë studjojnë.	Disa vajza të mira studjojnë.
accusative:	
Unë njof disa djelm të mirë.	Unë njof disa vajza të mira.
Definite Singular	
nominative:	
Djali i mirë studjon.	Vajza e mirë studjon.
accusative:	
Unë e njof djalin e mirë.	Unë e njof vajzën e mirë.
Definite Plural	
nominative:	
Djelmt e mirë studjojnë.	Vajzat e mira studjojnë.
accusative:	
Unë i njof djelmt e mirë.	Unë i njof vajzat e mira.

THE PREPOSITION "NGA"

In lesson number 3 you had the preposition "Nga" that means each, from, to, towards, about, by. So far you know

the usuage of two of these meanings, that is:

1. Each, for each, apiece. For example:

Ata kanë nga nji libër (They each have a book; every one of them has a book.)

Na kemi nga dý dhoma (We each have two rooms; there are two rooms for each of us.)

Ata shkruen nga nji letër (They each wrote a letter.)

2. Origin, from. For example:

Jam nga Shqipnija (I am from Albania.)

Ai âsht nga Durrsi (He is from Durrës; he is a native of Durrës.)

Now let us see the other meanings of the preposition "nga":

3. Point of departure for distance or time, from. For example:

Nga shkolla deri në qytet rruga âsht e mirë. (The road is good from the school to the city.

Nga nji tryezë deri në nji tjetër janë dy metra. (It is two meters from one desk to the other.)

Ai flet nga mëngjesi deri në mbrâmje. (He speaks from morning to evening.)

Unë studjoj nga ora 6 deri në 7. (I study from 6 o'clock till 7.)

4. Direction: <u>from</u> or <u>to</u>, depending from the verb. For example:

<u>From</u>	<u>To</u>
Nga vîni? (Where do you come from?)	Nga shkoni? (Where do you go?)
Treni vjen nga qyteti. (The train comes from the city.)	Treni shkon nga qyteti. (The train goes to the city.)

5. Towards. For example:

Ai vjen nga mbrâmja. (He comes towards the evening.)

Kam shum të ftofët nga mëngjesi. (I am cold towards morning.)

6. By. For example:

Nji nga nji ose dy nga dy. (One by one or two by two.)

7. About. For example:

Ai âsht nga shkon. (He is about to go, is ready to go, almost going).

Remark. Nga is a preposition which governs the nominative case when it has the meaning mentioned in 2, 3, 4, and 5. Example:

nga	(nji shkollë (shkolla (disa shkolla (shkollat	from	(a school (the school (some schools (the schools
nga	(nji qytet (qyteti (disa qytete (qytetet	from	(a city (the city (some cities (the cities

PJESA E KATËRTË
USHTRIME GRAMATIKORE

POURTH PART
GRAMMAR DRILL

1. Kur vîj unë në shkollë?
Ju vîni në shkollë në mëngjes.
Kur vîni ju në shkollë?
Edhe unë vîj në shkollë në mëngjes.
Në ç'orë vjen mësuesi në shkollë në mëngjes?
Mësuesi vjen në shkollë n'orën tetë në mëngjes.
Në ç'orë vîni ju dhe shoku juej në shkollë mbasdreke?
Unë dhe shoku im vîjmë në shkollë n'orën nji mbasdreke.
Kur vîjnë shokët tjerë në shkollë mbasdreke?
Edhe shokët tjerë vîjnë në shkollë n'orën nji mbasdreke.

2. Ku doni me marrë shtëpí me qirá?
Unë due me marrë shtëpí me qirá në Monterey.
Për sa kohë doni me marrë shtëpí me qirá?
Due me marrë shtëpí me qirá për gjashtë muej.
Me sa dhoma e doni shtëpîn?
Unë e due shtëpîn me gjashtë dhoma.
A doni me marrë me qirá shtëpí të mobilueme?
Po, unë due me marrë me qira shtëpí të mobilueme.
A e dini kush ka shtëpí me dhânë me qirá?
Jo, nuk e dij kush ka shtëpí me dhânë me qirá.
A e dini kush ka automobil me dhânë me qirá?
Jo, nuk e dij kush ka automobil me dhânë me qirá.
A e dini kush ka nji barkë me dhânë me qirá?
Jo, nuk e dij kush ka nji barkë me dhânë me qirá.

3. A keni nji shtëpí të mirë me dhânë me qirá?
Jo, unë nuk kam nji shtëpí të mirë me dhânë me qirá.
Kush ka shtëpí të mira me dhânë me qirá?
Nuk e dij kush ka shtëpí të mira me dhânë më qirá.
A keni nji barkë të madhe me dhânë me qirá?
Jo, unë nuk kam nji barkë të madhe me dhânë me qirá.
Kush ka barka të mëdhaja me dhânë me qirá?
Unë nuk e dij kush ka barka të mëdhaja me dhânë me qirá.
Kush ep automobila me qirá?
Unë ap automobila me qirá.
Kush merr barka me qirá?
Unë marr barka me qirá.

4. Sa dhoma fjetje doni?
Unë due dý dhoma fjetje.
Sa dhoma pritje doni?
Unë due nji dhomë pritje.
Çfarë mobiljesh do zoja juej?
Zoja ime do mobilje të mira.

Çfarë kuzhine do zoja juej?
Zoja ime do nji kuzhinë të bukur dhe të madhe.
Çfarë shtëpije duen fëmijët tuej?
Fëmijët e mij duen nji shtëpí të madhe.
Çka tjetër doni ju dhe zoja juej?
Na duem tre shtretën, nji stufë dhe nji frigorifer.

5. A e doni vllán?
Po, unë e due vllán.
A e doni shokun?
Po, unë e due shokun.
A e doni hallën?
Po, unë e due hallën.
A i doni vllaznit?
Po, unë i due vllaznit.
A i doni mësuesit?
Po, unë i due mësuesit.
A i doni mësueset?
Po, unë i due mësueset.
A i doni prindët?
Po, unë i due prindët.
A e do nâna djalin?
Po, nâna e do djalin.
A e do nâna vajzën?
Po, nâna e do vajzën.
A i do nâna fëmijët?
Po, nâna i do fëmijët.
A i do nâna djelmt?
Po, nâna i do djelmt.
A i do nâna vajzat?
Po, nâna i do vajzat.

6. Sa kohë doni me ndejtë në Monterey?
Due me ndejtë nja pesë a gjashtë muej në Monterey.
Sa kohë doni me ndejtë në Shqipní?
Due me ndejtë nja dy a tre muej në Shqipní.
Për sa kohë e doni automobilin?
Unë e due automobilin për dy muej.
Për sa kohë e doni dhomën?
Unë e due dhomën për gjashtë muej.
Për sa kohë e doni fjalorin?
Unë e due fjalorin për njimëdhetë muej.
A ka mundësí me marrë nji dhomë me qirá në Presidio?
Jo, s'ka mundësí me marrë nji dhomë me qirá në Presidio.
A ka mundësí me hangër në mensë?
Po, ka mundësí me hangër në mensë.
A ka mundësí me blé libra në Presidio?
Po, ka mundësí me blé libra në Presidio.

7. Prej nga jeni?
Unë jam nga New York-u.
Nga sa libra keni ju?
Na kemi nga nji libër.
Nga sa letra shkruejnë nxânsit?
Nxânsit shkruejnë nga dy letra.
Nga sa pênda blejnë nxânsit?
Nxânsit blejnë nga nji pêndë.
Si âsht rruga nga shtëpija deri në shkollë?
Nga shtëpija deri në shkollë rruga âsht e gjanë.
Kur studjoni në mbrâmje?
Në mbrâmje unë studjoj nga ora shtatë deri në tetë.
Kur studjoni në mëngjes?
Në mëngjes studjoj nga ora pesë deri në gjashtë.

PJESA E PESTË
COPË LEXIMI

FIFTH PART
READING TEXT

Zotní Zerqani do me marrë me qirá nji shtëpí me trí dhoma fjetje. Shtëpija që ka tash ka vetëm dý dhoma fjetje, dhomë pritje, kuzhinë dhe banjë.

Zotní Zerqani do nji shtëpí mâ të madhe sepse prindët e Zojës Zerqani duen me ardhë në Kaliforní me ndejtë ca kohë.

Zotní Skrapari njef nji njerí që ka nji shtëpí me trí dhoma fjetje me dhânë me qirá. Kjo shtëpí nuk ka shumë mobilje; ka vetëm stufë, frigorifer, dy shtretën, nji sofa dhe dy kolltukë. Zotní Zerqani do pesë shtretën; Zotní Skrapari ka tre shtretën për Zotní Zerqanin. Zotní Zerqani me zojën dhe Zotní Skraparin shkojnë me e pâ shtëpín n'orën pesë.

Fëmijët e Zotní Zerqanit vîjnë në shtëpí nga shkolla n'orën katër.

Në bibliotekë apin libra e revista me lexue; na në dipartiment apim vetëm gazeta shqipe.

QUESTIONS -PYETJE

1. Kush do me marrë nji shtëpí me qirá?
2. Çka do me bâ Zotní Zerqani?
3. Me sa dhoma e do shtëpín Zotní Zerqani?
4. Sa dhoma ka shtëpija që ka tash?
5. Sa dhoma tjera ka shtëpija që ka tash?
6. Pse do nji shtëpí mâ të madhe Zotní Zerqani?
7. Prindët e kujt duen me ardhë në Kaliforní?
8. Pse duen me ardhë në Kaliforní prindët e Zojës Zerqani?
9. Sa kohë duen me ndejtë ata në Kaliforní?
10. Kush njef nji njerí që ka nji shtëpí me trí dhoma?
11. Kê njef Zotní Skrapari?
12. Cila shtëpí nuk ka shumë mobilje?
13. Kush do pesë shtretën?
14. Sa shtretën do Zotní Zerqani?
15. Kush ka tre shtretën për Zotní Zerqanin?
16. Për kê ka Zotní Skrapari tre shtretën?
17. Me kê shkon Zotní Zerqani me e pá shtëpín?
18. Çka bâjnë Zotní Zerqani me zojën dhe me Zotní Skraparin?
19. Në ç'orë shkojnë me e pá shtëpín ata?
20. Kush vjen në shtëpí nga shkolla n'orën katër?
21. Në ç'orë vîjnë fëmijët e Zotní Zerqanit në shtëpí?
22. Ku apin libra e revista me lexue?
23. Çka apin në bibliotekë?
24. Çka apim na në dipartiment me lexue?
25. Ku apin revista shqipe me lexue.

XXV

PJESA E GJASHTË
DETYRË SHTËPIJE

SIXTH PART
HOMEWORK

Answer the following questions by using the adjectives marked in parenthesis for each sentence:

1. Si âsht uji që pini ju? (fresh)
2. Çfarë uji pini ju, zakonisht? (fresh)
3. Si âsht shtrati juej? (wide)
4. Çfarë shtrati keni ju? (wide)
5. Çfarë shtëpije keni marrë me qirâ? (furnished)
6. Në çfarë shtëpije banoni? (furnished)
7. Si janë dhomat? (large)
8. Cilat dhoma janë të bukura? (large)
9. Cilët djelm shkojnë në shkollë? (good)
10. Cilat vajza studjojnë shumë? (good)

For tape recording work record both questions and answers.

me ardhë (unë vî j)	(v.)	to come
me dashë (unë due)	(v.)	to want, like, love
me dhânë (unë ap)	(v.)	to give
me dhânë me qirá (unë ap me qirá)	(v.)	to rent (give on rent), hire out
dhomë fjetje	(f.)	bedroom
dhomë pritje	(f.)	living room
frigorifer, -i frigoriferë, -t	(m.)	refrigerator
i, e, të gjânë të gjâna	(adj.m.&f.)	wide, broad
kolltuk, -u kolltukë, -t	(m.)	easy chair
kuzhinë, -a kuzhina, -t	(f.)	kitchen
me marrë me qirá (unë marr me qirá)	(v.)	to rent (receive on rent), hire
mobilje, mobilja mobilje, -t	(f.)	furniture
i, të mobiluem e, të mobilueme	(adj.m.&f.)	furnished (with furniture)
mundësí, -ja mundësí, -t	(f.)	possibility
me ndejtë (unë rrij)	(v.)	to stay, sit
nja	(adv.)	about, approximately

orár, -i orarë, -t	(m.)	schedule, timetable
qirá, -ja qirá, -t	(f.)	rent
sigurisht	(adv.)	certainly, surely
sofa, -ja sofa, -t	(f.)	sofa
stufë, -a stufa, -t	(f.)	stove
shtrat, -i shtretën, shtretnit	(m.)	bed
ta	(pron.)	them (diminutive of ata, them)
i, e, të tillë të tilla	(adj.m.&f.)	such, of this sort
të tre, të trija	(adj.m.&f.)	all three

Notes:

për sa kohë?	how long?
kishem me dashë...	I would like to ....
a ka mundësí?	is there any possibility?

PJESA E PARË
USHTRIME GRAMATIKORE PARAPRAKE

FIRST PART
GRAMMAR PERCEPTION DRILL

1. A shkoni ju në qytet me blé harxh?
Po, unë shkoj në qytet me blé harxh.
Çka bleni?
Unë blé j bukë, pemë, kafe, sheqer, etj.
Ku i blén Zotní Kapteri cingaret?
Zotní Kapteri i blén cingaret në PX.
A blejmë na cingare çdo javë?
Po, na blejmë cingare çdo javë.
Ku i blé j unë cingaret?
Ju i bleni cingaret në qytet.
Ku i blejnë cingaret ushtarët?
Ushtarët i blejnë cingaret në PX.

2, Kush a hap derën në mëngjes?
Mësuesi e hap derën në mëngjes.
Kush e mbyll derën mbasdreke?
Nxânsit e mbyllin derën mbasdreke.
A i mbyllni dyert dhe dritoret mbasdreke?
Po, na i mbyllim dyert e dritoret mbasdreke.
A i hapni dyert dhe dritoret në mëngjes?
Po, na i hapim dyert dhe dritoret në mëngjes.
A e hap unë librin kur hy j në klasë?
Po, ju e hapni librin kur hy ni klasë.
Po ju, a e hapni librin kur hy ni në klasë?
Po, unë e hap librin kur hy j në klasë.
Po shoku juej, a e hap librin kur hy n në klasë?
Po, edhe shoku im e hap librin kur hy n në klasë.
Çka bâni ju dhe shoku juej kur hy ni në klasë?
Unë dhe shoku im hapim librat kur hy jmë në klasë.
Po nxânsit tjerë, çka bâjnë kur hy jnë në klasë?
Edhe nxânsit tjerë hapin librat kur hy jnë në klasë.

3. A ju pëlqen me ndejtë në shtëpí të dielen?
Po, mue më pëlqen me ndejtë në shtëpí të dielen.
Pse rrini në shtëpí të dielen?
Unë rrij në shtëpí me studjue.
Po unë, a rrij në shtëpí me studjue?
Jo, ju rrini në shtëpí me lexue.
Ku rrijmë na kur kemi dhetë minuta pushim?
Na rrijmë në klasë kur kemi dhetë minuta pushim.
Kur rrijnë mësuesit kur nuk janë në klasë?
Mësuesit rrijnë në zyrë kur nuk janë në klasë.

4. Në ç'orë shkoni me fjetë?
Unë shkoj me fjetë n'orën tetë e gjymës.
Në ç'orë flêj unë?
Nuk e dij në ç'orë flêni ju.
Në ç'orë flên zoja?
Zoja flên n'orën tetë.
Në ç'orë flêni ju dhe zoja të shtunden?
Të shtunden unë dhe zoja flêjmë vonë.
Në ç'orë flêjnë fëmijët?
Fëmijët flêjnë n'orën shtatë e gjymës.

PJESA E DYTË
DIALOGU

XXVI
SECOND PART
DIALOGUE

1. Si âsht e mundun që automobili juej âsht gjithëmonë i pastër?
2. Jo gjithëmonë. Disa herë âsht i ndytë, sidomos mbrendë.

3. A e lani shpesh?
4. E lâj çdo të shtunde me ujë e sapun.

5. Kush e lân, ju apor zoja?
6. Zakonisht e lâj unë; nganjiherë e lajmë bashkë.

7. Çë model âsht?
8. Asht Ford 1957.

9. Të rí e keni blé?
10. Jo, e kam blé sivjet, natyrisht të përdorun.

11. Si shkon motori?
12. Motori nuk âsht i keq, por automobili ka nevojë për goma.

13. Kush e përdor mâ shumë automobilin, ju apor zoja?
14. Natyrisht unë; ajo rri në shtëpí.

15. A shkoni ndokund mbasdarke, apor rrini në shtëpí?
16. Zakonisht rrijmë në shtëpí; nganjiherë shkojmë në kinema.

17. Si duket ju pëlqen me ndejtë në shtëpí.
18. Jo, nuk më pëlqen aspak, por rrij me nxânë dialogun përmendsh.

19. Vetëm dialogun?
20. Jo, studjoj mësimin, pyetjet dhe ushtrimet tjera.

21. Bravo, shumë i zellshëm! Me kê rrijnë fëmijët kur shkoni në kinema?
22. Rrijnë me nji vajzë që marrim me pagesë.

23. A nuk qajnë?
24. Jo, nuk qajnë, sepse e njofin.

Idiomatic Translation - Përkëthim i lirë

1. How is it possible that your car is always clean?
2. Not always. Sometimes it is dirty, especially inside.

3. Do you wash it often?
4. I wash it every Saturday with soap and water.

5. Who washes it, you or your wife?
6. Usually I wash it, sometimes my wife and I wash it together.

7. What model is it?
8. It is a 1957 Ford.

9. Did you buy it new?
10. No, I bought it this year, used, of course.

11. How does the motor run?
12. The motor isn't bad but the car needs tires.

13. Who uses the car the most, you or your wife?
14. Naturally I use it more, my wife stays home.

15. Do you go anywhere after dinner, or do you stay home?
16. Usually we stay home, once in a while we go to the movies.

17. It seems you like to stay home.
18. No, I do not like to stay home at all, but I have to in order to memorize the daily dialogue.

19. Only the dialogue?
20. No, I also study the lesson, the questions and the other exercises.

21. Very well, you are very zealous! With whom do you leave the children when you go to the movies?
22. They stay with a baby sitter.

23. Don't they cry?
24. No, they don't, because they know her.

BUICK
1957
1957
USED CA
DIALOG
DIALOG
DIALOG

PJESA E TRETË
ANALIZË GRAMATIKORE

THIRD PART
GRAM .R ANALYSIS

ADVERBS

The adverb "ndokund", meaning anywhere, somewhere, is always used in interrogative sentences. For example:

A shkoni ndokund në mbrâmje?	Do you go anywhere in the evening?
A ka ndokund këtu ujë me pí?	Is there drinking water somewhere around?
A kanë ata shtëpí ndokund në Kaliforní?	Do they own a house anywhere in California?

For sentences other than interrogative there are in Albanian, other adverbs meaning somewhere, anywhere. We will introduce them later.

ADJECTIVES

In the vocabulary of this lesson there is an adjective (e mundun - possible) which has only the feminine form. The adjective does exist in four normal forms: i, e, të mundun, të munduna, but the masculine does not have the meaning of possible, but rather, defeated. The feminine form "e mundun" is a short form of "nji gjâ e mundun" (a possible thing); Gjâ is a feminine noun and the adjective agrees with it; "nji gjâ" is dropped and what remains is the idiomatic expression "e mundun" (possible). Many of these adjectives are found only in the feminine form.

DECLENSION

The main feature of these ten lessons has been the declension of the noun and the adjective, in other words the inflection, the changes of the noun and the adjective while these have different functions. We have seen so far two of these functions: the subject case (or nominative) and the direct object (or accusative). As we go along in the development of our course, we shall present other functions, but for now we are summarizing the declension of a noun with an adjective in two synoptic tables. You may complete these tables by filling in the missing cases as they are introduced to you.

Declension of a masculine noun with an adjective

MASCULINE				
	INDEFINITE		DEFINITE	
	SINGULAR	PLURAL	SINGULAR	PLURAL
nom. gen. dat.	(nji) oficer i mirë	(disa) oficera të mirë	oficeri i mirë	oficerat e mirë
acc. abl.	(nji) oficer të mirë	(disa) oficera të mirë	oficerin e mirë (1)	oficerat e mirë (2)

(1) Case in which the pronoun direct object "e" may go directly before the verb.
(2) Case in which the pronoun direct object "i" may go directly before the verb.

Declension of a feminine noun with an adjective

FEMININE				
	INDEFINITE		DEFINITE	
	SINGULAR	PLURAL	SINGULAR	PLURAL
nom.	(nji) vajzë e mirë	(disa) vajza të mira	vajza e mirë	vajzat e mira
gen.				
dat.				
acc.	(nji) vajzë të mirë	(disa) vajza të mira	vajzën • mirë (1)	vajzat e mira (2)
abl.				

(1) Case in which the pronoun direct object "e" may go directly before the verb.
(2) Case in which the pronoun direct object "i" may go directly before the verb.

PJESA E PESTË
USHTRIME GRAMATIKORE

XXVI
FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

1. Kush e lân automobilin tuej?
Unë e lâj automobilin tim.
A e lân shoku automobilin e tij?
Po, shoku e lân automobilin e tij.
Kush i lân automobilat tuej?
Na i lajmë automobilat tonë.
Çka lajnë nxânsit?
Nxânsit lajnë automobilat e tyne.

2. A qâj unë shpesh?
Jo, ju nuk qani shpesh.
A qân djali i vogël shpesh?
Po, djali i vogël qân shpesh.
A qani shpesh ju dhe shoku juaj?
Jo, na nuk qajmë kurr.
A qajnë fëmijët e vogjël shpesh?
Po, fëmijët e vogjël qajnë shpesh.

3. A e përdorni fjalorin përditë?
Po, unë e përdor fjalorin përditë.
A e përdor shoku pëndën përditë?
Po, shoku e përdor pëndën përditë.
A e përdorni ju dhe shoku juej fjalorin shqip përditë?
Po, unë dhe shoku im e përdorim fjalorin shqip përditë.
A i përdorin nxânsit librat shqip?
Po, nxânsit i përdorin librat shqip.

4. A e lani automobilin me ujë të nxehët, apo me ujë të ftofët?
Unë e lâj automobilin me ujë të ftotët.
Me çka e lani automobilin?
Unë e lâj automobilin me ujë dhe me sapun.
Me çka i lani duert?
Unë i lâj duert me ujë të nxehët dhe me sapun.
Me çka i lani rrobet?
Unë i lâj rrobet me ujë dhe me sapun.

5. A keni automobil?
Po, unë kam automobil.
Ç'model âsht automobili juej?
Automobili im âsht Ford.
A e mbani automobilin gjithëmonë pastër?
Po, unë e mbaj automobilin gjithëmonë pastër.

Si shkon motori i automobilit tuej?
Motori shkon shumë mirë.
A ka automobili nevojë për goma të reja?
Po, automobili ka nevojë për goma të reja.
Kush e përdor më shumë automobilin, ju apo zoja?
Unë e përdor më shumë.

6. Çka bâni të shtunden? A shkoni në kinema, apo rrini në shtëpí?
Të shtunden rrij në shtëpí.
Po zoja, çka bân?
Edhe ajo rri me mue në shtëpí.
Po të dielen, çka bâni ju dhe zoja?
Të dielen paradreke shkojmë në kishë; mbasdreke rrijmë në shtëpí.
Po fëmijët, çka bâjnë të shtunden dhe të dielen?
Femijët të shtunden rrijnë në shtëpí; të dielen shkojnë në kishë.

7. A jeni nxânës të zellshëm ju të gjithë?
Po, na të gjithë jemi nxânës të zellshëm.
A i kanë duert të pastra nxânsit e mirë?
Po, nxânsit e mirë i kanë duert të pastra.
A âsht klasa jonë e ndytë, apo e pastër?
Klasa jonë âsht gjithëmonë e pastër.
A janë librat dhe fjalorët të përdorun?
Po, librat dhe fjalorët janë të përdorun.

8. A i nxêni dialogët përmendsh?
Po, unë i nxâ dialogët përmendsh.
Po shokët tuej, a i nxânë dialogët përmendsh?
Po, edhe shokët e mij i nxânë dialogët përmendsh.
A keni nevojë për nji automobil?
Po, unë kam nevojë për nji automobil.
A keni nevojë për të holla?
Jo, unë nuk kam nevojë për të holla.
Për çka keni nevojë?
Unë kam nevojë për shumë gjâna.
Për çka kanë nevojë nxânsit?
Nxânsit kanë nevojë për libra, fjalorë dhe rradhorë.

9. A âsht e mundun me nxânë shqip shpejt?
Po, me nxânë shqip shpejt âsht e mundun.
A âsht e mundun me u-lá me ujë të ftofët?
Po, âsht e mundun me u-lá me ujë të ftofët.
A doni me shkue ndokund javën që vjen?
Po, javën që vjen due me shkue në New York.
Po shoku juej, a do me shkue ndokund sot mbasdreke?
Po, shoku im sot mbasdreke do me shkue në kinema.

PJESA E PESTË
USHTRIME PËRKËTHIMI

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

Shqipnija gjindet në Ballkan dhe âsht nji vend maluer, me male të nalta; mali mâ i naltë quhet Korab. Natyrisht, ndër male dimni âsht shumë i ftofët. Shqipnija ka dý dete: detin Adriatik dhe detin Jon. Në bregun e detit klima âsht shumë e butë. Durrsi dhe Vlona janë dý skele shumë të rândësishme për Shqipnín; Durrsi âsht nji qytet shumë i vjetër. Shqiptarët flasin shqip; shqipja âsht gjuha mâ e vjetër në Ballkan.

Monterey âsht nji qytet i vogël, por nji nga qytetet mâ të vjetra të Kalifornís. Ky qytet ka ndërtesa e dyqane shumë të bukura; ka edhe teatra, kinema e nji doganë. Ushtrija amerikane ka në Monterey nji shkollë për gjuhë, ku ushtarët, nënoficerat dhe oficerat nxânë gjuhë të ndryshme, si p.sh. shqip, italisht, gjermanisht, rusisht etj.

Zotní Smith-i âsht nga Pensilvanija, por ka shumë kohë që jeton në Kaliforní. Ai âsht kapter dhe nxên rusisht; âsht it martuem dhe ka tre fëmijë: dy shkojnë në shkollë dhe nji âsht shumë i vogël. Kapter Smith-i ka nji shtëpí në Palo Alto; këtu ai banon në nji shtëpí shumë të bukur në Pacific Grove; kjo shtëpí gjindet në bregun e detit; ka shumë dhoma dhe mobilje të bukura. Në Pacific Grove shtëpít nuk kushtojnë shumë.

Kur Zotni Korça vjen në shtëpi për darkë, aty nga ora 5, sofra është e shtrueme. Mbi sofër ka nji pjatë, nji pirun, nji lugë dhe nji thikë për çdo njeri. Mbi raftin e pjatavet ka nji pjatë të madhe me pemë: portokalla, molla, qershi etj.; ka nji pjatë me djathë, nji tjetër me ullinj dhe ca bukë. Kur ha Zotni Korça pi kafe dhe Zoja Korça pi ujë ase qumësht. Mbasdarke Zotni Dorça studjon nja dy orë; grueja e tij lan pjatat, pastron kuzhinën dhe dhomën e bukës dhe mandej të dy shkojnë në kinema.

We are now in the classroom. Our classroom is quite large; it has two large windows and one door. Inside there are many things: desks, chairs, hangers, charts and one blackboard. On the desks the students keep books, pencils, erasers and many other things that they need. When the bell rings all students are in the classroom waiting for the instructor. When the instructor enters the classroom he greets, "Good morning, Gentlemen"! The students answer, "Good morning, Sir"! Afterwards, the students and the instructor begin the lesson. After the first period is over they all go out to smoke a cigarette.

PJESA E PESTË
COPË LEXIMI

SIXTH PART
READING TEXT

Automobili im nuk âsht gjithëmonë i pastër. Disa herë âsht i ndytë, sidomos mbrendë, megjithëqë e lâj çdo të shtunde me ujë e sapun. Nganjiherë e lajmë bashkë me gruen. Automobilin e kam blé sivjet të përdorun; âsht Ford 1957. Motori nuk âsht i keq por automobili ka nevojë për goma të reja. Unë e përdor automobilin mâ shumë se grueja. Ajo rri zakonisht në shtëpí. Nganjiherë, mbasdarke, shkojmë në kinema, por të shumtën rrijmë në shtëpí me nxânë dialogun përmendsh, me studjue mësimin, pyetjet e ushtrimet tjera.

Kur unë e grueja shkojmë në kinema, fëmijët rrijnë me nji vajzë që marrim me pagesë. Kur rrijnë me tê nuk qajnë sepse e njofin.

QUESTIONS - PYETJE

1. Automobili i kujt nuk âsht gjithëmonë i pastër?
2. Kur âsht automobili i ndytë, sidomos mbrendë?
3. Ku âsht i ndytë disa herë?
4. Me çka e lâj unë automobilin çdo të shtunde?
5. Çka lâj unë çdo të shtunde me ujë e sapun?
6. Kur e lajmë bashkë me gruen?
7. Çka bâjmë nganjiherë bashkë me gruen?
8. Kur e kam blé automobilin?
9. Çka kam blé sivjet?
10. Ç'model âsht automobili?
11. Qysh âsht motori?
12. Për çka ka nevojë automobili?
13. Kush e përdor automobilin mâ shumë se grueja?
14. Çka përdor unë mâ shumë se grueja?
15. Ku rri ajo, zakonisht?
16. Kush rri në shtëpí, zakonisht?
17. Ku shkojmë, nganjiherë, mbasdarke, unë e grueja?
18. Kur shkojmë në kinema unë e grueja?
19. Ku rrijmë të shumtën?
20. Pse rrijmë në shtëpí, të shumtën?
21. Çka nxâ unë përmendsh?
22. Qysh e nxâ dialogun?
23. Kush e studjon mësimin, pyetjet e ushtrimet tjera?

24. Çka tjetër studjoj unë?

25. Me kë rrijnë fëmijët kur na shkojmë në kinema?

26. Cilët rrijnë me nji vajzë kur na shkojmë në kinema?

27. Pse nuk qajnë fëmijët kur rrijnë me të?

28. Cilët nuk qajnë kur rrijnë me të sepse e njofin?

PJESA E GJASHTË
DETYRË SHTËPIJE

SEVENTH PART
HOMEWORK

Translate the following into Albanian:

1. I went to buy a new car last night after dinner.
2. I need pencils and erasers.
3. I do not eat at all in the morning.
4. They cry because they do not want to go to sleep.
5. The weather is beautiful this year.
6. It is impossible to study in the barracks.
7. He comes from the city at 5 o'clock.
8. Are you from Durrës?
9. When I do not have to study I do not stay home.
10. Did you go anywhere last night?

automobil, -i automobila, -t	(m.)	car
bravo!	(interj.)	bravo!
gjithëmonë	(adv.)	always
me lá (unë lâj)	(v.)	to wash
mbasdarke	(adv.)	after dinner
megjithëqë	(conjunction)	although
model, -i modele, -t	(m.)	model
motor, -i motora, -t	(m.)	motor
e mundun	(adj.f.)	possible
ndokund	(adv.)	anywhere, somewhere
i, e, të ndytë të ndyta	(adj.m.f.)	dirty, filthy
nevojë, -a nevoja, -t	(f.)	need, necessity
pagesë, -a pagesa, -t	(f.)	payment
i, e, të pastër të pastra	(adj.m.&f.)	clean, neat, tidy
me pastrue (unë pastroj)	(v.)	to clean
me përdorë (unë përdor)	(v.)	to use, handle
i, e, të përdorun të përdoruna	(adj.m.&f.)	used

përmendsh	(adv.)	by heart, by memory, by rote, from memory
me qá (unë qáj)	(v.)	to cry, weep
sapun, -i sapuna, -t	(m.)	soap
sidomos	(adv.)	especially, in particular, mainly
sivjet	(adv.)	this year
ushtrim, -i ushtrime, -t	(m.)	exercise, training
i, të zellshëm e, të zellshme	(adj.m.&f.)	zealous, industrious

---

Notes:

Si âsht e mundun?	How is it possible? How come?
Si duket	As it seems, as it appears
Si shkon?	How it goes? How it works? How it runs?
Me pasë nevojë	To need